फोन नं.: ०८२-५२०२३३
दमकल: ०८२-५२०३०५

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका

तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

पत्रसङ्ख्या :-
चलानी नं. :-

कृतज्ञता ज्ञापन

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको निर्णय वमोजिम यो राजस्व सुधार कार्ययोजना तुलसीपुर उप-महानगरपालिका र युएसएआइडी साझेदारी–सङ्घीयता सहयोग कार्यक्रमको सहकार्यमा तयार पारिएको हो । यो कार्ययोजना संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७६ मा उल्लेखित सहभागितात्मक विधिबाट विभिन्न विश्लेषणका औजारहरु तयार गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

प्रस्तुत कार्ययोजना तर्जुमाका क्रममा प्रारम्भदेखि नै संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट महत्वपूर्ण सल्लाह, सुझाव तथा मार्गदर्शन निरन्तर प्रदान गर्नुहुने सहसचिव श्री विष्णुदत्त गौतम, उप सचिव श्री प्रल्हाद कार्की प्रति आभार व्यक्त गर्दछौं ।

कार्ययोजना तयारी कार्यमा सघाउनु हुने उप-महानगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री घनश्याम पाण्डे, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री भाष्कर गौतम लगायत सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

यस कार्यका लागि हामीलाई छनौट गरि प्राविधिक सहयोग, समन्वय र सहजिकरण मार्फत योगदान पुऱ्याउनु हुने साझेदारी संघीयता सहयोग परियोजना लाई विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

प्रस्तुत कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वमा अपेक्षा अनुरुप स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन क्षमतामा अभिवृद्धि भई स्थानीय सेवा प्रवाहमा सुधार हुने विश्वास गरिएको छ ।

श्री माया शर्मा आचार्य
उप प्रमुख
तथा राजस्व परामर्श समिति संयोजक

भाद्र, २०७८

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

विषय सूची

परिच्छेद – एक	५
परिचय	५
१.१ पृष्ठभूमि	५
१.२ स्थानीय राजश्व परिचालनको सैद्धान्तिक मान्यता	६
१.३ राजश्व सुधार कार्ययोजनाको औचित्य	६
१.४ कार्य योजनाले राखेका उद्देश्यहरु	७
१.५ योजना तर्जुमा पद्धति, विधि र प्रक्रिया	७
१.६ कार्ययोजनाका सीमाहरु	१०
परिच्छेद – दुई	११
तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	११
२.१ उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	११
२.२ उप-महानगरपालिकाको मानव संसाधनको अवस्था	१६
२.३ उप-महानगरपालिकाको भौतिक सम्पत्तिको अवस्था .	१७
परिच्छेद – तीन :	१८
उप-महानगरपालिकाको राजश्व अधिकार तथा राजश्व आयको सम्भाव्यता	१८
३.१ स्थानीय तहको राजश्व अधिकार सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था .	१८
३.१.१ संवैधानिक व्यवस्था	१८
३.१.२ कानूनी व्यवस्था	१८
३.१.४ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४	२०
३.१.७ राजस्व परिचालन चक्र र प्रक्रिया	२१
३.२ उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक आय परिचालनको वर्तमान स्थिति	२३
३.३ आन्तरिक राजश्व सङ्कलनको प्रमुख क्षेत्र र सम्भावना विश्लेषण	२५
परिच्छेद – चार	५२
आय सङ्कलनको संस्थागत व्यवस्था	५२
४.१ राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीति	५२
४.२ आन्तरिक राजश्व सङ्कलन का लागि संस्थागत क्षमता	५२
४.३ उप-महानगरपालिको आन्तरिक आय परिचालनको अवस्था	५४
४.४ राजश्व परिचालनमा रहेका सवालहरू	५६
परिच्छेद – पाँच	६०
राजश्व सुधार कार्ययोजना	६०
५.१ उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना	६०
५.१.१ रणनीति तथा कार्यनीति	६०
५.१.२ राजश्व सुधार कार्ययोजना	६२
परिच्छेद – छ	६६
आगामी तीन बर्षको आय प्रक्षेपण	६६
६.१ राजश्व सुधार कार्ययोजनाका आधारमा राजश्व प्रक्षेपण	६६
परिच्छेद – सात	७०
अपेक्षित नतिजा	७०
परिच्छेद – आठ	७२
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	७२
अनुसूची- १_राजश्व सम्भावना विश्लेषणका आधारहरु	७४
अनुसूची -२_तथ्याङ्क/सूचना संकलनका लागि प्रयोग गरिएको फारम तथा सूची	८३

परिच्छेद – एक

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले राज्यशक्तिको प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीयतहले गर्ने गरी तीनवटै तहको सरकारको कार्यजिम्मेवारी निर्धारण गरेको छ । संविधानले तीनतहका सरकारहरु वीच अधिकार बाडफाँट गरी उक्त अधिकारको कार्यान्वयनका लागि वित्तीय स्रोतको व्यवस्था समेत गरेको छ । यसै व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहलाई अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, राजश्व वाँडफाँड, र ऋण लिने अधिकार सहित आन्तरिक स्रोत समेत परिचालनको अधिकार समेत प्रदान गरिएको छ ।

राजस्व अधिकार प्रदान गर्दा स्थानीय तहको खर्च आवश्यकता र उपलब्ध स्रोतका बीचको फासला कम गर्ने र सन्निकटताको सिद्धान्त अनुसार स्थानीय तहबाट प्रभावकारी रुपमा परिचालन हुन सक्ने राजश्व परिचालनको जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने विश्वव्यापी मान्यतालाई समेत आत्मसात गर्न खोजिएको छ । राजस्व अधिकार अन्तरगत स्थानीय तहले परिचालन गर्न सक्ने आन्तरिक आयले मात्र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारी पुरा गर्न सम्भव नभएको हुँदा स्थानीय तहको स्रोत आवश्यकता पूरा गर्न अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण आवश्यक हुन्छ । नेपालको संवैधानिक व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहले वित्तीय हस्तान्तरण स्वरुप संघ तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान प्राप्त गर्दछन् ।

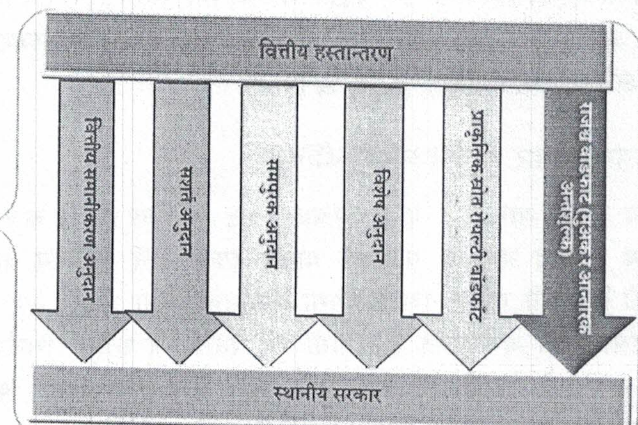

नेपालको संविधानमा नेपाल सरकारले उठाएको राजस्वको बाँडफाँट तीनवटै तहका सरकारहरुबीच न्यायोचित रुपमा गरिने उल्लेख छ । यसै मान्यता अनुरुप संविधानमा नेपाल सरकारबाट असुल हुने आन्तरिक उत्पादन तर्फको अन्तशुल्क र मूल्य अभिबृद्धि करबाट प्राप्त हुने राजश्व तथा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी रकमको निश्चित प्रतिशत स्थानीय सरकारलाई बाँडफाँड हुने प्रावधान रहेको छ ।

तहगत सरकारलाई तोकिएको कार्यजिम्मेवारी पुरा गर्न उपलब्ध राजस्व अधिकार र वित्तीय हस्तान्तरणमार्फत प्राप्त हुने स्रोत पर्याप्त नहुने हुँदा भविष्यमा परिचालन हुने राजस्वबाट तिर्ने गरी ऋण परिचालन गर्न सक्ने अधिकार समेत प्रदान गरिएकोछ। नेपालको विद्यमान संवैधानिक र कानूनी व्यवस्था अनुरुप स्थानीय तहले नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृतिमा मात्र ऋण लिन सक्ने कानूनी व्यवस्था गरिएको छ ।
माथि उल्लिखित स्रोतहरु बाहेक जनसहभागिताबाट पनि स्थानीय तहले ठूलो रकम परिचालन गर्ने गरेका छन् भने अन्तर स्थानीय तह सहयोग पनि यदाकदा अभ्यासमा आउने गरेको छ । स्थानीय तह आर्थिक रुपमा जति बढी आत्मनिर्भर हुन सक्यो त्यति बढी स्वशासन पद्धति बलियो हुने र सङ्घीय सरकारलाई वित्तीय भार कम हुने र स्थानीय तहमा जनताप्रतिको जवाफदेहिता समेत बृद्धि हुने हुँदा स्थानीय तहमा आन्तरिक स्रोत परिचालनको ठूलो महत्व रहेको छ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

तथ्याङ्कीय प्रणालीमा समेत सुधार गर्न आवश्यक हुन्छ । त्यस बाहेक अधिकार क्षेत्र भित्रका उपलब्ध सबै आन्तरिक आयका संभाव्य स्रोतको विश्लेषण गरी राजस्व परिचालन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न पनि उत्तिकै आवस्यक छ । त्यसैले राजश्व परिचालनका लागि उपयुक्त कृयाकलापहरु र सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरी सोको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको आन्तरिक आयमा पर्न सक्ने प्रभाव समेतका आधारमा आगामी दिनमा प्राप्त हुन सक्ने राजश्वको प्रक्षेपण गर्न राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने गरिन्छ । यसबाट उप-महानगरपालिकालाई आफ्नो आन्तरिक आयमा सुधारका साथै राजश्व प्रक्षेपणलाई यथार्थपरक, समन्यायिक, सहभागितामूलक र वैज्ञानिक बनाई वजेट तर्जुमा प्रकृयालाई थप व्यबस्थित गर्न सहयोग पुग्दछ ।

१.४ कार्य योजनाले राखेका उद्देश्यहरु

यस राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गर्नुको प्रमुख उद्देश्य नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अन्तरसरकारी वित्तीय व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र उप-महानगरपालिकाका बार्षिक आर्थिक ऐनहरु र अन्य सम्बन्धित कानून बमोजिम उप-महानगरपालिकाको राजश्व परिचालन क्षमताका आधारमा स्रोतहरुको सम्भाव्यता, जनताको कर तिर्नसक्ने क्षमता र उप-महानगरपालिकाको राजश्व प्रशासनको समस्टिगत विश्लेषण गरी सुधारका उपायहरु पहिचान गर्दै राजस्व अभिबृद्धि गर्न कार्यान्वियनयोग्य कार्ययोजना तयार गर्ने रहेको छ । अन्य उद्देश्यहरु देहाय अनुसार रहेका छन् :

(१) राजश्व परिचालनका सन्दर्भमा उप-महानगरपालिकाको विद्यमान नीति र संस्थागत संरचना र जनशक्तिको विश्लेषण गर्ने ।
(२) विगतको राजश्व (आय) परिचालन अवस्थाको विश्लेषण गर्ने
(३) उप-महानगरपालिकाको राजश्वको संभाव्यता, वर्तमान आन्तरिक आयका आधार, दर र प्रशासकीय संरचनाको विश्लेषणको आधारमा राजस्व सुधारका कार्यक्रम, कृयाकलाप, समयसीमा र जिम्मेवारी समेत स्पष्ट हुने गरी राजस्व सुधारको कार्ययोजना तयार गर्ने ।
(४) राजश्व सुधार कार्य योजनाको कार्यान्वनबाट उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक आयमा पर्न सक्ने प्रभावको आकलन गरी आगामी तीन वर्षको राजश्व (आय) प्रक्षेपण गर्ने ।

१.५ योजना तर्जुमा पद्धति, विधि र प्रक्रिया

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी भएको स्थानीय तहको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६ लाई यस तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमाको मार्गदर्शकका रुपमा लिइएको छ । यस कार्ययोजना तर्जुमा क्रममा उप-महानगरपालिकाका सवै पक्षको अपनत्व, दिगोपना, निरन्तरता, प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई मध्यनजर गरी उपयुक्त पद्धति अवलम्बन गरिएको छ । यसका लागि सहभागितामूलक विधिमा जोड, प्रयोगकर्ता मैत्री औजारको प्रयोग, प्रक्रियामा संलग्न जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री नीतिमा जोड, समसामयिक कोभिड महामारी जस्ता विपद् न्यूनीकरण र अनुकूलन तथा नवप्रवर्तनमा समेत उचित ध्यान दिइएको छ ।

कार्ययोजना तर्जुमा प्रक्रियामा उप-महानगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, सम्बन्धित समितिहरु, सरोकारवाला तथा नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरुलाई आवश्यक सूचना तथा सुझाव सङ्कलनको लागि स्रोतका रुपमा लिइएको थियो । दिग्दर्शनमा उपलब्ध सूचना सङ्कलन औजारलाई स्थानीय आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरिएको थियो । साथै उप-महानगरपालिकाका प्रगति प्रतिवेदन, प्रोफाइल तथा अन्य प्रकाशनबाट राजश्व सम्बन्धी द्वितीय स्रोतका तथ्याङ्क र उप-महानगरपालिकाको आर्थिक प्रशासन तथा राजश्व शाखाबाट विभिन्न सूचनाहरु सङ्कलन गरी विश्लेषण गरिएको थियो । उक्त प्रथम तथा द्वितीय स्रोतका तथ्याङ्कका आधारमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरुसँग अन्तर्क्रिया गरी अन्तिम निष्कर्षमा पुगिएको थियो । दिग्दर्शनमा राजस्व सुधार कार्ययोजना

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

(२) उप-महानगरपालिकासँग सम्पर्क, छलफल र सूचना सङ्कलन विधि निर्धारण

उप-महानगरपालिकाका प्रमुख श्री घनश्याम पाण्डे, उपप्रमुख श्रीमती माया आचार्य, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री भाष्कर राज गौतम, राजश्व शाखा प्रमुख श्री भिम प्रकाश खत्री लगायत राजश्व परामर्श समितिका सदस्यहरु, लेखा शाखा प्रमुख लगायत राजश्व शाखाका अन्य कर्मचारीहरु सँग भर्चुअल विधिबाट छलफल गरी उप-महानगरपालिकाले परिचालन गरी आएका कराधारहरु, राजस्व परिचालनको अवस्था, सुधार गर्न सकिने क्षेत्र, राजस्व प्रशासनको वर्तमान संरचना र यसमा सुधार गर्न सकिने क्षेत्र, पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकासका सवालहरु र तयार गर्न लागेको राजश्व सुधार कार्ययोजना र यसको प्रक्रियावारे जानकारी गराई उप-महानगरपालिकाको भूमिका सम्बन्धमा स्पष्ट पारिएको थियो ।

यस्तो छलफलबाट राजश्व सुधार कार्य योजनाका लागि कार्यतालिका निर्धारण तथा कार्य जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने र आवश्यक सूचना सङ्कलन फाराम अनुसारका सूचनाहरु उप-महानगरपालिकाका विभिन्न शाखाहरुवाट प्राप्त गरी, प्राप्त सूचनाका आधारमा राजश्वको स्थानीय अवस्थावारे जानकारी हासिल हुनुका साथै मुख्य सवालहरु पहिचान गर्न मद्दत पुगेको थियो ।

(३) तथ्याङ्क तथा सूचना विश्लेषण

उप-महानगरपालिकाबाट सङ्कलित विगतको आय तथा व्यय, आर्थिक ऐन तथा विनियोजन ऐन, नीति तथा कानूनहरु र पूर्वनिर्धारित प्रश्नावली तथा ढाँचामा उप-महानगरपालिका र वडास्तरका प्राथमिक तथा द्वितीय स्रोतबाट प्राप्त तथ्याङ्क तथा सूचनाहरु विश्लेषण गरियो । तथ्याङ्क तथा सूचनाहरु विश्लेषण गर्दा सामान्य तथ्यांकीय विधिहरु अवलम्वन गरिएको छ । जसबाट कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धी अपुग सूचना, विद्यमान नीतिगत अस्पष्टता र मुख्य सवाल सम्बन्धी जानकारी भयो ।

यी विषयमा थप प्रष्टताका लागि उप-महानगरपालिका पदाधिकारी, कर्मचारीहरु र सरोकारवालाहरु सँग जुम (zoom) विधिवाट गरिएको अन्तर्क्रियामा एक आपसमा प्रष्ट हुनुपर्ने विषय, उप-महानगरपालिकाले भोगिरहेका चुनौतिहरु, अपेक्षा र आवश्यकता बारेमा जानकारी आदान प्रदान भयो । सोही आधारमा राजश्व सुधार कार्ययोजनाको प्रथम मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरी उप-महानगरपालिकालाई उपलब्ध गराइयो । साथै उक्त मस्यौदा उप-महानगरपालिकालाई उपलब्ध गराई सो उपर दफावार छलफल गर्ने र उप-महानगरपालिकालाई राजश्वका देहाय विषयमा अभिमुखीकरण गर्ने कार्य गरिएको थियो:

(क) स्थानीय करको सिद्धान्त, उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्थाहरु, राजश्व परिचालन सम्बन्धमा नेपालका स्थानीय तहहरुले गरेका असल अभ्यासहरुका विषयमा अभिमुखीकरण।

(ख) करको दर र दायरा बृद्धिमा उप-महानगरपालिकाको भूमिका एवम् राजश्व प्रशासन र राजश्व परिचालनमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिता सम्बन्धी जानकारी ।

(ग) उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वको वर्तमान अवस्थाको लोखाजोखा र सुधारका लागि आगामी दिनमा अवलम्बन गरिनु पर्ने सुधारका प्रमुख विषयहरुमा छलफल र अन्तक्रिया ।

(४) राजश्व सुधार कार्ययोजना तयारी तथा राजश्व प्रक्षेपण

प्राप्त सूचनाको विश्लेषण र छलफल तथा अन्तरकृयाका आधारमा राजस्व परिचालनका संभावना र विद्यमान अवस्थाको विश्लेषणका आधारमा राजस्व सुधारका कृयाकलापहरु पहिचान गरिएको थियो । साथै यी कृयाकलापहरको कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्न समयसीमा र जिम्मेवारी समेत निर्धारण गरी राजस्व सुधार कार्ययोजनाको मस्यौदा तयार गरिएको थियो । यसरी तयार गरिएको राजस्व सुधारको कार्ययोजना कार्यान्वयनबाट

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

परिच्छेद – दुई
तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको राजश्वको सम्भाव्यता पहिचान, परिचालन र व्यवस्थापनका लागि उप-महानगरपालिकाको वस्तुस्थिति, सम्पत्ति र पेशा तथा व्यवसायको विवरण जस्ता आर्थिक सूचक, मानवीय संशाधन तथा भौतिक पूर्वाधार एवम् स्रोत साधन लगायतको सूचनाको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । यस परिच्छेदमा उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय, मानव संशाधनको अवस्था, स्थानीय आर्थिक गतिविधि र उप-महानगरपालिका तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको स्थिति उल्लेख गरिएको छ ।

२.१ उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाले आफ्नो वस्तुस्थिति बारे यथार्थ जानकारी भई सोही आधारमा आवश्यकता पहिचान, योजना तर्जुमा तथा नीति निर्माणका लागि घरधुरी सर्वेक्षण गरी उप-महानगरपालिकाको पार्श्वचित्र २०७५ तयार गरेको छ । उक्त पार्श्वचित्र घरधुरी सर्भेक्षण, संस्थागत सूचना तथा अन्य द्वितीय स्रोतका सूचनाका आधारमा तयार गरिएको देखिन्छ । उक्त प्रोफाइल अनुसार उप-महानगरपालिकाको संक्षिप्त जानकारी यस प्रकार रहेको छ ।

अवस्थिति:

तुलसीपुर उप-महानगरपालिका हाम्रो देश नेपालको पश्चिमी भेगमा रहेको सबैभन्दा ठुलो उपत्यका दांग जिल्लामा रहेको छ । दाङ जिल्लाको मध्य भागमा रहेको यस उप-महानगरपालिका साविक तुलसीपुर नगरपालिका, हलवार, टरिगाउँ, उरहरी, पवननगर, मानपुर, विजौरी, डुरुवा र फुलवारी गाउँ विकास समिति गाभेर निर्माण भएको हो । पूर्वमा घोराही उप महानगरपालिका, पश्चिममा शान्तीनगर गाउँपालिका र दंगीशरण गाउँपालिका, दक्षीणमा लमही नगरपालिका तथा र उत्तरमा सल्यान जिल्लाका कपुरकोट तथा त्रिवेणी गाउँपालिका पर्ने यो उप-महानगरपालिकाको क्षेत्रफल ३८४.८ वर्ग कि.मी. रहेको छ । यो उप-महानगरपालिका नेपालको संघीय राजधानी काठमाण्डौंबाट ४२५ कि.मी. पश्चिम दिशामा रहेको छ । यस उप-महानगरको करिब ७० प्रतिशत भुभाग भित्री मधेश अर्थात दाँग उपत्यकाको समथर भुभागमा रहेको छ र बाँकी भुभाग पहाडी क्षेत्रमा रहेको छ । राजनैतिक विभाजन अनुसार कुल १९ वटा वडाहरुमा विभक्त यो उप-महानगरपालिका दाङ्ग जिल्लाको संसदीय निर्वाचन क्षेत्र नं. ३ मा पर्दछ ।

ऐतिहासिक सन्दर्भ :

तुलसीपुर उप-महानगरपालिका शुरुमा साविकको तुलसीपुर पञ्चायतमा तत्कालिन अमृतपुर पञ्चायतका सबै भुभाग गाभिएपछि वि.सं. २०४९ सालमा स्थापित भएको थियो । संघीय नेपालको नया सँविधान २०७२ जारी भएपछि स्थानीयतहको पूनर्संरचना हुँदा २०७३ फागुन २७ मा राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको रूपमा स्थापना भएको हो ।

थारुहरुको भाषामा वस्तीलाई पुर्वा भनिन्छ र तुलसीपुरलाई पहिले थारुहरुले तुलसीपुर्वा भन्नेगर्दथे । यस ठाउँमा थारुहरुको बाहुल्यता रहँदा सम्म तुलसीपुर्वा नै भन्ने गरिन्थ्यो भने पछि नेपाली भाषीहरुको बाहुल्यता हुन थालेपछि तुलसीपुर भन्न थालियो । करिव एक सय बर्ष अगाडि देखि यस ठाउँमा थारुहरुको बस्ती बस्न थालेको इतिहास भेटिन्छ ।

यस तुलसीपुर उप-महानगर पालिकाको ऐतिहासीक सन्दर्भको कुरा गर्दा तत्कालीन सल्यानी फलावाङ्गी राजाहरुलाई संझनु पर्ने हुन्छ । यस नगरमा सल्यानी राजा शमशेरबहादुर शाहका जेठा बुबा राजा नरेन्द्रबहादुर शाहले वि स १९२९ सालमा हालको अरनीको मैदानभित्र झिंगटीको दरबार बनाएका थिए । पछि राजाशमशेर बहादुर शाहले तुलसीपुर नगरीभित्रको नामी (नापी) नगरस्थित आँपको बगैचभित्र वि.सं. १९८८ देखि ९१ को बीचमा ३५ कोठाको दुइतले पक्की “तुलसीपुर दरबार” बनाएका हुन् । सल्यानी राजा शमशेरबहादुर शाहकी बज्यै आमाको नाम तुलसी वा तुलसा

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७४

समथर क्षेत्रमा साल, साज, सिसौ, बढधाइरो, बकाइनो, इपीलजिंगेट, सिमल लगायतका बोटविरुवा र वनस्पति पाइन्छ । यस उप-महानगरपालिकाको दक्षिण भेगमा पर्ने चुरे श्रृंखलामा रहेको जंगल बाके राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ति क्षेत्र पर्ने भएकोले वनजंगल र जीवजन्तु को संरक्षणमा थप सहयोग पुगेको छ ।

जीवजन्तु तथा पशुपंक्षी :

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकामा रहेका वनजंगलमा प्रशस्त मात्रामा जंगली जनावर पाइने गर्दछन । यहाको जंगलमा बदेल, खरायो, चितुवा, स्याल, व्याँसो, रतुवा, वादर लगायतका जीवजन्तु देखिन्छन । त्यसैगरी सुगा, तिथ्रा, वकुला, सारस, कोइली, काग,गीद्ध, पाईन्छ । उप-महानगरपालिकाको १९ नं. वडामा गिद्ध संरक्षणकर्मीहरुबाट गिद्ध संरक्षणको लागि गिद्ध रेष्टुरेन्ट पनि सञ्चालन भएको छ ।

नदीजन्य पदार्थ :

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकामा रहेका नदी खोलानालामा नदीजन्य पदार्थ ढुगा वालुवा गिट्टी प्रशस्त मात्रामा रहेको पाइन्छ । यहाका बबई नदी, गुहार खोला, पातु, हापुरखोला, भमके खोलामा अत्यधिक नदी तथा खानीजन्य पदार्थ रहेको छ । जथाभावी रुपमा नदीजन्य पदार्थ निकाल्दा नदी तथा खोलाको सतह गहिरिदै गएको छ भने पानीको श्रोत कम हुदै गएको देखिन्छ ।

चुनढुंगा तथा कोइला :

यस उप-महानगरपालिकामा चुनढुंगा तथा कोइला रहेका क्षेत्र पनि रहेका छन । महाभारत लेकको फेदमा रहेका ससाना पहाडको भित्रि तहमा कोइलाखानी रहेको पाइन्छ । १,३,४,१९ नं. वडामा कोइलाखानी रहेको अनुमान छ । यसमध्ये कतिपय स्थानमा यसको उत्खनन गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी महाभारत लेकको मध्यभाग र चुरे पहाडमा चुनढुंगा रहेको अनुमान गरिन्छ ।

कृषि :

यस उप-महानगरपालिकामा मुख्य अन्नवालीमा धान, गहुँ, मकैको उत्पादन हुन्छ भने तेलहनमा मुख्यवाली तोरी भएतापनि केही मात्रामा तिल तथा आलसवालीको उत्पादनहुने गर्दछ । त्यसैगरी अरहर, मसुरो, मास (उर्द), चना, केराउ, गहत तथा भटमास जस्ता दलहन बालीको उत्पादन हुने गरेको गर्दछ । फलफूलमा आंप, अम्वा (बेलौती), लिचि, केरा, निबुवा, नासपातीहरुको उत्पादनहुने गरेको छ । त्यसै गरी हाल बेमौसमी तरकारी खेतीतर्फ पनि किसानहरुको आकर्षण बढेको देखिन्छ ।

यस उप-महानगरपालिकामा कूल जमिनको ४४.७७ प्रतिशत खेतीयोग्य जमिन रहेको छ । यहांका ९० प्रतिशत मानिसहरु परम्परागत निर्वाह मुखि खेति प्रणाली तथा पशुपालन कार्यमा संलग्न रहदै आएका छन् । यहांका कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी ६ वटा कृषि निजी फर्महरु, ८५ वटा कृषि सहकारी रहेका छन् । उप-महानगरपालिकाले यहांको कृषियोग्य जमिनलाई पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै तरकारीबाली फलफुल, खाद्यान्नबाली, मौरीपालनजस्ता कृषिमा आधारीत पेशालाई व्यवसायिक बनाउदै गरीबी न्युनिकरण गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

पशुपालन :

यस उप-महानगरपालिकाका बासिन्दाहरुको महत्वपूर्ण आम्दानीको स्रोत पशुपालन पनि हो । यस उप-महानगरपालिकाको विशेष गरी ग्रमीण भेगमा घरपालुवा चौपायाहरु पाल्ने चलन कायमै छ । यहाँ परम्परागत शैलीमा नै पशु पंक्षीहरु पालेका पाइन्छ । घरपालुवा पशु पक्षीहरुमा गाइ भैसी, बाखा बंगुर सुंगुर, भेडा, घोडा तथा हास कुखुरा, सुगा, परेवा, बटयाई, टर्की, फाइटर कुखुरा आदि पालेका पाइन्छ कहीकतै बदेल पनि पालेको देखिन्छ । यस उप-महानगरपालिकामा व्यवसायिक रुपमा गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा, हास तथा बंगूर पालेको पाईन्छ । यहां ब्यवसायिक रुपमा ४ वटा भैसी फर्म, ३ वटा गाई फर्म, १३ वटा बाखा फर्म, २७ वटा कुखुरा फर्म, ३ वटा हांस फर्म, ६ वटा लोकल कुखुरा फर्म र ३३ वटा बंगूर फर्म रहेका छन् ।

पक्की सडकको विस्तार हुने क्रम बढ्दैछ भने अन्य सडकको विस्तार जारी रहेको छ । यस उप-महानगरपालिकामा हुलाकी पक्की कालोपत्रे सडक १०४ किमि, ग्राभेल सडक २१७ किमि र कच्ची/मौसमी सडक २४० किमि गरी कुल ५६१ किमि सडक रहेको छ । सवारी साधनहरुको हकमा यस उप-महानगरपालिकामा बस, कार ट्याक्सी, रिक्सा, ट्रक, टेक्टर, गाडा, साइकल, जीप र मोटरसाइकलहरूको उपयोग गरिएको देखिन्छ । उप-महानगरपालिकाको प्रायजसो भुभागमा सवारी साधन सञ्चालनमा रहेका छन ।

उद्यम, व्यापार, व्यवसाय :

उप-महानगरमा १९ वटै वडाहरुमा रहेका व्यापारिक केन्द्रहरुमा जम्मा ६,२२५ विभिन्न प्रकारका जस्तै दैनिक उपभोग्य सामानहरु, कृषिजन्य पदार्थ तथा विभिन्न निर्माण सामाग्रीहरु,तरकारी,फलफुल, औषधि, कपडा तयारी पोशाक लगायतका व्यापारिक तथा व्यवसायिक पसलहरु बाट दैनिक वस्तुहरुको खरिद विक्रि हुने गर्दछ जसवाट औषत बार्षिक ब्यापारको रकम ६,०६६.१५ करोड छ । यहाँका मुख्य उद्योगहरुमा सोनपुर सिमेन्ट उद्योग रहेको छ भने अन्य मझौला तथा सानाउद्योगहरुमा राईस मिल, तेलमिल, इट्टा उद्योगहरु रहेका छन् ।

विद्युत सुविधा तथा इन्धन :

यस उप-महानगरपालिकाको सवै वडामा विद्युत सुविधापुगेको छ । यहाँका करिव ८७% (३०,३०७) घरधुरीमा विद्युत सेवा पुगेको छ । त्यसैगरी ९७० घरधुरीमा सोलार, ३८ घरधुरीमा बायोग्यांसको सुविधा पुगेको छ । यस उप-महानगरपालिकाका अधिकांस घरधुरीले खाना पकाउनका लागि एलपि ग्याँस तथा दाउराको प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ ।

खानेपानी :

यस उप-महानगरपालिकामा रहेका ३४,९७८ घरपरिवारहरूमध्ये धारा तथा पाइपको पानी पिउने घरधुरिको संख्या १८,८२१ अर्थात ५४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। दोस्रोमा भने ढाकिएको खुला इनार/कुवा मार्फत आपूर्ति गरिएको पानी पिउने परिवारको संख्या ६,६८९ अर्थात् १९ प्रतिशत रहेको छ। त्यस्तै नढाकिएको इनार/कुवा मार्फत पानी पिउनेको संख्या ४,८४९ अर्थात् १४ प्रतिशत रहेको छ । ट्यूबेल हातेपम्प मार्फत पानी पिउने घरपरिवारको संख्या २,५०६ अर्थात ७ प्रतिशत रहेको छ भने अन्य स्रोत जस्तै खोला, मूलधारा, ट्यांकर मार्फत पानी आपूर्ति गर्ने घरधुरी संख्या २,११३ अर्थात ६ प्रतिशत रहेको छ ।

शिक्षा :

यस उप-महानगरपालिकाको जम्मा साक्षरता दर ९६.५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । जस मध्ये पुरुष साक्षरता ९७.२ प्रतिशत छ भने महिला साक्षरता दर ९५.७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यस उप-महानगर पालिकामा पूर्व प्राथमिक, आधारभूत शिक्षा तथा माध्यामिक शिक्षा हासील गरिरहेका जम्मा ५३,६८४ विद्यार्थीहरु मध्ये ९,६८९ (१८%) विद्यार्थी पूर्व प्राथमिक तहमा अध्ययनरत छन् भने ३४,२९२ (६३ %) जना कक्षा १ देखि ८ सम्मको शैक्षिक स्तर, र ९,७०३ (१८%) जना कक्षा ९ देखि १२ सम्म अध्ययन गरिरहेका छन्, जसमध्ये २५,६९३ (४७ %) छात्राहरु छन् भने २७,९९१ (५३ %) छात्रहरु छन् ।

यहाँ सामुदायिक विद्यालय ८३ तथा संस्थागत विद्यालय ७२ वटा गरी कुल १५५ वटा विद्यालय रहेका छन् । त्यसै गरी उच्च शिक्षाप्रदान गर्ने एक विश्वविद्यालय (महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय), २ वटा सामुदायिक क्याम्पस, ४ वटा संस्थागत क्याम्पस रहेका छन् भने प्राविधिक शिक्षातर्फ १ वटा बहु प्राविधिक शिक्षालय र १ प्राविधिक शिक्षालय रहेका छन् ।

स्वास्थ्य :

राप्ती प्रादेशिक अस्पताल यस उप-महानगरपालिकाको तुलसीपुर बजारमा रहेको छ जहां यस उप-महानगरपालिका तथा अन्य गाउपालिका एवं बाहिरी जिल्लाका मानिसहरु उपचारका लागि आउने गर्दछन । यसका अतिरिक्त निजि

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

तुलसिपुर उपमहानगरपालिकाको संगठन संरचना

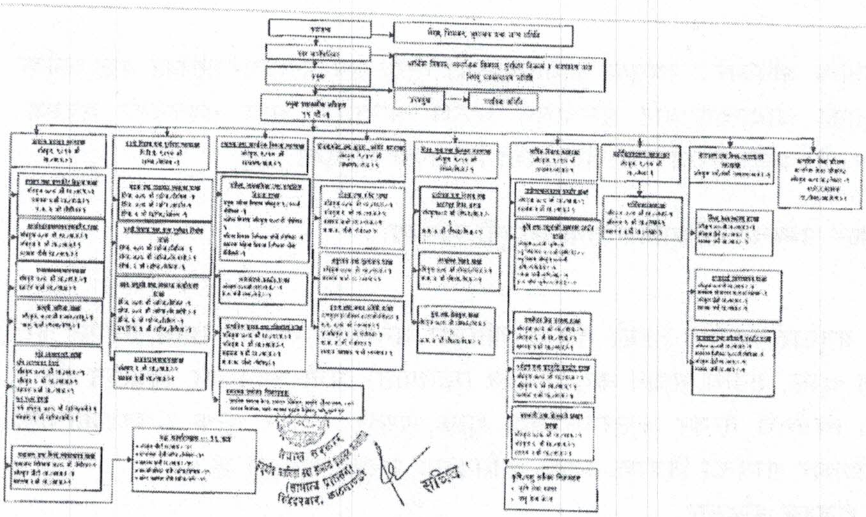

यस तुलसीपुर उप-नगरपालिकामा, उपनगरको कार्यपालिकातथा बडा कार्यालय तर्फ गरी निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नेतृत्वमा, आठौं तह अधिकृत ३ तथा सातौं तहका ६ जना लगायत जम्मा ९७ जना कर्मचारीहरु कार्यरत छन् । सबै १९ वटै वडाहरुमा छैठौं तह अधिकृत स्तरका वडा सचिवहरु कार्यरत छन् र एक वडासचिवले एकभन्दा बढी वडाको जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुपर्ने अवस्था छैन ।

यस उप-महानगरपालिकाको संगठन संरचना अनुसार सामान्य प्रशासन महाशाखा अन्तर्गत राजश्वशाखा रहेको छ । हाल १ जना सातौं तह अधिकृतको नेतृत्वमा छैठौं तह अधिकृत १ जना, पाचौं सहायक स्तरका २ जना, नासु स्तर १ जना र कार्यालय सहयोगी २ जना गरी जम्मा ७ जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् । प्रर्याप्त जनशक्ति नरहेतापनि यस शाखाको साथै सबै वडा कार्यालय स्तरबाट समेत राजश्व असुलीको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

२.३ उप-महानगरपालिकाको भौतिक सम्पत्तिको अवस्था .

यस तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको कार्यालय वडा नं. ५ तुलसीपुर बजार स्थित आफ्नै भवनमा रहेको छ । साथै यस उप-महानगरपालिकामा विभिन्न कार्यालय, निकाय, शाखा, वडा कार्यालय, सेवा केन्द्र जस्ता कार्यालयहरु रहेका छन् । उप-महानगरपालिका कार्यालय तथा सबै वडाहरूमा अति आवश्यक फर्निचर तथा औजार उपकरणहरु (कम्प्युटर, प्रिन्टर) र इन्टरनेट सुविधा रहेको छ ।

उप-महानगरपालिकाको स्वामित्वमा दमकल १, जीप ४,दमकल १, मोटरसाइकल १६, नगरप्रहरी भ्यान २ (प्रहरी चौकी), स्काभेटर १, ट्याक्टर ३, ट्रिपर १, भ्याकुलोडर २ रहेका छन् । यसबाहेक उप-महानगरपालिका क्षेत्रमा प्रशस्त सार्वजनिक जग्गाहरू रहेका छन् । उप-महानगरपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा तथा हकभोगमा रहेको जग्गा तथा भवनहरूको अभिलेख तयार गरी नियमित अद्यावधिक गर्न जरुरी देखिन्छ ।

यसरी उप-महानगरपालिकाले आफ्नो स्वाभित्व तथा हक भोगमा रहेका सम्पत्तिको उपयोग गरी नियमित आयआर्जन गर्नका लागि आवश्यक लगानी तथा नीतिगत निर्णय गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

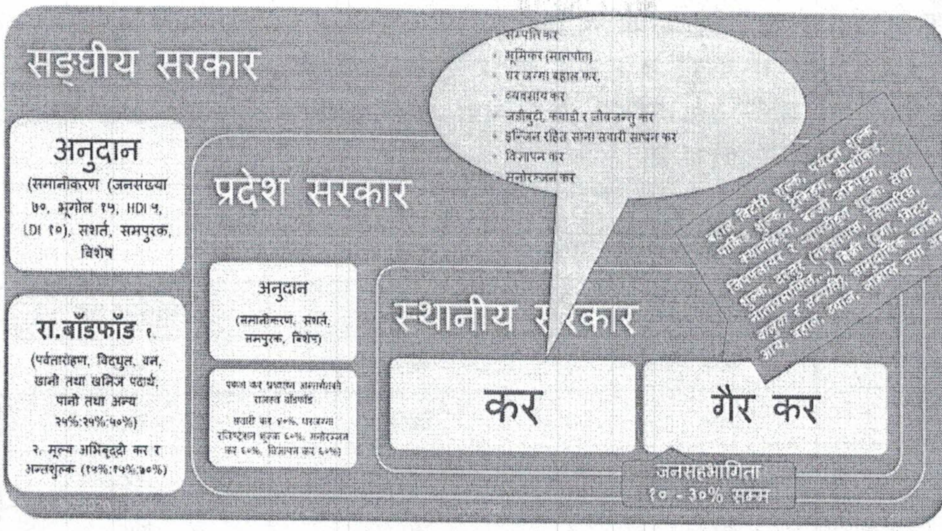

त्यसबाहेक यस ऐनमा प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारमा समावेश भएको सवारी साधन कर एकल कर प्रशासनको अवधारणा अनुसार प्रदेश सरकारले उठाई स्थानीय तहसँग बाँडफाँट गर्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी मनोरञ्जन करको दर प्रदेश सरकारले तोके बमोजिम स्थानीय तहलेसङ्कलन गर्ने र विज्ञापन करको दर निर्धारण तथा सङ्कलन स्थानीय तहले नै गरी उठेको राजस्व बाँडफाँट गर्ने व्यवस्था रहेको छ । घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको दर प्रदेश सरकारले तोक्ने र स्थानीय तहले सङ्कलन गर्ने प्रावधान रहेको भएपनि हाललाई नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम मालपोत कार्यालयबाटै सङ्कलन गरी प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफँट हुने व्यवस्था गरिएको छ । यसरी साझा अधिकारकार क्षेत्रबाट उठेको राजस्व विभाज्य कोषमा राखी बाँडफाँट गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। एकल कर प्रशासनबाट उठेको रकम बाँडफाँट सम्बन्धी व्यवस्था तलप्रस्तुत छः ।

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहको वित्तीय अधिकारलाई थप स्पष्ट पार्न संघीय, प्रदेश सरकार र स्थानीयतहले परिचालन गर्ने कर र गैह्र करका शिर्षकहरु निर्धारण गर्नुका साथै संविधानका अनुसूचीमा एकल अधिकारमा दोहोरो अधिकार क्षेत्रमा परेका र संयुक्त अधिकार क्षेत्रका राजस्वका शिर्षकहरुको सन्दर्भमा प्रदेश र स्थानीयतह बीच एकल कर प्रशासन सम्वन्धमा निम्नानुसारको थप व्यवस्था समेत गरेको छ । आर्थिक ऐन २०७५ ले शुरुमा राखिएको व्यवस्थामा थप परिमार्जन समेत गरेको छ । एकल कर प्रशासन सम्वन्धी ब्यवस्था, आर्थिक ऐन २०७५, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ दफा ५ र ६ मा भएको संशोधन सहित भएको परिमार्जित व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३.२: एकल कर प्रशासन अन्तर्गत उठेको राजस्वबाँडफाँड सम्बन्धी व्यवस्था

करका क्षेत्रहरु	दर र सङ्कलनको तारिका निर्धारण गर्ने	सङ्कलन गर्ने तह	राजश्व बाँडफाँड (प्रतिशतमा)	
			प्रदेश	स्थानीय तह
सवारी साधन कर	प्रदेश	प्रदेश	६०	४०
रजिष्ट्रेशनशुल्क	प्रदेश	स्थानीय	४०	६०
मनोरञ्जन कर	प्रदेश	स्थानीय	४०	६०
विज्ञापन कर	स्थानीय	स्थानीय	४०	६०

स्रोत : अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ (आर्थिक ऐन २०७५ द्वारा संशोधित दफा ५ र ६)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

तलिका ३.५: राजश्व बाँडफाँड सिफारिसका आधारहरु (प्रतिशतमा)

सि.नं.	आधार (सूचक)	आन्तरिक ढाँचा (उपसूचकको भार प्रतिशतमा)	ढाँचा (भार प्रतिशतमा)
१	**जनसंख्या र जनसाङ्ख्यिक विवरण** कूल जनसंख्या आश्रित जनसंख्या	 ७० ३०	६०
२	**क्षेत्रफल (भूगोल)**		१५
३	**मानव विकास सूचकाङ्क**		५
४	**खर्चको आवश्यकता**		५
५	**राजस्व सङ्कलनका लागि गरेको प्रयाश**		३
६	**पूर्वाधार विकास** क. सडकको घनत्व (सडकमा पहूँच) ख. विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहूँच) ग. सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहूँच) घ. खानेपानीको सुविधा(खानेपानीमा पहूँच) ङ. सरसफाई (सौचालयको उपलब्धता)	 ६० १० १० १० १०	१०
७	**विशेष अवस्था** क. अपा·ता भएको जनसंख्या ख. आर्थिक सामाजिक असमानता	 २० ८०	२
	जम्मा	१००	१००

यस सूत्रबाट आएको रकममा ठूलो फरक देखिने र अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनको दफा २१ ले प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो प्रशासनिक खर्च आन्तरिक राजस्व तथा राजस्व बाँडफाँडबाट पुऱ्याउनु पर्ने हुनाले वित्त आयोगले प्रत्येक स्थानीय तहलाई न्यूनतम रकम र त्यसमा सुत्र अनुसार रकम बाँडफाँड गर्ने गरेको छ । यस अनुसार आयोगले प्रत्येक स्थानीय तहलाई गत आ.ब. २०७७/७८ मा न्यूनतम रु ३ करोड५० लाख प्रदान गर्ने गरी नेपाल सरकारलाई राजस्व बाँडफाँड गर्न सिफारिस गरेको थियो ।

३.१.५ स्थानीय तहको आन्तरिक आय :

स्थानीय तहका सरकार अर्थात उप-महानगरपालिकालाई कानूनले कर, सेवाशुल्क, दस्तुर तथा दण्ड जरिवानाबाट राजस्वप्राप्त गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ । यी राजश्वका स्रोतहरु सम्वन्धित व्यक्तिले प्रत्यक्ष रुपमा भुक्तानी गर्नुपर्ने किसिमका छन् । यसैले हरेक नागरिकले आफूले तिरेको करको उपयोग स्थानीय सरकारले कसरी गरेको छ भन्ने बिषयमा स्वभाविक रुपमा चासो र सरोकार राख्ने गर्दछन् र स्थानीय सरकारले यसको सही उपयोग गर्ने दायित्व निर्वाह गर्नु पर्दछ ।

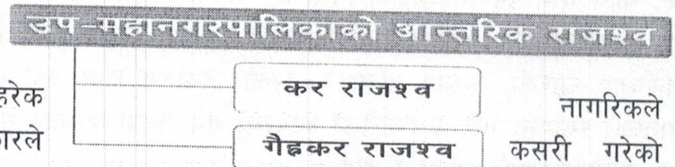

३.१.७ राजस्व परिचालन चक्र र प्रक्रिया

स्थानीय तहमा राजस्व परिचालनलाई सुदृढ बनाउन देहाय बमोजिमको राजस्व प्रशासन चक्र र प्रकृया पुरा गर्न आवश्यक हुन्छः

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

(च) अभिलेखीकरण, प्रतिवेदन तथा उत्तरदायित्व वहन

यसमा उप-महानगरपालिकाको सेवा र राजस्वको आबद्धता, राजस्व सङ्कलन तथा यसको उपयोगको सार्वजनिकिकरण, करको किसिम र स्थानको आधारमा राजस्वको प्रतिवेदन र नियमित रुपमा राजस्व सम्बन्धि प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने कार्यहरु पर्दछन् । यो चक्रका प्रत्येक खुड्किलामा उप-महानगरपालिकाको राजस्व प्रशासन र अन्य प्रशासकीय व्यवस्थाका कर्मचारीहरु विचको आवश्यक कार्यात्मक अन्तरसम्बन्ध प्रभावकारी वनाउन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले मख्य भुमिका निर्वाह गर्नुपर्ने हुन्छ । नगरप्रमुख, निर्वाचित पदाधिकारी तथा समग्र कार्यपालिकाको सहयोग, समन्वय, सहजीकरण र आवश्यक निगरानी आवश्यक पर्छ ।

३.२ उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक आय परिचालनको वर्तमान स्थिति

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक आयकाप्रमुख स्रोतहरुमा सम्पत्ति कर, मालपोत, व्यवसाय कर, सिफारिस, दस्तुर अन्य सेवाशुल्क तथा दस्तुरहरु रहेका छन् । पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षको आन्तरिक राजश्वको प्रस्तावित तथा यथार्थ आय बीचको तुलनात्मक अवस्थालाई तल प्रस्तुत गरिएको स्तम्भ चित्रमा देखाइएको छः ।

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको प्रस्तावित तथा यथार्थ आम्दानि स्थिति

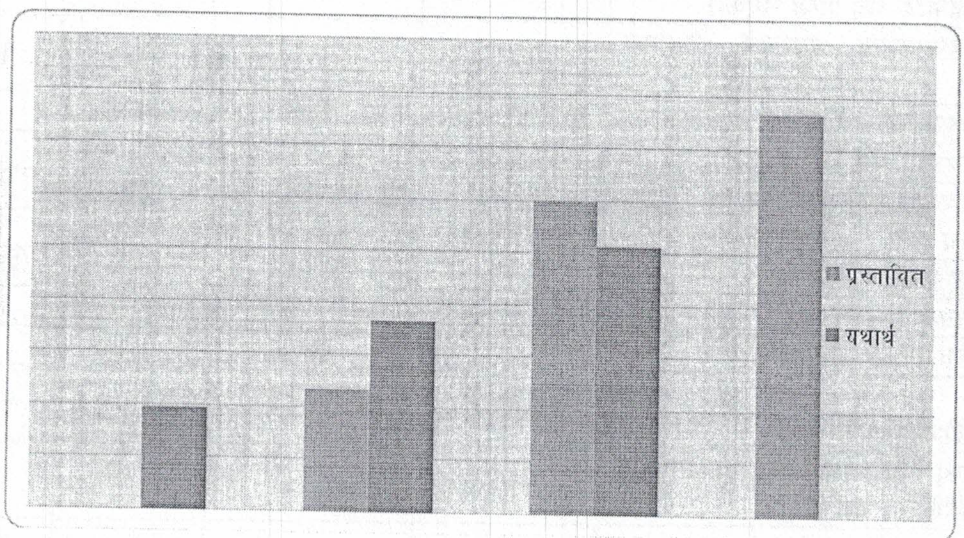

माथिको तालिका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा उप-महानगरपालिकामा आन्तरिक राजश्व रु.३००,००० हजार प्रस्ताव गरिएकोमा रु. २५,६५३७ हजार राजश्व अशुली भएको छ । घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर, राजश्वका प्रमुख श्रोतमा पूर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर, सम्पति कर, तथा घर जग्गाबहाल कर रहेका छन् । यसैगरी विगत दुई आर्थिक वर्षमा आन्तरिक आय वढनुको मुख्य कारणमा सिफारिस दस्तुर र नक्सापास अनिवार्य हुनुबाट भएको देखिन्छ । तर भने जति नभएर राजश्व कम असुलि हुनुको मुख्य कारण नदीजन्य पदार्थ (वालुवा, ढुंगा, गिट्टी) को ठेक्का लागेर पनि ठेकेदारले काम गर्न नसक्नु रहेको छ । उप-महानगरपालिकाले राजश्व प्रशासन प्रभावकारी हुन नसक्नुमा उप-महानगरपालिका स्तरमा राजश्व शाखाको आवश्यक संस्थागत विकासमा कम ध्यान पुग्नु र वडास्तरमा काम गर्ने कर्मचारीको कमीभएकाले वडाबाट प्रभावकारी सेवाप्रवाह र राजश्व संकलन कार्य संचालन गर्न नसक्नु प्रमुख कारणहरु देखिन्छन ।

उप-महानगरपालिकाले आन्तरिक राजश्व न्यून हुनुको मुख्य कारणमा राजश्व परिचालन र व्यबस्थापन सम्वन्धी प्रष्ट कार्ययोजना नहुनु, मालपोतको लगत अध्यावधिक नहुनु, करदाताहरुको पहिचान र विवरण संकलन नहुनु, उप-महानगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्रका कर लगाउन सकिने सम्भाव्य क्षेत्रहरुको यथार्थ अवस्था पहिचान नहुनु, पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पहिचान र आकर्षण गर्ने कृयाकलापहरुको व्यबस्थित विकास नहुनु तथा ऐतिहासिक

राजश्व संकेत	राजश्व शीर्षक	आ.ब. २०७५/७६ यथार्थ	आ.ब. २०७६/७७ यथार्थ	आ.ब. २०७७/७८ बजेट	आ.ब. २०७७/७८ को संशोधित
	गैरकर राजश्वको जम्मा	६०३९२	६७१३८	१५२५५०	८११७४
	कुलजम्मा	९७१८४	१८२७९५	२४६८००	२९६५३८

स्रोत : तुलसीपुर उप-महानगरपालिका (सूत्र प्रणालीबाट प्राप्त फाँटवारी, २०७८ आषाढमसान्तसम्म)

३.३ आन्तरिक राजश्व सङ्कलनको प्रमुख क्षेत्र र सम्भावना विश्लेषण

यस उप-महानगरपालिकाको उत्तरतर्फ रहेको महाभारत लेकमा अत्यधिक मात्रामा चुनढुंगा र कोइलाको कच्चापदार्थ रहेको अनुमान छ । यसैगरी वडा नं. १७ को छिल्लिकोट, ४ तथा ३ वडाको थर्कोट क्षेत्र, राम्री लेक, अजिमारा वस्ती, भ्यूडर, खमारी लगायतका ठाउँको वरपर कोइलाखानी रहेको अनुमान छ । तुलसीपुर उप-महानगरपालिका सल्यान, रुकुम, रोल्पा, जाजरकोट, डोल्पाको केही भाग सम्मको सम्पर्क बजारको रुपमा रहेकाले आर्थिक कृयाकलापको प्रशस्त सम्भावना छ । त्यसैगरी वन तथा प्राकृतिक श्रोतमा आधारित आय पनि राजश्वको महत्वपूर्ण श्रोत हो । उप-महानगरपालिकाको पहाडी क्षेत्रमा टीमुर चिराइतो, पाषाण वेद, सुगन्ध कोकीला, मालागेडी लगायतका जडीबुटी पाइन्छ भने यस उप-महानगरपालिकाका पहाडी क्षेत्रमा उत्तिस, खोटे सल्लो, दालचिनिको जंगल, मध्यभागमा चिउरी, काफल, तथा समथर क्षेत्रमा साल, साज, सिसौ, सिमल लगायतका बोटविरुवा र वनस्पति पाइन्छ । यस उप-महानगरपालिको दक्षिण भेगमा पर्ने चुरे श्रृंखलामा रहेको जंगल बाके राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ति क्षेत्र पर्ने भएकोले वनजंगल र जीवजन्तु को संरक्षणमा थप सहयोग पुगेको छ । यहाँ धान, गहुँ, मकै जस्ता विभिन्न खाद्यान्न, अरहर, मसुरो, चना, भटमास, उर्द केराउ जस्ता दलहन, तोरी, आलस, सूर्यमूखी, भ्रुसेतिल, तिल जस्ता तेलहन र अदुवा जस्तो नगदेवाली लगायत आंप, लिचि, अम्वा, नासपाती, कटहर, मेवा जस्ता फलफूल आदि उत्पादन हुने गर्दछ । यहाँ गाई, भैसी, भेडाबाखा, सुँगुर, बंगुर, हाँस कुखुरा, जस्ता पशु तथा पन्क्षी पालन अधिकांश घरधुरीमा पाइन्छ । हाल आएर अष्ट्रिच तथा ड्रागन फ्रुट जस्ता नविन कृषि तथा पशु उद्यम संचालनमा आएका छन् । त्यसैगरि सिमेन्ट उद्योग, दाना तथा ह्याचरी उद्योग, तेल तथा खाद्यान्न सम्वन्धि उद्योग संचालनमा छन् । यस उप-महानगरपालिकामा व्यापार, उद्यम, व्यवसाय तथा उद्योगको सम्भावना र अवसरहरु छन् । विद्यमान सडक सञ्जालले यहाँका व्यवसायिक कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनलाई बजारसम्म पुऱ्याउन सहज भएको छ ।

३.३.१ कर राजश्व

उप-महानगरपालिकाको राजश्वका स्रोतहरु मध्ये कर राजश्व अन्तर्गत हाल परिचालन भइरहेको, सम्भाव्य स्रोत र सोको परिचालनकालागि गर्नुपर्ने सुधारहरु यसप्रकार रहेका छन् :

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्र.स.	करयोग्य सम्पत्ति	वार्षिक दर औषत(रु.)	अनुमानित करदाता संख्या	सम्भाव्य रकम रु.
१०	रु. १० लाख १ देखि १२ लाख सम्म	२५०	९५०	२३७५००
११	रु. १२ लाख १ देखि १४ लाख सम्म	३००	११००	३३००००
१२	रु. १४ लाख १ देखि १६ लाख सम्म	३५०	८५०	२९७५००
१३	रु १६ लाख १ देखि १८ लाख सम्म	३८०	९५०	३६१०००
१४	रु. १८ लाख १ देखि २० लाख सम्म	४००	९००	३६००००
१५	रु. २० लाख १ देखि २२ लाख सम्म	५००	१०००	५०००००
१६	रु. २२ लाख १ देखि २४ लाख सम्म	५५०	१०००	५५००००
१७	रु. २४ लाख १ देखि २६ लाख सम्म	६५०	१०००	६५००००
१८	रु. २६ लाख १ देखि २८ लाख सम्म	८००	१०००	८०००००
१९	रु. २८ लाख १ देखि ३० लाख सम्म	१०००	१०००	१००००००
२०	रु. ३० लाख १ देखि ३४ लाख सम्म	१२००	१०००	१२०००००
२१	रु. ३४ लाख १ देखि ३८ लाख सम्म	१५००	१०००	१५०००००
२२	रु. ३८ लाख १ देखि ४२ लाख सम्म	२०००	१०००	२००००००
२३	रु. ४२ लाख १ देखि ४६ लाख सम्म	२५००	१०००	२५०००००
२४	रु. ४६ लाख १ देखि ५० लाख सम्म	३०००	५५०	१६५००००
२५	रु. ५० लाख १ देखि ६० लाख सम्म	३५००	५१०	१७८५०००
२६	रु. ६० लाख १ देखि ७० लाख सम्म	४५००	४५०	२०२५०००
२७	रु. ७० लाख १ देखि ८० लाख सम्म	६०००	४१५	२४९००००
२८	रु. ८० लाख १ देखि ९० लाख सम्म	८०००	४००	३२०००००
२९	रु. ९० लाख १ देखि १ करोड सम्म	१००००	३५०	३५०००००
३०	रु. १ करोड १ देखि १ करोड २० लाख सम्म	१२०००	२५०	३००००००
३१	रु १ करोड २० लाख १ करोड ६० लाख सम्म	१६०००	२२५	३६०००००
३२	रु.१ करोड ६० लाख १ देखि माथि २ करोडसम्म	२००००	२००	४००००००
३३	रु.२ करोड १ देखि २ करोड २० लाख सम्म	२५०००	५०	१२५००००
३४	रु.२ करोड २० लाख १ देखि ३ करोड २० लाख सम्म	४००००	४५	१८०००००
३५	रु.३ करोड २० लाख १ देखि ४ करोड सम्म	५००००	३५	१७५००००
३६	रु.४ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	६००००	२५	१५०००००
३७	रु.५ करोड १ देखि माथि जतिभए पनि त्यतिमा २ रुपैया प्रति हजारका दरले		१५	१०५००००
		जम्मा	३३,३९५	४६५२२१२५

कर प्रक्षेपण				
प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
पहिलो वर्ष सम्भाव्यताको ७५ प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	३४८९१५९४	३८३८०७५३	४२२१८८२८	४६४४०७११

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल

सम्पत्ति कर हिसाब गर्दा कार्य सरलताको लागि राजस्व शाखामा कम्पुटर सफ्टवेयर जडान गरी कर निर्धारण तथा बिल काट्ने गरिएमा सजिलो हुने तथा मानवीय कमजोरी तथा त्रुटीबाट हुने नकारात्मक असरलाई निराकरण गर्न सकिन्छ। नमूनाको लागि देहायमा एउटा उदाहरण प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३.८: सम्पत्ती मूल्यांकन दर तालिका

सम्पत्ति मूल्यांकन अवस्था	मूल्यांकन रकम	कुलमूल्य	करको दर (000)	कर रकम रु.
१ देखि ५०,००० सम्म	५०,०००	५०,०००	न्यूनतम	५०
५०,००१ देखि २,००,००० सम्म	१५०,०००	२००,०००	०.२	८०
२,००,००१ देखि ५,००,००० सम्म	३००,०००	५००,०००	०.२५	१५५
५,००,००१ देखि १०,००,००० सम्म	५००,०००	१,०००,०००	०.३	३०५
१०,००,००१ देखि २०,००,००० सम्म	१,०००,०००	२,०००,०००	०.३५	६५५
२०,००,००१ देखि ४०,००,००० सम्म	२,०००,०००	४,०००,०००	०.४	१,४५५
४०,००,००१ देखि ७०,००,००० सम्म	३,०००,०००	७,०००,०००	०.४५	२,८०५
७०,००,००१ देखि १,१०,००,००० सम्म	४,०००,०००	११,०००,०००	०.५	४,८०५
१,१०,००,००१ देखि २,००,००,००० सम्म	९,०००,०००	२०,०००,०००	०.६	१०,२०५
२,००,००,००१ देखि ५,००,००,००० सम्म	३०,०००,०००	५०,०००,०००	०.७	३१,२०५
५,००,००,००१ देखि १०,००,००,००० सम्म	५०,०००,०००	१००,०००,०००	०.८	७१,२०५
१०,००,००,००१ देखि २०,००,००,००० सम्म	१००,०००,०००	२००,०००,०००	१	१७१,२०५
२०,००,००,००१ देखि ४०,००,००,००० सम्म	२००,०००,०००	४००,०००,०००	१.२५	४२१,२०५
४०,००,००,००१ देखि ७०,००,००,००० सम्म	३००,०००,०००	७००,०००,०००	१.५५	८८६,२०५

यसरी लगाइएको सम्पत्ति कर प्रगतिशील, दिगो, भरपर्दो र जनताको सम्पत्ति बढे अनुसार कर लाग्ने खालको हुने हुनाले जनसमर्थन समेत प्राप्त हुने हुन्छ।

ख. भूमिकर (मालपोत)

भूमिकर (मालपोत) सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ५६ मा उप-महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको जग्गामा त्यस्तो जग्गाको उपयोगका आधारमा भूमिकर (मालपोत) लगाउन सक्ने व्यवस्था रहेको छ। उप-महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको जग्गामा त्यस्तो जग्गाको उपयोगको आधारमा भूमिकर (मालपोत) लगाउने छ भनिएको छ। आर्थिक ऐन, २०७५ ले घर र त्यसले चर्चेको निश्चित जग्गामा सम्पत्ति कर लगाएपछि सोभन्दा बढी जग्गामा भूमिकर (मालपोत) लगाउनु पर्ने व्यवस्था छ।

भूमिकर (मालपोत) कर सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमानअवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
मालपोत उप-महानगरपालिकाको परम्परादेखि चल्दै आएको र दिगो राजश्वको स्रोत हो। आ.व.२०७५/७६ मा यस शीर्षकमा रु. २४५,६११.६७ र आ.व.२०७६/७७ मा रु ५८,६७,४२८.६६ प्राप्त गरेको छ। साथै आ.व.२०७७/७८ मा रु. १,६४,३५,९२६.५ आम्दानी गरेको छ। यस नगरपालिकामामालपोत	करदाताको सम्पत्ति यसमा जग्गालाई व्यापारिक, आवसीय, कृषि, र वगरमा वर्गिकरण गरी उपमहानगरपालिकाको करको दर निर्धारण गरेको देखिन्छ। यो दरको सान्दर्भिकता र करदाता मैत्री रहे नरहेको बारेमा नगरवासी तथा स्थानीय नागरिक संस्थाका	उपमहानगरपालिकाले आर्थिक ऐनमा तोके बमोजिम भूमिकर प्रयोजनकालागि करदाताले आफ्नो जग्गा रहेको स्थानसहित आफ्नो जग्गा धनि प्रमाणपत्र वडा कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने र तत् पश्चात सोहि

यसरी मालपोत लगाउँदा प्रगतिशील र व्यवहारिक मालपोतको दर निर्धारण हुने तथा देहाय बमोजिम असूली गर्न उपयुक्तहुने देखिन्छ।

१. खेतीहुने जग्गाको मालपोत तथा भूमिकरको दर निर्धारण गर्दा जग्गाको उत्पादकत्व, उपलब्ध सिंचाई सुविधा र उक्त जग्गाबाट हुने बार्षिक उत्पादनलाई विश्लेषण गरी निर्धारण गर्नु उपयुक्त हुन्छ।

२. कृषिबाहेक अन्य व्यवसायिक हिसाबले जमीनको उपयोग भएको हकमा त्यस्तो जमीनको व्यवसायिक महत्व, बार्षिक उत्पादन र प्राप्तहुनसक्ने भाडालाई दृष्टिगत गरी भूमिकर लगाउन सकिन्छ।

३. उपर्युक्त दरमा मालपोतको रकम हिसाव निकालेपछि सहकारी मार्फत गरिने सामुहिक खेती, गरिबीको प्रमाणपत्र प्राप्त गरिब किसान, र महिलाका नाममा भएको कृषि जग्गामा स्थानीयकानून अनुसार ५० प्रतिशतसम्म छुट दिन सकिने व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुने देखिन्छ।

यसैगरी उद्योग प्रयोजन तथा व्यवसायिक कृषि तथा फलफूल र पशुपालन गर्ने लगाउने किसानलाई उप-महानगरपालिकाको आर्थिक ऐनमा व्यवस्था गरी प्रोत्साहन स्वरुप निश्चित प्रतिशत सम्म रकम छुट दिन सकिने व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुने देखिन्छ।

६. उपर्युक्त प्रकरण ४ अनुसार आएको मालपोत रकममा मोटरेवल पिच सडकले छोएको प्लटलाई ३० प्रतिशत, ग्राभेल गरिएको सडकले छोएको जग्गामा २० प्रतिशत र कच्ची मोटरेवल सडकले छोएको जग्गामा १० प्रतिशत भूमीकर रकमथप गरी असुलउपर गर्नु उपयुक्तहुने देखिन्छ।

यस किसिमको मालपोतको हिसाव निकाल्न उप-महानगरपालिकाका तालिम अप्राप्त कर्मचारीलाई सरल नहुने हुनाले राजस्व शाखामा सफ्टवेयर सहितको कम्प्युटर जडान गरी प्रत्येक वडाबाट प्राप्त तथ्यांक अध्यावधिक गर्न एक बर्षको समय निर्धारण गरी सर्वप्रथम लगत तयार गर्ने र त्यसपछि राजस्व शाखाले आर्थिक बर्षको शुरुवातमा नै प्रत्येक घरधनीको नगरपालिकमा भएका सबै जग्गाको एकीकृत मालपोत रसिद तयार गरी असूल उपर गर्न सम्वन्धित वडामा पठाउनु पर्ने हुन्छ। यसरी तथ्यांक अद्यावधिक नहुन्जेल सम्म चालु आर्थिक बर्षको लागि पुरानै हिसावले मालपोत संकलनलाई निरन्तरता दिने र वडा तहबाट असूलीगर्दा उपयुक्त हुन्छ।

करको दर निर्धारणको आधार:

उप-महानगरपालिकाको खेतीयोग्य लगायत सबै जमिनको उप-महानगरपालिकाले स्वीकृत गरेको दरमा मूल्यांकित रकममा बार्षिक आर्थिक ऐनमा तोकिएको दरमा मालपोत हिसाब गरी कर लगाइएको देखिन्छ। गतबर्ष जारी भू–उपयोग ऐनको प्रावधान अनुसार उप-महानगरपालिकाको नेतृत्वमा उपलब्ध जमीनलाई कृषिक्षेत्र, आवासीय क्षेत्र, व्यवसायिक क्षेत्र र औद्योगिक लगायत अन्य तोकिएका क्षेत्रमा वर्गीकरण गरी जग्गाको वर्गीकरण तथा भूस्वामित्व अनुसार नै कर प्रत्यारोपण गर्ने नीति लिइएमा जमीनको उपयोगिता अनुसार विभिन्न दरमा कर प्रत्यारोपण गर्न सकिने भएकोले हालको भन्दानिकै बढी कर असूलहुने देखिन्छ।

यस उप-महानगरपालिकामा आर्थिक बर्ष २०७७।७८ मा जग्गाको बर्गिकरणका (बगर, कृषि, आवसीय, ब्यापारिक) गरी ५ कठ्ठा, भन्दा कम थोरै भूस्वामित्व हुने लाई सबै भन्दा कम दर, ५ देखि १५ कठ्ठा सम्म भू–स्वामित्व हुनेलाई अलि बढि र १५ कठ्ठा भन्दा माथि हुनेलाई उच्चदर कायम गरि विभिन्न वडाहरुमा जग्गाको उत्पादकत्व, यातायात तथा अन्य भौतीक सुविधाको उपलब्धताका आधारमा बेग्लाबेग्लै मालपोतको दर तोकी र असूली गरिएको छ जस अनुसार आर्थिक बर्ष २०७७।७८ मा जम्मा १,६४,३५,९२६.५० रकम मालपोत वापत असुली भएको देखिन्छ। कतिपय करदाताको उपमहानगरमा निर्धारण गरिएको मालपोतको रकम सो जग्गाबाट हुने उत्पादनभन्दा मालपोत बढी रहेको समेत गुनासो रहेको छ।

ग. घरजग्गा बहाल कर

घर जग्गा बहाल कर सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ५७ मा उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा उप-महानगरपालिकाले त्यस्तो बहाल रकममा बहाल कर लगाउने व्यवस्था रहेको छ

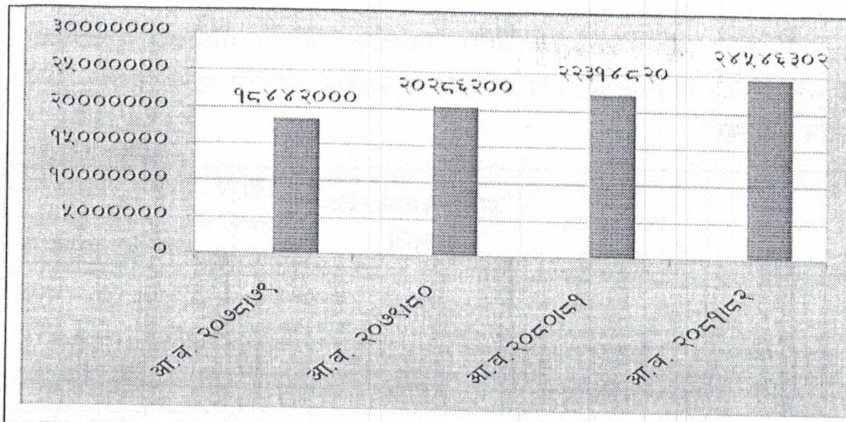

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

व्यवसायिक तथा आवासीय प्रयोजनका लागि बहालमा प्रयोग भएका घर तथा जग्गाको परिमाण, मासिक वहालको दर अनुसारको लगत तयारी, व्यवसायिक तथा आवासीय प्रयोजनकालागि वहाल करको दर निर्धारण र स्वीकृति तथा कार्यान्वयनमा उप-महानगरपालिकाले पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ। कर असूल गर्ने कार्यमा सहजीकरण गर्न टोल विकास संस्थाको सहयोग लिन सकिएमा यसमा गुणात्मक सुधार आउन सक्ने देखिन्छ।

घ. व्यवसाय कर

व्यवसाय कर सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ५८ मा उप-महानगरपालिका क्षेत्र भित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारको आधारमा व्यवसाय कर लगाउने व्यवस्था रहेको छ।

व्यवसाय करका सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
यस उप-महानगरपालिकामा व्यवसाय कर खास गरी ब्यवसाय दर्ता तथा संचालन अनुमति तथा ब्यवसाय नविकरण तथा संचालन अनुमति शुल्कभनी दुई तरिकावाट लिने गरिएको छ । यसको लागि बजार व्यवस्थापन कार्यविधि, व्यवसायिक कृषि व्यवसाय सञ्चालन जस्ता विभिन्न कानूनी दस्तावेजहरु समेत जारी गरी कार्य सञ्चालन गरिएको छ । यस अनुसार आ.ब.	यहाँ ६,२२५ व्यवसायदर्ता भएकोमा ४३२६ वटा भन्दा बढी व्यापारिक फर्म, उद्यम, व्यवसायले मात्र कर तिरेको देखिन्छ । नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणमा उल्लेख भएअनुसार यी फर्महरुबाट बार्षिक ६० अर्ब ६६ करोडको कारोबार हुने गरेको रहेको विवरण उप-महानगरपालिकाको दस्ताबेजमा पाइन्छ । यसको अलावा ऐलानी, पर्ती, सार्वजनिक र सडकको राइट अफ वे मा भएका व्यवसायहरु कूलदर्ता संख्या भित्र परे नपरेको एकिन गर्न सकिएको छैन । यसै गरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ५८ मा व्यवसाय कर लिंदा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारको आधारमा कर लगाउने उल्लेख भएकोमा पूँजीगत लगानीको आधारमा दर्ता तथा अनुमति र नविकरण तथा सञ्चालनको आधारमा बार्षिक कर लगाएको देखिन्छ। कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम बार्षिक कारोबारको आधारमा करारोपण गर्न सकिएमा दर्ता भएका व्यवसाय करबाट बार्षिक रु.४ करोड ३६ लाख उठ्ने सम्भावना रहेको छ। यसैगरी उप-महानगरपालिकालाई स्थानीय बजार तथा	उपमहानगरपालिकाले आर्थिक ऐनमा तोके बमोजिम ब्यवसाय कर प्रयोजनका लागि जुनसुकै कार्यालयमा दर्ता भएतापनि नगरपालिका क्षेत्रमा संचालन गर्ने उद्योग, ब्यवसाय तथा सेवा सम्वन्धि फमलाई निश्चित रकम लिई आवश्यक कागजातको आधारमा सर्वप्रथम दर्ता तथा संचालन अनुमति प्रमाणपत्र प्रदान गरिन्छ । त्यसपछि बार्षिकरुपमा आर्थिक ऐनमा तोके बमोजिमको ब्यवसायकर लिई नविकरण गर्ने गरिन्छ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

क्र.सं.	संचालनमा रहेका व्यापार व्यवसायको विवरण	अनुमानित संख्या	औषत करको दर रु.	सम्भाव्य रकम रु.
१६	सिडि पसल			०
१७	अटो वर्कसप	३२२	२०००	६४४०००
१८	राइस मिल			०
१९	घडि, रेडियो, टिभि मर्मत			०
२०	दध, डेरी	१२३	१५००	१८४५००
२१	खोज अनुसन्धान केन्द्र			०
२२	मोबाइल कम्प्यटर	५१०	२०००	१०२००००
२३	ढुवानी सेवा	११३	३०००	३३९०००
२४	ट्युसन सेन्टर			०
२५	सरसफाई तथा फोहरमैला संकलन			०
२६	नर्सरी फूल व्यवसायी			०
२७	ग्याँस डिलर			०
२८	निर्माण व्यवसायी तथा सप्लायर्स			०
२९	मल, विउ उत्पादन			०
३०	पुस्तक पसल तथा फोटोकपि	२०१	१८००	३६१८००
३१	मनि ट्रान्सफर			०
३२	सहकारी	८५	१०००	८५०००
३३	बैंक	३३	१७०००	५६१०००
३४	भेटेनरी	३०		०
३५	एग्रोभेट	९८	२०००	१९६०००
३६	रेस्टरेन्ट, खाजा नास्ता	५३१	१८००	९५५८००
३७	मोटर साइकल तथा मोटर साइकल मर्मत	३१	३०००	९३०००
	जम्मा	६२२५		८,८२२,२००

करको प्रक्षेपण (रु. मा)				
प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
आगामी वर्षमा कुल सम्भावनाको ४०%, दोस्रो वर्षमा २०%, तेस्रो वर्ष २०% र त्यसपछि वार्षिक १०% ले बृद्धि हुने अनुमान	१२३५१०८०	१४८२१२९६	१७७८५५५५.२	१९५६४११०.७२

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तुलसीपुर, दाङ लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल २०७३

क्र.सं.	पुँजीगत लगानी रकमको सीमा	वार्षिक कारोबार रकमको सीमा	व्यवसाय करको वार्षिक रकम
	८० हजारसम्मको पुँजीगत लगानी	लाखसम्मको वार्षिक कारोबार	
५	रु.८० हजारभन्दा बढी रु.१ लाखसम्मको पुँजीगत लगानी	रु.४ लाखभन्दा बढी रु.५ लाखसम्मको वार्षिक कारोबार	रु.३०००/–
६	रु.१ लाखभन्दा माथि रु.५ लाखसम्मकोपुँजीगतलगानी	रु.५ लाखभन्दा बढी रु. २५ लाखसम्मका वार्षिक कारोबार	वार्षिक कारोबारको कुल रकममध्ये पहिलो रु. ५ लाखमा व्यवसाय कर रु. ३०००/– कायम गरी त्यसपछिको २० लाखमा प्रति रु. १ लाखमा रु. १००/– का दरले कारोबारको आधारमा व्यवसाय कर लगाउने
७	रु.५ लाख भन्दा माथि रु.१० लाख सम्मको पुँजीगत लगानी	रु.२५ लाखभन्दा बढी रु.५०लाखसम्मको वार्षिक कारोबार	माथि उल्लेख भएपछिको २५ लाखमा प्रति रु. १ लाखमा रु. १२५/– का दरले कारोबारको आधारमा थप गरी व्यवसाय कर लगाउने
८	रु.१० लाखभन्दामाथि रु.२० लाखसम्मको पुँजीगत लगानी	रु. ५० लाखभन्दा बढी रु.१ करोडसम्मको वार्षिक कारोबार	मथि उल्लेख भएपछिको ५० लाखमा प्रति रु. १ लाखमा रु. १५०/– का दरले कारोबारको आधारमा थप गरी व्यवसाय कर लगाउने ।
९	रु.२० लाखभन्दा बढीको पुँजीगत लगानी	रु.१ करोडभन्दा बढीको वार्षिक कारोबार	मथि उल्लेख भएपछिको जतिसुकै भएपनि प्रति रु. १ लाखमा रु. १७५/– का दरले कारोबारको आधारमा थप गरी व्यवसाय कर लगाउने ।

द्रष्टव्य: माथि उल्लेख भएबमोजिमको अघिल्लो तहको पुँजीगत लगानी गरी पछिल्लो तहको वार्षिक कारोबार गरेकोमा वार्षिक कारोबारको आधारमा नै व्यवसाय कर लगाउने ।

उप-महानगरपालिकामा कारोबार, व्यापार व्यवसाय गर्ने व्यवसायीहरुको हित प्रवर्द्धन गर्दै कर छुटको माध्यमबाट समावेशी कर व्यवस्था स्थापित गर्न बार्षिक आर्थिक ऐनमा समावेश भएपछि लागू हुने गरी व्यवसाय करमा निम्नानुसारको छुट सिफारिस गरिएको छ :

व्यवसाय करमा प्रस्तावित छुटको प्रतिशत

क्रसं.	उद्यम व्यवसायको किसिम	व्यवसाय करमा प्रस्तावित छुटका प्रतिशत
१	उप-महानगरपालिकाद्वारा आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी उपमहानगर भित्रका तुलनात्मक कम विकास र पहुँच भएका स्थानहरुमा सञ्चालन हुने व्यवसायमा ।	व्यवसाय करका दरहरूमा ५० प्रतिशत छुट दिने ।
२	विकट भौगोलिक क्षेत्रका बासिन्दा, विपन्न समुदाय, अपांगता भएका तथा महिला उद्यमीद्वारा सञ्चालन गर्ने रु.१० लाख सम्म पुँजी लगानी भएका उद्यम व्यवसायमा ।	व्यवसाय करका दरहरूमा५०प्रतिशतछुट दिने ।
३	कृषिव्यवसाय (पशु पालनसमेत), वन पैदावर र पर्या–पर्यटन सम्बन्धी उद्यम व्यवसायमा ।	माथि प्रस्तावित दरमा व्यवसाय करको कुल रकमहिसाब गरी कुलव्यवसाय कर अंकमा २५ प्रतिशतछुट दिने ।
४	औद्योगिक ग्राममा सञ्चालन हुने उद्यम व्यवसायमा ।	
५	सहकारीको स्वामित्वमा सञ्चालन गरिने उद्यम व्यवसायमा ।	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ

	२०७८।७९	२०७९।८०	२०८०।८१	२०८१।८२
प्रदेश सरकारवाट चालु आवका लागि बाँडफाँड भएको रकममा पहिलो वर्ष सम्भाब्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान ।	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००

छ. विज्ञापन कर

विज्ञापन करसम्वन्धी कानूनी व्यवस्था

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा(३) र दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा विज्ञापन करको दर निर्धारण र संकलन उप-महानगरपालिकाले गर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस शीर्षक अन्तर्गत संकलित रकमको ४० प्रतिसत प्रदेश संचित कोषमा दालिखा गर्नु पर्दछ ।

विज्ञापन करका सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमानअवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
उप-महानगरपालिकामा विज्ञापन कर शीर्षक अन्तर्गत २०७७/७८ मा १०,००,००० कर राजश्व अनुमान गरेकोमा असुली भएको रकम छुट्टै देखाइएको छैन । त्यस्तै आ.व.२०७६/७७ मा यसको अनुमान गरिएको छैन ।	उप-महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सडक, चोक, सार्वजनिक स्थलमा विज्ञापन, प्रचार प्रसार आदिका लागि राख्नदिने साइनबोर्ड, ग्लो बोर्ड, स्टल आदिमा विज्ञापन कर लगाउन यहाँका बजार केन्द्रहरुमा विभिन्न व्यवसायिक निकायहरुले राख्ने विज्ञापनमा किसिमका सम्भावना रहनुका साथै भविष्यमा अझ बढ्दै जाने देखिन्छ ।	उप-महानगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०७८ र अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा(३) र दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा विज्ञापन करको दर निर्धारण र संकलन उप-महानगरपालिकाले गर्ने व्यवस्था

क्र.सं.	विवरण	परिमाण (संख्या /बर्गफिट)	दर (वार्षिक)	सम्भाव्य रकम रु.
१	डिजिटल डिस्प्ले	२५०	४००	१००,०००
२	फ्लेक्स प्रिन्ट, होर्डिंग बोर्ड	७०००	३००	२,१००,०००
३	विभिन्न पेन्टींग विज्ञापन	३५०	२००	७०,०००
		परिमाण (संख्या /प्रति मिटर)	दर (एक हप्ता)	(
१	व्यानर	७५०	१०	७,५००
२	सवारी साधनले गर्ने विज्ञापन	३००	२५००	७५०,०००
	जम्मा			३,०२७,५००

करको प्रक्षेपण (रु मा)				
प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
पहिलो वर्ष सम्भाब्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	२२७०६२५	२६११२१९	३००२९०२	३४५३३३७

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
शीर्षकमा रु द्ध,ण्ढ,छ्घ,ठद्धद्दाटण असुल गरेको छ । आ.व.२०७७/७८ मा रु. ज्ञ,ढण,ढट,ण्डड।ण्ण आय प्राप्त गरेको देखिन्छ । पहिलो वर्षको तुलनामा आ.व.२०७७/७८ मा असुलि कम भएको देखिन्छ ।	भन्दा बढी खोला तथा नदीहरु बगेका छन् । ती खोला तथा नदीबाट बालुवा तथा दहत्तर बहत्तर संकलन र बिक्रीको सम्भावना प्रशस्तै रहेको देखिन्छ ।	सम्बन्धी मापदण्ड २०७७ आफ्नो क्षेत्र भित्र खोला, नदि तथा खानी आदिवाट प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गरी उक्त प्रतिवेदनको सुझावका आधारमा निश्चित स्थानबाट निश्चित परिमाणमा ढुंगा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन्, तथा विक्रि गर्ने प्रावधान रहेकोमा यस उपमहानगरपालिकाले आफ्ना क्षेत्रमा रहेका खोलाहरुको प्ररम्भिक वातावरिय परिक्षण गरी त्यस्को ठेक्का मार्फत कर असुल गर्नकालागि खुल्ला प्रतिस्पर्धाका लागि बोलपत्र आह्वान सबैभन्दा बढि रकम कबोल गर्ने ठेकेदारलाई उपमहानगर कार्यपालिकाको बैठकबाट निर्णय गरी यस सम्वन्धि रावश्व असुल गर्ने गरिएको छ ।

करको प्रक्षेपण (रु मा)

प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
आगामी आ.व.मा कुल सम्भावनाको ७०% र त्यसपछि वार्षिक १०% का दरले बृद्धि हुने अनुमान	२१००५६९७	२३१०६२६६	२५४१६८९३	२७९५८५८२

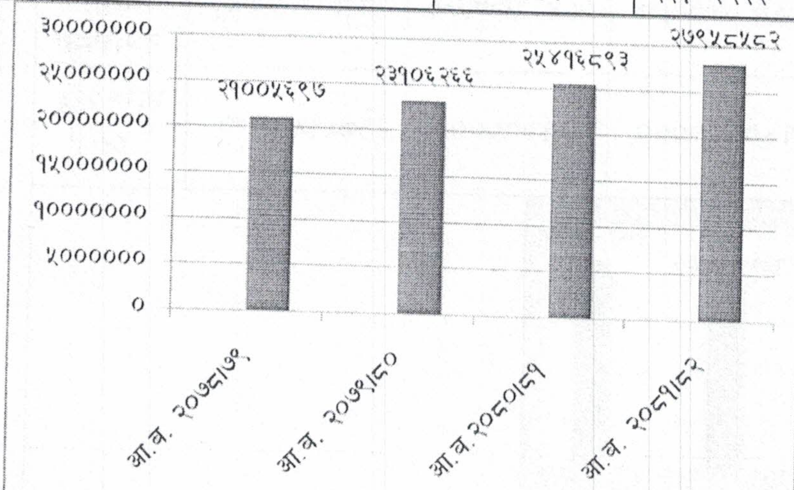

उप-महानगरपालिका अन्तर्गतका खानीजन्य तथा प्राकृतिक वस्तुहरुको परिमाण, गुणस्तर र वातावरणीय पक्षका विषयमा अध्ययन गरी सोको आधारमा परिचालनका लागि पहल गर्नुपर्ने हुन्छ । नेपाल सरकारले हालै जारी गरेको ढुंगा गिट्टी बालुवा उत्खनन्, व्यवस्थापन तथा विक्रीवितरण सम्वन्धी मापदण्ड २०७७ बमोजिम वातावरणीय परीक्षण तथा उत्खनन् र बिक्रीवितरण गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस कानूनको भावनाअनुसार उप-महानगरपालिकाले पनि आफ्नै आर्थिक ऐन मार्फत यसको दर निर्धारण गर्नुपर्ने र प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण पनि आफैले स्वीकृत गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

ख. बहाल विटौरी शुल्क

बहाल विटौरी शुल्कसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सन्चालन ऐनको दफा ५९ मा उप-महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र आफूले निर्माण, रेखदेख वा सन्चालन गरेको हाट, बजार वापसलवा सरकारी जग्गामा बनेका संरचनाको उपयोग वापतबहाल विटौरी शुल्क लगाउन सक्ने व्यवस्थाछ भने दफा ९७ उप-महानगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको सरकारी, सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार तथा अन्य प्रवन्ध गर्नुपर्ने जिम्मेवारी दिएको छ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल
२०७३

बिटौरी शुल्कको दायरामा ल्याउन खोजिएको हो । सार्वजनिक जग्गामा बनेका संरच[illegible] घरको क्षेत्रफल मापन गरी अन्य घरलाई लागेको सम्पत्ति कर सरह र भोगचलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल गणना गरी मासिक रुपमा बहाल बिटौरी शुल्कनिर्धारण गरी असूल गर्न सकिन्छ । तर सार्वजनिक जग्गामा भूमिहिन, सिमान्तकृत व्यक्तिले समेत बसोबास गर्न सक्ने भएकोले त्यस्ता व्यक्तिलाई गरिबीको प्रमाणपत्र प्राप्तभएको आधारमा उप-महानगरपालिकाले आर्थिक ऐनमा व्यवस्था गरी यसरी लाग्ने शुल्कमा छुट दिन सक्नेछ ।

ग. नक्सापास दस्तुर

नक्सापास दस्तुर सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा २७ मा उप-महानगरपालिकाबाट नक्सापास नगराई भवननिर्माण गर्न नहुने कुरा उल्लेख गर्दै दफा ३३ (४) मा भवननिर्माण गर्ने अनुमतिदिँदालाग्ने दस्तुर उप-महानगरपालिकाले तोकेबमोजिमहुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

नक्सापास दस्तुरका सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
यस उप-महानगरपालिकामा पक्की घरहरु ९च्द्यत्रऋ ७ चत्रऋत्रऋ० संख्याहाल १०,१३६ (२८ प्रतिशत), रहेका छन्, त्यसैगरी कच्चि घरहरु १,७८४ (५ प्रतिशत), अर्धकच्चि घर २३,०५८ (६६ प्रतिशत) रहेका छन् । नेपालविपत जोखिमका दृष्टिले सम्वेदनशील देशको सूचीमा समेत पर्ने हुनाले भवन निर्माण मापदण्ड पालना गर्नु गराउनु जरुरी छ । त्यसकारण नक्सापासलाई अनिवार्य गरी सोको प्राविधिक सेवादिएवापत दस्तुर आम्दानी प्राप्त हुन्छ । त्यसैगरि पहिले पालिकाको ग्रामिण क्षेत्र तथा यस उप-महानगरमा गाभिन आएका गाउंपालिकामा बनेका धैरै घरहरुको अभिलेखिकरण समेत गर्नुपर्ने देखिन्छ , जसवापत पनि दस्तुर आम्दानी हुने गर्दछ । यस उप-महानगरपालिकाले नक्सा पास दस्तुर अन्तर्गत आ.व.२०७६/७७ मा रु. ५८,२८,८३५.७७ साथै आ.व.२०७७/७८ मा रु. १,४४,८१,९८२.५१ असुली गरको पाइन्छ ।	यस उपमहानगरपालिकाको आर्थिक ऐन मा यसपालिकाको क्षेत्रभित्र नयां निर्माण हुने घर वा पहिलेनै निर्माण भैसकेका घरहरुको अभिलेखिकरणका लागि नक्सापास दस्तुर वापत व्यापारिक र आवासीयमा बर्गिकरण गरि घरबन्ने स्थान तथा बाटोको प्रकार तथा घरको कुलक्षेत्रफल लाई आधारमानी प्रति वर्गफिट रु ५ देखि रु १३ सम्म दर निर्धारण गरिएको छ ।	स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा व्यवस्था भए अनुसार उपमहानगरपालिकाले भवन संहिता मापदण्ड तयार गरेको छ र यस उपमहानगरपालिकाका क्षेत्रभित्र कुनै घरधनिले घर बनाउन चाहेमा सोहि भवन संहिता मापदण्ड अनुसारको नक्सा तयारगरि पालिकाको सम्वन्धित शाखामा पेश गरेपश्चात प्राविधिक कर्मचारीले उक्त नक्सा तथा फिल्ड चेक जांचगरि ठिक छ भनी प्रमाणित गरि भएमा आर्थिक ऐनमा व्यवस्था भए अनुरुपको दस्तुर लिई नक्सापास गर्ने गरिन्छ । यसै प्रकृयाले नक्सापास नभई तयार गरिएका घरहरुको अभिलेकरण गर्ने गरिएको छ ।

करको प्रक्षेपण (रु मा)

प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
आगामी आ.व.मा कुल सम्भावनाको १००% र त्यसपछि वार्षिक १०% ले बृद्धि हुदै जाने अनुमान गरिएको ।	२००००००	२२००००००	२४२०००००	२६६२००००

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

				२०८१।८२
आगामी वर्षमा कुल सम्भावनाको ४० %, दोस्रो वर्षमा २० %, तेस्रो वर्ष २० % र त्यसपछि वार्षिक १० % ले बृद्धि हुने अनुमान ।	१२३५१०८०	१४८२१२९६	१७७८५५५५	१९५६४१११

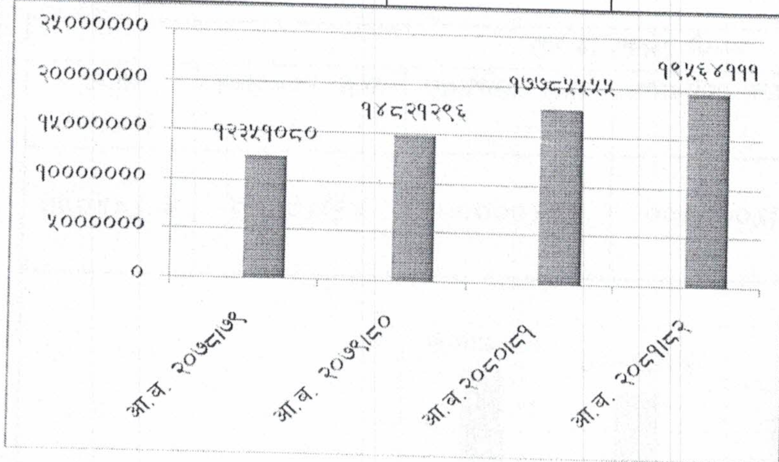

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्रका व्यापार तथा व्यवसायको दर्ता तथा नवीकरण प्रक्रियालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरी लगत तयार गर्ने, सोको दर निर्धारण, स्वीकृति र कार्यान्वयन गर्ने । हालउप-महानगरपालिकाले उद्योग व्यवसायको दर्ता / नविकरण तथा संचालन शुल्क पूजिगत लगानीक आधारमा मात्र तय गरिएको छ जस्लाई पूंजिगतलगानीका साथै बार्षीक कारोवारको रकमको आधार समेत थप गरि उक्त दरलाई बैज्ञानिक बनाई लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

ङ. सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर

सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११ (२) घ (७) मा उप-महानगरपालिकाले प्रचलित कानून वमोजिम गर्ने सिफारिस तथा दफा १२ (ङ) मा वडाबाट सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने ३६ वटा विषयहरु उल्लेख भएका छन् । यी सिफारिस तथा प्रमाणित गरे वापत उप-महानगरपालिकालाई दस्तुर प्राप्त हुन्छ ।

सम्पत्ति करका सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमानअवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
यस उप-महानगरपालिकामा सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर शीर्षक अन्तर्गत आ.व.२०७६/७७ मा रु. १२,२७५,९४६.७९। साथै आ.व.२०७७/७८ मारु. ३१२६१२४६.२५। पाइन्छ ।	उप-महानगरपालिकाले सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुरबाट आय गर्ने गरेको देखिन्छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११ (२) घ (७) मा उप-महानगरपालिकाले प्रचलित कानून वमोजिम गर्ने सिफारिस तथा दफा १२ (ङ) मा वडाबाट सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने ३६ वटा विषयहरु उल्लेख भएका छन् । यी विषयहरुमा सिफारिस गरेवापत स्थानिय सरकारहरुले आर्थिक ऐनमा दस्तुरको दर निर्धारण गरी लिने गर्दछन् र यस उप-महानगरपालिले पनि सोहि अनुरुप विभिन्न प्रकारका सिफारिस गरेवापत सिफारिसको प्रकृति अनुसार रु ५० देखि १,००,००० सम्म	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११ (२) घ (७) मा उप-महानगरपालिकाले प्रचलित कानून वमोजिम गर्ने सिफारिस तथा दफा १२ (ङ) मा वडाबाट सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने ३६ वटा विषयहरु उल्लेख भएका छन्। यसै अनुरुप कुनै सेवाग्राह्यीलाई ती विषयमा सेवा आवश्यक परेमा सिफारिसको प्रकृति अनुसार वडा कार्यालय वा उप महानगरपालिकाको कार्यालयमा रितपूर्वक निवेदन लिई सिफारिसका लागि अनुरोध गरेमा सम्वन्धित पदाधिकारीले सो वारे सत्य तथ्य बुझी

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर करका सम्बन्धमा उप-महानगरपालिकाकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
यस शिर्षक अन्तर्गतको आम्दानी पनि उप-महानगरपालिकाको मुख्य आम्दानीको स्रोतमध्ये एक हो। यस उप-महानगरपालिकामा यस शीर्षक अन्तर्गत आ.व.२०७६/७७ मा रु. ७३०४९६६५ असुली भएको देखिन्छ । साथै आ.व.२०७७/७८ मा रु. १११४३४६५० उठेको पाइन्छ।	उप-महानगरपालिकामा घर जग्गा कारोवार बढ्दोक्रममा भएकोले यस शिर्षक अन्तर्गत आय गर्ने संभावना उच्च रहेको देखिन्छ।	

करको प्रक्षेपण (रु मा)				
प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
पहिलो वर्ष सम्भाब्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	१५२००००००	१६७२०००००	१८३९२००००	२०२३१२०००

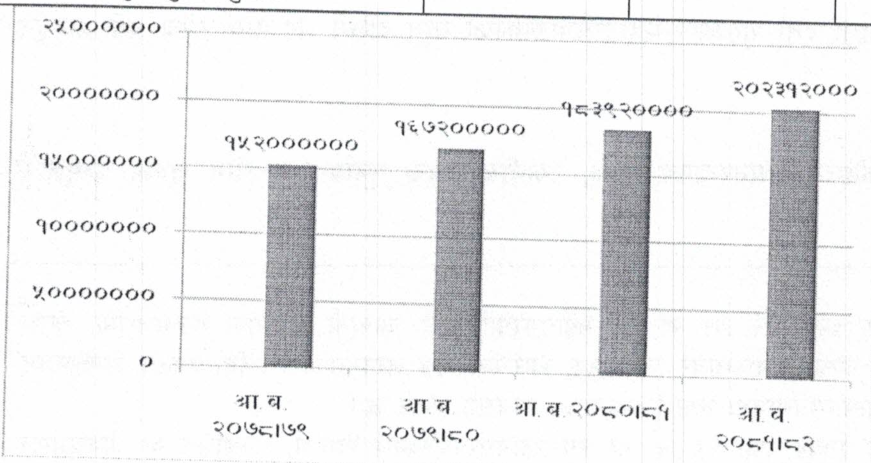

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु
घरजग्गा रजिष्ट्रेशनको अङ्क निर्धारण गर्दा प्रत्येक जग्गाको न्यूनतम मूल्याङ्कन निश्चित गर्न मालपोत नियमावलीको प्रावधान बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख, प्रमुख कर अधिकृत वा कर कार्यालय नभएको स्थानमा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख, नापी शाखाको प्रमुख, उद्योग वाणिज्य सङ्घको प्रतिनिधि र मालपोत कार्यालयको प्रमुख सदस्य सचिव रहेको समितिले बार्षिक रुपमा गरेको न्यूनतम मूल्याङ्कन अनुसार जग्गाको थैली निश्चित हुने गरेको छ। उप-महानगरपालिकाले यस्तो मूल्याङ्कन वास्तविक रुपमा कारोबार हुने गरेको मूल्य भन्दा फरक नपरोस् भन्नाका लागि आफ्नो उप-महानगरपालिकाको लगत तयार गरी मालपोत कार्यालयमा अध्यावधिक गराउने गर्नु पर्दछ

छ. व्यक्तिगत घटना दर्ता (विलम्व) शुल्क

व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था
स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११ (२) च (३) मा उप-महानगरपालिकाले जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, वसाई सराई दर्ता र पारिवारिक लगतको अभिलेख तथा पञ्जीकरण व्यवस्थापन पर्दछ। त्यसैगरी राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन २०७६ को दफा १७ (२) अनुसार उप-महानगरपालिकाको वडा कार्यालयको प्रशासकीय प्रमुखको रुपमाकाम काज गर्ने अधिकार प्राप्त कर्मचारीले स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको रुपमा कार्य गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सो ऐनको दफा १९ (३) मा घटना घटेको ३५ दिनभन्दा पछि पञ्जीकरणका लागि आएमा तोकिए वमोजिम विलम्वशुल्क लिने

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
	लगायत पर्यटन प्रवर्द्धनको महत्वपूर्ण सम्पदाहरुको सम्भावना उपयोग गरी शुल्क आयमा बृध्दी गर्न सकिने संभावनाहरु विद्यमान रहेका छन् ।	

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु
उप-महानगरपालिकाले स्थानीय आर्थिक विकास हुनसक्ने क्षेत्र पहिचानका लागि अध्ययन तथा विश्लेषण गर्नुपर्ने देखिन्छ । उप-महानगरपालिकाले स्थानीय वासिन्दाहरुको आवश्यक सेवाहरु पहिचान गरी त्यसकालागि आवश्यक पूर्वाधार विकासमा लगानी गर्ने, निर्माण सम्पन्नभएका स्थानीय पूर्वाधारहरुको उपयोग वापत सेवाशुल्कको दर निर्धारण, स्वीकृति, सेवाशुल्क संकलन गर्ने विधिनिर्धारण तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ । साथै कुनै शीर्षकमा उल्लेख्य आयहुने भएमा सोको छुट्टै शीर्षकमा आम्दानी जनाउने गर्नाले राजश्व प्रशासन सहज हुनुका साथै प्रभावकारी र पारदर्शी पनि हुन्छ ।

झ. न्यायिक दण्ड, जरिवाना, जफत

न्यायिक दण्ड, जरिवाना, जफत सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
संविधान तथा प्रचलित कानूनको कार्यान्वयन, नियमन, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको परिच्छेद ८ वमोजिमको न्यायिक कार्य सम्बन्धीव यवस्था कार्यान्वयन, खरिद कार्य आदि क्रममा उप-महानगरपालिकाले दण्ड, जरिवाना र जफत गर्नुपर्ने हुनसक्छ ।

न्यायिक दण्ड, जरिवाना, जफतका सम्वन्धमा उप-महानगरपालिकाकाको हालको अवस्थाको विश्लेषण

विद्यमान अवस्था	दर विश्लेषण	कर प्रशासनको व्यवस्था
यस उप-महानगरपालिकामा दण्ड, जरिवाना, जफत शीर्षक अन्तर्गत आ.व.२०७७/७८ मा प्राप्त भएको १३,३९,६६७.०० छ ।	दण्ड, जरिवाना, जफत शीर्षक वापत प्राप्तहुने आयमा हरेक वर्ष न्यूनीकरण गर्ने चाहना उप-महानगरपालिकाले गर्नु पर्दछ । यो सुशासन संग जोडिएको विषय हो । यस शीर्षकमा प्राप्त हुनसक्ने आयको प्रक्षेपण गर्न पनि कठिन हुन्छ ।	

करको प्रक्षेपण (रु मा)				
प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
वार्षिक एकमुष्ठ रु.१५ लाख प्राप्त हुने अनुमान ।	१५०००००	१६५००००	१८१५०००	१९९६५००
सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु				
नेपाल सरकारबाट स्वीकृत आम्दानीका शीर्षक अन्तर्गत दण्ड, जरिवाना, जफत शीर्षक रहेको हुनाले उप-महानगरपालिकाले विगत वर्षहरुको आधारमा अनुमान गरी आम्दानीगर्दा कुन शीर्षक बाट कति आम्दानी भयो भन्ने स्पष्ट हुन्छ । साथै दण्ड जरिवानाका दरहरु पनि निर्धारण गरी राख्दा जनतालाई कानून पालनामा सजगता पनि बृद्धि हुन जान्छ ।				

ञ. सामुदायिक वनबाट प्राप्त रकम

सामुदायिक वनको आय सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ६२ ख. मा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना गाउँपालिकाबाट स्वीकृत गर्नुपर्ने र त्यसबाट भएको आम्दानीको १०% सम्बन्धित गाउँपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोछ ।

प्रक्षेपणको आधार	आ.ब. २०७८।७९	आ.ब. २०७९।८०	आ.ब. २०८०।८१	आ.ब. २०८१।८२
यसरी तुलसीपुर उप-महानगरपालिकामा आन्तरिक राजश्वका विभिन्न शीर्षकहरुमा थप साधन परिचालनहुने सम्भावना रहनुका साथै उद्योग व्यवसायलाई स्थानीय कर तथा सेवाशुल्कमा विशेष छुट प्रदान गरी उद्योगी व्यवसायीलाई आकर्षित गर्दै औद्योगिक ग्राम, स्थानीय हाट बजार तथा कृषि संकलन केन्द्रहरुको विकास तथा आर्थिक विकास र रोजगारी सिर्जना मार्फत आन्तरिक राजश्वका स्रोतहरुको दायरा बृद्धि गर्ने सम्भावना देखिन्छ । यसबाट विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदाय, महिला, वालवालिकामा हुने जोखिम न्यून हुने, रोजगारीको अवसर सिर्जना हुने र जीवनस्तरमा सुधार गर्न सहयोग पुग्ने हुन्छ ।				

करको दर निर्धारणका आधार:

यस उप-महानगरपालिकामा १०६ वटा सामुदायिक वन रहेका हुनाले यहाँबाट प्राप्त आम्दानीको वन ऐन, २०७६ वमोजिम तोकिएको प्रतिशत रकम स्थानीय विकासका लागि महत्वपूर्ण स्रोत हुने देखिन्छ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तुलसीपुर, दाङ लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

४.२.१ स्थानीय राजश्व परामर्श समिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ६५ मा स्थानीय राजश्व परामर्श समिति सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । यस समितिले राजश्व सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, संशोधन, परिमार्जन र सोको परिपालना सम्बन्धी परामर्श, राजश्वको स्रोत, दर, दायरा विश्लेषण गरी प्राप्त हुनसक्ने राजश्वको विश्लेषण, अनुमान, कर, गैरकर, सेवाशुल्क, दस्तुर आदिको दर सम्बन्धमा परामर्श दिने जस्ता कार्यहरु गर्दछ ।

स्थानीय राजश्व परामर्श समितिको गठन देहायअनुसार हुने व्यवस्था छ ।

तलिका ४.१ : राजश्व परामर्श समितिको वनावट

क्र.सं.	पदिय विवरण	पदाधिकारीहरुको नाम	जिम्मेवारी
१	उप प्रमुख, तुलसीपुर उप-महानगरपालिका	माया आचार्य	संयोजक
२	कार्यपालिका सदस्य १	माधव ओली	सदस्य
३	महिला सदस्य	सावित्रा विक	सदस्य
४	सदस्य	मानबहादुर बस्नेत	सदस्य
५	उद्योग वाणिज्य संघ प्रतिनिधि	टंक सिंह बुढाथोकी	सदस्य
६	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	भाष्कर गौतम	सदस्य सचिव

तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको राजश्व परिचालनमा प्रभावकारिता ल्याउनका लागि उप-महानगरपालिका उप प्रमुखको संयोजकत्वमा राजश्व परामर्श समितिको बैठक गरी आवश्यक निर्णयहरु हुने गरेको छ । जसमा राजश्वको समीक्षा, लक्ष्य, वडास्तरमा उठेका राजश्व संचित कोषमा दाखिला, चोरी निकासी नियन्त्रण, राजश्वको अनुगमन, वार्षिक राजश्व अनुमान आदि मुख्य हुन् । बैठकमा साना घरेलु उद्योग क्षेत्रबाट गर्ने प्रतिनिधित्व हुन नसकेको देखिन्छ । साथै राजश्व परामर्श समितिका सदस्यहरुलाई राजश्वका स्रोतगत आधारमा यथार्थपरक अनुमान गर्ने, स्रोतहरु पहिचान गर्ने र राजश्व नीतिको प्रभावकारी परिपालना सम्बन्धी क्षमता विकास गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

४.२.२ उप-महानगरपालिकाको राजश्व प्रशासन

उप-महानगरपालिकाको राजश्व प्रशासनलाई अझप्रभावकारी बनाउनु पर्ने महसुस भएको छ । यसको प्रभावकारिताका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरुमा जनशक्ति व्यवस्थापन, राजश्व शाखाको संस्थागत विकास, राजश्व सम्वन्धी कार्य योजना तर्जुमा, सम्पत्ति कर, मालपोत र व्यवसाय करको लगत अद्यावधिक, नक्सापास नगरी बनेका घरहरुको नियमनतथा अभिलेखीकरण, GIS नक्सामा उपमहानगरपालिका भित्र बनेका हरेक स्तरका सडक बाटोको नक्सांकन, ऐलानी र पर्ती जग्गा र यसको उपयोग, बसपार्क तथा अन्य नगरपालिकाका संरचनाहरुको व्यवस्थापन, साविकमा गाउँपालिकामा रहेका र हाल नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक विद्यालय, भवन र अन्य संरचनाहरुको अभिलेख र व्यवसायिक उपयोग, सार्वजनिक क्षेत्रको व्यवस्थापन, करदाताहरुको पहिचान र लगत अभिलेखीकरण, कर तथा गैह्र करका स्रोतहरुको पहिचान गर्नुपर्ने रहेको छ । यसैगरी राजश्व प्राप्तहुने पूँजीगत निर्माण, पर्यटकीय क्षेत्रहरुको प्रवर्द्धन, ऐतिहासिक स्थलहरुको प्रचार प्रसारका साथै तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा सम्भव हुने विकास र बृद्धिको प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने छ । वडास्तरमा काम गर्ने कर्मचारीको व्यवस्थापन गरी वडाबाट प्रभावकारी सेवाप्रवाह र राजश्व सङ्कलन कार्य सञ्चालन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

साथै उप-महानगरपालिका तथा वडा कार्यालयका राजश्व प्रशासनसँग सम्बन्धित कर्मचारीहरुलाई आयका शीर्षकका विषयमा अभिमुखीकरण आवश्यक रहेको छ । विशेष गरेर सम्पत्ति करको प्रशासन सञ्चालन गर्न सम्पत्तिको तथ्यांक संकलन, अभिलेखन, मूल्यांकन तथा कर निर्धारण, विलिङ तथा गुनासो सुनुवाई गर्ने ज्ञान, सीप, क्षमता, गुणस्तर कायम गर्ने प्राविधिक तथा प्रशासनिक क्षमता विकास गर्ने, यसका विभिन्न पहलुहरुको बारेमा आलोचनात्मक चेतको विकास गर्ने, सूचना प्रविधिको प्रयोग तथा कार्यालयलाई छरितो बनाउने, कानून, नीति,

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

आयका प्रकार	सम्भावना	संकलन भएको/नभएको	दर निर्धारणको अवस्था
जडिबुटी, कवाडी तथा जीवजन्तुको व्यवसायिक उपयोगकर	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
अन्य राजश्व			
ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको विक्री शुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	कर रद्द गरेको उदाहरणबाट दर बढाउने स्थिति नभएको ।
नक्सापास दस्तुर	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
व्यक्तिगत घटना दर्ता विलम्ब शुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
वहाल विटौरी शुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
पार्किङ्ग शुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
फोहरमैलाव्यवस्थापनशुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
स्थानीयखानेपानीमहसुल	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
निर्माण, संचालन र व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पुर्वाधार तथा सेवामा सेवाशुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
मूल्यांकन सेवाशुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
दर्ता, अनुमतितथानवीकरण दस्तुर	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो,स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खननतथाउपयोग शुल्क	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
वडा मार्फत गरिने सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
दण्ड जरिवाना	पर्याप्त सम्भावना भएको	पर्याप्त नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।
सामुदायिक वनबाट स्थानीयविकासमालगानी	पर्याप्त सम्भावना भएको	नभएको	दर बढाउने स्थिति नभएको तर दायरा बढाउन जोड दिने ।

स्रोत : उप-महानगरपालिकामा आयोजना भएको कार्यशाला २०७८ .

- गाभिएका नयाँ वडा वा पुरानो वडा (विकासको स्तर अनुसार) मा विनियोजन र राजस्व परिचालनमा समान नीति अपनाउनु भन्दा वडाको विकासको स्तर, जनताको आर्थिक अवस्था, कर तिर्ने क्षमता आदिका आधारमा फरक नीति अवलम्वन गर्नु जरुरी देखिन्छ।

यस उप-महानगरपालिकाको संगठन संरचना राजश्व प्रशासन शाखा, सामान्य प्रशाशन महाशाखा अन्तर्गत रहेको छ जस्मा एकजना सातौं वा आठौं तहअधिकृत तथा एकजना सहायक स्तर पांचौको दरवन्दि सृजना गरिएको छ तर हाल उक्तशाखामा सातौं तह अधिकृत एक जना, छैठौं तह अधिकृत एक जना, सहायक स्तर पांचौ दुइजना, ना.सु. एकजना र कार्यालय सहयोगी २ जना गरि सात जना कर्मचारी कार्यरत रहेको देखिन्छ। त्यसैले विद्यमान कार्यबोझलाई मनन गरि दरबन्दी परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यसै गरि राजश्व प्रशासनसँग सम्बन्धित उप-महानगरपालिका तथा वडास्तरका कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम, सूचना प्रविधिमा आधारित राजश्व अभिलेख प्रणालीको व्यवस्था र यसको प्रयोग सम्वन्धी तालिम दिनु आवश्यक छ। यसैगरी वडा कार्यालयहरुको समेत क्षमता अभिबृद्धि गरी वडा कार्यालयहरु मार्फत राजश्व संकलनको व्यवस्थित प्रणालीको स्थापनाका साथै विद्यमान पध्दतिमा अनलाईन तथा बैंकिङ प्रणालीबाट राजश्व बुझाउने व्यवस्था गर्न सके राजश्व असुली चुस्तदुरुस्त हुन देखिन्छ।

वडा कार्यालयहरुबाट असूलभएको राजस्व उप-महानगरपालिकामा दाखिलागर्दा कुनशिर्षकबाट उठेको राजस्व हो त्यसको लेखांकन गर्नु पर्दछ। त्यसैले वडाबाट राजस्व बुझ्दा आर्थिक प्रशासन वा राजस्व शाखाले निम्नब मोजिमको फाराममा विवरण भर्न लगाई राजस्व प्राप्तिगर्दा हिसाव मिलान र अभिलेख गर्न स्पष्ट हुने देखिन्छ। यस्तो फाराम सम्भव भएसम्म अनलाईन प्रणालीमा अद्यावधिक गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने र अनलाईन सम्भव नहुने वडामा यस्तो फाराम २ प्रति बनाई एक प्रति आर्थिक प्रशासन शाखावा राजस्व शाखामा राख्ने र एक प्रति सम्वन्धित वडामा रकम बुझेको निस्सा सहित फिर्ता गर्नु पर्छ। राजस्व शाखा वा आर्थिक प्रशासन शाखाले यही फारामको आधारमा शिर्षकगत राजस्व खातामा आम्दानीको अभिलेख गर्नु पर्छ र एक प्रति रकम बैंक दाखिला गर्ने गोश्वारा भौचरमा समेत समावेश गर्नु पर्छ।

(ग) राजश्व प्रशासन

संस्थागत संरचना तथा क्षमता विकास :

विद्यमान कार्यबोझलाई मनन गरी राजस्व उपशाखामा अविलम्व दरवन्दि अनुसारको जनशक्तिको व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यसैगरी राजश्व प्रशासनसँग सम्बन्धित उपमहानगरपालिका तथा वडास्तरका कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम, सूचना प्रविधिमा आधारित राजश्व अभिलेख प्रणालीको व्यवस्था हुन आवश्यक छ। यसैगरी वडा कार्यालयहरुको समेत क्षमता अभिबृद्धि गरी वडा कार्यालयहरु मार्फतराजश्व सङ्कलनको व्यवस्थित प्रणालीको स्थापनाका साथै विद्यमान पद्धतीमा भरपर्दो विद्युत आपूर्ति सहित अनलाईन तथा बैंकिङ प्रणालीबाट राजश्व बुझाउने व्यवस्था निरन्तरता तथा सुधार गर्न सके राजश्व असुली चुस्त दुरुस्त हुने देखिन्छ।

वडा कार्यालयहरुबाट असुली भएको राजस्व उपमहानगरपालिकामा दाखिला गर्दा कुन शिर्षकबाट उठेको राजस्व हो त्यसको लेखाङ्कन गर्नु पर्ने हुन्छ। त्यसैले वडाबाट राजस्व बुझ्दा आर्थिक प्रशासन वा राजस्व शाखाले निम्न बमोजिमको फाराममा विवरण भर्न लगाई राजस्व प्राप्ति गर्दा हिसाव मिलान र अभिलेख गर्न स्पष्ट हुने देखिन्छ। यस्तो फाराम २ प्रति बनाई एक प्रति आर्थिक प्रशासन शाखा वा राजस्व शाखामा राख्ने र एक प्रति सम्वन्धित वडामा रकम बुझेको निस्सा सहित फिर्ता गर्नु पर्छ। राजस्व शाखा वा आर्थिक प्रशासन शाखाले यही फारामको आधारमा शिर्षकगत राजस्व खातामा आम्दानीको अभिलेख गर्नु पर्छ र एक प्रति रकम बैंक दाखिला गर्ने गोश्वारा भौचरमा समेत समावेश गर्नु पर्छ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

दरलाई अद्यावधिक गर्दै जानुपर्दछ । उप-महानगरपालिकाबाट राजश्वका नयाँ स्रोतहरु पहिचान तथा कार्यान्वयनका लागि आवश्यक लगानी तथा प्राथमिकीकरणका आधारमा अध्ययन, अनुसन्धान तथा सम्भावना विश्लेषण गर्दै नयाँ स्रोतहरुको पहिचान र परिचालन तथा बर्तमान स्रोतहरुको दायरा विस्तार गर्दै आन्तरिक राजश्वलाई दिगो बनाउन आवश्यक हुन्छ । यस कार्यको लागि दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन र जनताको सहयोग अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ ।

स्थानीय आर्थिक विकास : उप-महानगरपालिकाबाट बार्षिक कार्यक्रमका माध्यमबाट गरिने लगानी व्यवसायिकता अभिवृद्धि, आयआर्जनका अवसर सिर्जना, स्थानीय कच्चापदार्थको उपयोग, प्रशोधन तथा बजारीकरण, जग्गा एकीकरण तथा एकीकृत वस्ती विकास,स्थानीय आर्थिक गतिविधि केन्द्रीत पूर्वाधार विकास, रोजगारी सिर्जना जस्ता आर्थिक विकासमा प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्दछ । स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै स्थानीय जनताको उप-महानगरपालिका प्रतिको सकारात्मक धारणा विकास र विश्वासको वातावरणले निजी क्षेत्रको लगानी एवं उद्यमी व्यवसायी आकर्षित हुने र यस्ता क्रियाकलापबाट जनताको आय बृद्धि भई कर तिर्ने क्षमतामा सुधार आउने भएकोले उप-महानगरपालिकाको राजश्व बृद्धिमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने हुन्छ । जसमा तुलसीपुर उप-महानगरपालिकामा देहायअनुसारका कार्यहरु प्रारम्भ पनि भएका छन् :

औद्योगिक ग्राम: तुलसीपुर उप-महानगरपालिकामा औद्योगिक ग्रामको स्थापनाको कार्यको सम्भावना भएकाले यहाँ स्थानीय उत्पादनमा आधारित उद्योगको विकास गर्न सहयोग पुग्नका साथै स्थानीय रोजगारी र आर्थिक कृयाकलाप बढ्ने र यसले स्वाभाविक रुपमा करको दायरा विस्तारमा समेत सहयोग पुग्न सक्दछ ।

कृषि उत्पादन सङ्कलन केन्द्र तथा हाटबजार तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको स्थानीय उत्पादनलाई दाङ्ग जिल्लाको सदरमुकाम तथा अन्य जिल्ला बाहिरका मुख्यबजार केन्द्रहरुसम्म पुऱ्याउन कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र र कृषि तथा पशुजन्य हाटबजार उपयुक्त माध्यम बन्न सक्दछ । यसकालागि उप-महानगरपालिकाले उपयुक्त जग्गाको व्यवस्था, बजार सेड तथा पहुँच मार्ग जस्ता पूर्वाधार निर्माण र प्रचार प्रसार उत्तिकै महत्वपूर्ण हुन्छ । यसबाट उप-महानगरपालिकालाई व्यवसाय कर तथा बहाल विटौरी करको दायरा विस्तार हुन्छ ।

उप-महानगरपालिकाको चलअचल सम्पत्तिको परिचालन: तुलसीपुर उप-महानगरपालिकासँग रहेको करिव २४,७८४ विघा जमिन मध्ये आयआर्जन प्रयोजनकालागि उपयोग हुनसक्ने जमिन र उपयोग सम्बन्धी अध्ययन गरी सो वमोजिम परिचालन गर्न उचितहुने दखिन्छ । यसबाट उप-महानगरपालिकालाई दिगो रुपमा आन्तरिक आयप्राप्त हुन सक्नेछ ।

समावेशिता तथा सहभागिता अभिबृद्धि : कर प्रणालीको विकास गर्दा करको दायरा फराकिलो बनाउन र पिछडिएका जनताहरुलाई पनि समेट्न गरिव, विपन्न, एकल महिला, अपाङ्गता भएका र जोखिममा परेका व्यक्तिहरुको लागि उपयुक्त व्यवसायिक तथा प्राविधिक सीप विकास गरी निजहरुबाट सञ्चालन गरिने उद्यम व्यवसायमा विभिन्न सहुलियत तथा छुट सुबिधाको व्यवस्था गरी प्रोत्साहन गर्ने नीतिलिनु महत्वपूर्ण हुन्छ ।

रणनीति	कार्यनीति
२. राजश्व प्रशासनको संस्थागत सुदृढीकरण गरी व्यवस्थित बनाउने ।	१. उप-महानगरपालिकाको समग्र राजश्व परिचालन सम्बन्धी नीतिहरुलाई कार्यान्वियन गर्न राजश्व शाखाको सुदृढीकरण गरी महाशाखामा रुपान्तरा गरी क्षमताबृद्धि गरिनेछ । २. उप-महानगरपालिकाको राजश्व शाखा/ महाशाखामा स्वीकृत संगठन संरचना अनुसारको दरबन्दी पूर्ति गरिनेछ । ३. स्थानीय राजश्व परामर्श समिति तथा राजश्व शाखा र वडा कार्यालयका कर्मचारीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरिनेछ । ४. राजश्व लेखापालनलाई कम्प्यूटरकृत गर्दै सकेसम्म वडास्तरमा कर असूली गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । ५. राजश्व शाखाका लागि आवश्यक उपकरण, सफ्टवेयर आदिको प्रबन्ध मिलाई क्रमसः वडा कार्यालयहरुसँग सूचना सञ्जालमा जोड्दै लगिनेछ । स्थानीय करबारे सर्वसाधारणलाई जानकारी गराउने करदाता शिक्षा तथा सचेतना कार्यक्रम समुदाय/टोल एवं वडास्तरमा सञ्चालन गरिनेछ । ६. प्रादेशिक तथा जिल्लाका स्थानीय तह स्तरमा राजश्व परिचालनबारे ज्ञान-सीप, अनुभव आदान-प्रदान गरिनेछ । ७. राजस्व सम्वन्धी आन्तरिक नियन्त्रणको व्यवस्थाको लागि राजस्व रसिद नियन्त्रण खाता राखिने छ र प्रत्येक वडाबाट मासिक रुपमा स्रोत खुल्नेगरी राजस्वको प्रतिवेदन लिने प्रणाली अवलम्बन गरिने छ ।
३. राजश्व प्रणालीलाई सरल, सहज, करदाता मैत्री, पारदर्शी र समावेशी बनाउने ।	१. कर सङ्कलनमा यथासम्भव निजी क्षेत्र, उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था एवम् सहकारी संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ । २. कर प्रशासनलाई पारदर्शी गराउन कर सम्बन्धी सूचनाहरुमा नागरिकहरुको पहुँच पुऱ्याइने छ । कर/राजश्व सूचना जानकारी अर्धवार्षिक एवं वार्षिक प्रतिवेदन उप-महानगरपालिकाको वेभसाईटमा राखिने छ । साथै यस्तो सूचनाहरु उप-महानगरपालिका तथा वडा कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । ३. करदाता शिक्षा, कर सम्वन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ । यसको लागि आन्तरिक राजश्व कार्यालयको सहयोग लिईनेछ । ४. महिला, अपांगता भएका व्यक्ति तथा गरिब तथा कमजोर आर्थिक अवस्थाका स्थानीय व्यवसायी तथा घरमूलीहरुलाई करमा विशेष छुटको व्यवस्था मिलाईने छ ।
४. समन्वय र सहकार्यका क्षेत्रहरु परिचालन र अभिवृद्धि गरिने छ ।	१. पर्यटन शुल्क तथा प्राकृतिक स्रोतमा आधारित करका सम्बन्धमा छिमेकका अन्य उप-महानगरपालिका, नगरपालिका तथा गाउँपालिका सँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ । २. बाझिएका नीतिगत व्यवस्था संशोधनका लागि आवश्यक समन्वय गरिनेछ । ३. उपमहानगरस्तरीय राजस्वको नीतिगत निर्णय र करका दर निर्धारण गर्दा आबस्यकता अनुरुप प्रदेश र संघीय राजस्व परामर्श समितिहरुसंग सहयोग, सहकार्य एबम समन्वय गरिनेछ । ४. राजश्वसँग सम्बन्धित विषयमा प्रदेश सरकार तथा जिल्ला समन्वय समितिसँग नियमित अन्तरक्रिया गरिनेछ । त्यसैगरी अन्य छिमेकी स्थानीय तह खासगरी घोराही उप-महानगरपालिकासँग समन्वय वैठक आयोजना गरी राजश्व संकलनका सवालहरुबारे छलफल गरी साझा समाधान खोजिनेछ । ५. राजश्व प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउन प्रदेश सरकार तथा जिल्ला समन्वय समितिसँगको सहकार्य तथा समन्वयमा जोड दिइनेछ ।

सुधारका क्षेत्रहरु	सुधार गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	- वडागत रुपमा घर बहालमा लगाउने घरधनीहरुको विवरण संकलन गर्ने । - घरधनीहरुसँग अन्तरक्रिया गर्ने - घर जग्गाबहाल कर संकलन आरम्भ गर्ने ।	२०७८ चैत्र मसान्तसम्म	• राजश्व परामर्श समिति • राजश्व शाखा • वडा कार्यालयहरु
वहाल विटौरी शुल्क	- वहाल विटौरी सम्वन्धी कानून नभएकाले कानून तर्जुमा गरी लागु गर्ने	२०७९ असार मसान्त सम्म	• नगर कार्यपालिका • राजश्व परामर्श समिति
	- सार्वजनिक जग्गाहरुमा उपयोग बारेको विवरण तयार गर्ने - सार्वजनिक जग्गाहरुको पहिचान गरी नापनक्सा अद्यावधिक गर्ने - बहाल विटौरी करको दर समीक्षा गर्ने	२०७९ असार मसान्त सम्म	• नगर कार्यपालिका • राजश्व परामर्श समिति • गाउँ कार्यपालिका • वडा समितिहरु
	- सार्वजनिक जग्गाहरुमा बसपार्क, कृषि हाटबजार, शौचालय निर्माण गरी बहालमा लगाउने	आ.व. २०७८/०७९ देखि	• नगर कार्यपालिका
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	- महिला पुरुष छुट्टिने गरी घरजग्गा धनीको अभिलेख राख्ने - प्रदेश सरकारबाट कर शुल्कको दर निर्धारण भएबमोजिम घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर उठाउने/मालपोत कार्यालयबाट प्राप्त गर्ने - जग्गाको न्यूनतम मूल्याङ्कन दरलाई परिमार्जन गरी न्यायोचित र यथार्थपरक बनाउने	२०७८. पौष देखि	• नगर कार्यपालिका • राजस्व शाखा
प्राकृतिक स्रोत बिक्रि	- जडिबुटीको पहिचान तथा उपादेयताबारे पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई तालिम प्रदान गर्ने । - प्राकृतिक स्रोतहरुको बिक्रीमुल्य निर्धारण गर्ने, संकलन गर्ने	२०७८	• उप-महानगरपालिकाको वातावरण शाखा र राजस्व शाखा
	- ढुंगा, गिट्टि, बालुवा उत्खनन्/संकलन गर्न प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण गर्ने ।	२०७८	• उप-महानगरपालिका, वडा कार्यालय, प्राविधिक शाखा ।
व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	- दर्ता गर्नुपर्ने संघसंस्थाहरुको विवरण संकलन गर्ने । - वर्गीकरण अनुसार व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण दस्तुर संकलन गर्ने ।	तत्कालै	• उप-महानगरपालिका, वडा कार्यालय, राजश्व शाखा ।
अचल सम्पत्ति मूल्यांकन शुल्क	- घर जग्गा मूल्याङ्कन र अचल सम्पत्ति मूल्यांकन अभिलेखलाई एकरुपता कायम गर्ने ।	तत्कालै	• वडा कार्यालय
पर्यटन सेवा शुल्क	- धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुको प्रवेश शुल्क निर्धारण गर्ने । - पर्यटकीय सेवाहरुको व्यवस्थापन गरी शुल्क लगाउने ।	२०७९ पौष मसान्तसम्म	• नगर कार्यपालिका, योजनाशाखा ।

सुधारका क्षेत्रहरु	सुधार गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	- सेवाशुल्क लगाउन सकिने योग्य पूर्वाधारहरु (सडक, सिंचाई, खानेपानी, बसपार्क आदि) को अभिलेख तयार गर्ने ।		
राजश्व संकलन तथा अभिलेख	- राजश्व अभिलेख सम्बन्धी एकीकृत (अनलाईन) सफ्टवेयर तयार पार्ने । - करदाताको विवरण सबै वडा तथा उप-महानगरपालिका कार्यालयको सोही सफ्टवेयरमा इन्ट्री गर्ने । - राजश्व प्रशासनमा सफ्टवेयर तथा कम्प्युटरकृत प्रणाली मार्फत सेवादिने ।	२०७८ चैत्र मसान्तसम्म	• नगर कार्यपालिका र वडा कार्यालयहरु ।
सूचना तथा पारदर्शिता	- स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट करदाताहरुलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्ने सम्बन्धी सूचना सम्प्रेषण गर्ने । - उप-महानगरपालिका र वडामा करको दररेट सहित नागरिक बडापत्र राख्ने - कर तथा राजश्व असुलीकालागि घरदैलो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने - राजश्व संकलनको विवरण त्रैमासिक एवं अर्ध वार्षिक रुपमा प्रकाशन गर्ने	नियमित	• प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत • वडा सचिवहरु ।
अनुगमन	- राजश्व असुलीका लागि घरदैलो तहमा अनुगमन गर्ने । - अनुगमन गरी छुटेका करदातालाई करको दायरामा ल्याउने । - कर चुहावट नियन्त्रण गर्ने	प्रत्येक तीन महिनामा	• कार्यपालिका तथा वडा कार्यालयहरु ।
करदाता तथा कर्मचारी प्रोत्साहन कार्यक्रम	- कर्मचारीलाई राजश्व असुलीको आधारमा कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरी प्रोत्साहन गर्ने । - गतकृष्ट करदाता घोषणा गर्ने । - बढी कर तिर्नेकरदातालाई सम्मान गर्ने । - निर्धारित समयभन्दा ढिलो कर तिर्नेलाई जरिवाना तथा समयमा तिर्नेलाई प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने ।	वार्षिक रुपमा (नगर सभा गर्ने दिनमा)	• नगर कार्यपालिका । • प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत । • राजस्व परामर्श समिति ।
राजश्व प्रशासनको प्रभावकारिता बढाउने	- उप-महानगरपालिकामा राजश्व शाखाको लागि कार्यकक्ष, कम्प्यूटर, प्रिन्टर, विद्युत ब्याकअप सहितको सुविधा उपलब्ध गराउने ।	तत्कालै	• नगर कार्यपालिका । • प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ।
निजिक्षेत्रको सहभागिता	वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजिक्षेत्रको सहभागिता बढाउदै लैजाने ।	२०७८ चैत्र मसान्तसम्म ।	नगर कार्यपालिका । प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ।

राजश्व शीर्षक	कुल वार्षिक सम्भाव्यता	०७८/७९	०७९/८०	०८०/८१	०८१/८२	कैफियत
बहाल विटौरी शुल्क	२०००००००	१४०००००००	१६१००००००	१८५१५००००	२१२९२२५००	पहिलो वर्ष सम्भाव्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १५ प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान ।
बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मु.अ.कर आन्तरिक अन्त:शुल्क	१८२७३९७२४	२११५५६००७	२४४९१६३३९	२८३५३७२७३	३२८२४८३५३	चालु आवमा संघीय सरकारवाट मु.अ.कर तथा आन्तरिक अन्तशुल्क बापत प्राप्त सिलिंगका आधारमा संघीय राजश्व बढेको अनपातमा बृद्धिहुने अनुमान ।
प्रदेशबाट बाँडफाँट भै प्राप्त हुने सवारी साधन कर	३५६६३६९५	३९२३००६५	४३१५३०७१	४७४६८३७८	५२२१५२१६	प्रदेश सरकारवाट चालु आवका लागि बाँडफाँड भएको रकममा पहिलो वर्ष सम्भाव्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान ।
विज्ञापन कर	३०२७५००	२२७०६२५	२६११२१९	३००२९०२	३४५३३३७	पहिलो वर्ष सम्भाव्यताको ७५ प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १५ प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान ।
मनोरञ्जन कर	२०००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	प्रदेश सरकारवाट चालु आवका लागि तोकेको दरमा पहिलो वर्ष सम्भाव्यताको १०० प्रतिशत संकलन हुने र त्यसपछि वार्षिक १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान ।
अन्य कर (सवारी कर ....)	२०००००	२०००००	२२००००	२४२०००	२६६२००	आगामी आ.व.मा कुल सम्भावना अनुरुप नै संकलन हुने र वार्षिक १०% ले बृद्धि हुने अनुमान ।
समानीकरण अनुदान (संघ)	३३८४१५०००	३३८४१५०००	३७२२५६५००	४०९४८२१५०	४५०४३०३६५	चालु आवको अनुमान रकममा १० % ले बृद्धि हुने अनुमान ।
समानीकरण अनुदान (प्रदेश)	७५६००००	१५५९३०००	११००००००	१२५०००००	१२५०००००	चालु आवको अनुमान रकममा १० % ले बृद्धि हुने अनुमान ।
सशर्त अनुदान (संघ)	६८२५२५०००	६८२५२५०००	७८४९०४०० ०	९०२६३९०००	१०३८०३५०० ०	विगत ३ आर्थिक वर्षमा सशर्त अनदानमा भएको वार्षिक वृध्दिको अनपातमा आगामि वर्षमा बृद्धि हुने अनुमान ।
सशर्त अनुदान (प्रदेश)	२३३५००००	१६५४४०००	१६५४४०००	१६५४४०००	१६५४४०००	विगत ३ आर्थिक वर्षमा सशर्त अनदानमा भएको वार्षिक वृध्दिको अनपातमा आगामि वर्षमा बृद्धि हुने अनुमान ।

राजश्व शीर्षक	कुल वार्षिक सम्भाब्यता	०७८/७९	०७९/८०	०८०/८१	०८१/८२	कैफियत
व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	८०००००	८०००००	८८००००	९६८०००	१०६४८००	आगामी आ.व.मा कुल सम्भावनाको १०० % र त्यसपछि वार्षिक १०% बृद्धि हुने अनुमान ।
नाता प्रमाणित दस्तुर	५०००००	५०००००	५५००००	६०५०००	६६५५००	आगामी आ.व.मा कुल सम्भावनाको १०० % र त्यसपछि वार्षिक १० % का दरले बृद्धिहुने अनुमान ।
अन्य दस्तुर	२००००००	१५०००००	१६५००००	१८१५०००	१९९६५००	आगामी आ.व.मा कुल सम्भावनाको ७५ % र त्यसपछि वार्षिक १० % का दरले बृद्धिहुने अनुमान ।
व्यवसाय रजिष्ट्रेशन/ नवीकरण शुल्क	८८२२२००	१२३५१०८०	१४८२१२९६	१७७८५५५५	१९५६४१११	आगामी वर्षमा कुल सम्भावनाको ४० %, दोस्रो वर्षमा २० %, तेस्रो वर्ष २० % र त्यसपछि वार्षिक १० % ले बृद्धि हुने अनुमान ।
न्यायिक दण्ड, जरिवाना र जफत	१५०००००	१५०००००	१६५००००	१८१५०००	१९९६५००	वार्षिक एकमुष्ठ रु.१५ लाख प्राप्त हुने अनुमान ।
प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	३५०००००	३५०००००	३८५००००	४२३५०००	४६५८५००	वार्षिक एकमुष्ठ रु.३५ लाख प्राप्त हुने अनुमान ।
अन्य राजस्व (विविध आय, पर्यटन शुल्क आदि)	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	वार्षिक एकमुष्ठ रु.२० लाख प्राप्त हुने अनुमान ।
सामुदायिक वन	२०२५९३७	१४१८१५६	१५५९९७१	१७१५९६९	१८८७५६६	आगामी आ.व. देखि १०२ सामुदायिक वनको वार्षिक औसत २ लाख हुने अनुमान गरी सोको १० % उप-महानगरपालिकामा प्राप्त हुने र वार्षिक १० % बृद्धि हुने अनुमान गरिएको ।
कुल जम्मा	१७३२७९११७३	१८४५८४६५२३	२०६४०७२११५	२३२७२९१५१८	२६२३०२३३६८	

तालिका ७.१: उप-महानगरपालिकाको प्रक्षेपित आय (रु) संक्षेपमा

राजश्व शिर्षक	यथार्थ	यथार्थ	यथार्थ	प्रक्षेपित आय			
	०७५/७६	०७६/७७	०७७/७८	०७८/७९	०८०/८१	०८१/८२	०८२/८३
आन्तरिक आय	९७,१८४,०००	१८२,७९५,०००	२९६५३८०००	३२४,८५४,१५२	३६५,६४८,२०५	४११,८३५,७१७	४६२,३८६,९३४
संघीय राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्तआय	१७७,०२४,३६८	१२७,२७५,७९१	१९२,६३९,२०८	२१२,२५६,००७	२४५,७१६,३३९	२८४,५३७,२७३	३२९,४४८,३५३
प्रदेशसंग राजस्व बाँडफाँडबाट आय		२३,१५०,४५६	२०,०१५,०००	१९१,२३०,०६५	२१०,३५३,०७१	२३१,३८८,३७८	२५४,५२७,२१६
अनुदान (संघ)				१,०४०,९४०,०००	१,१७४,६६०,५००	१,३२९,६२१,१५०	१,५०५,९६५,३६५
अनुदान (प्रदेश)				७०,०६६,२९९	६०,५४४,०००	६२,०४४,०००	६२,०४४,०००
लागत सहभागिता				६,५००,०००	७,१५०,०००	७,८६५,०००	८,६५१,५००
जम्मा	२७४,२०८,३६८	३३३,२२१,२४७	५१२,६५४,२०८	१,८४५,८४६,५२३	२,०६४,०७२,११५	२,३२७,२९१,५१८	२,६२३,०२३,३६८

स्रोत : राजश्व सुधार सम्बन्धी कार्यशालाबाट प्राप्त तथा उप-महानगरपालिकाको बजेट वक्तव्यहरु

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

के ?	कसले ?	कहिले ?	कसरी ?
समन्वय तथा सहकार्य	राजश्व शाखा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजश्व परामर्श समिति, कार्यपालिका	मासिक, चौमासिक र वार्षिक	• स्थलगत अनुगमन गर्ने । • समन्वय र सहजीकरण गर्ने । • मार्गदर्शन तथा निर्देशन दिने ।
राजश्व नीति	राजश्व परामर्श समिति, राजश्व शाखा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, , कार्यपालिका, नगर सभा	चौमासिक र वार्षिक	• चौमासिक तथा वार्षिक कार्ययोजनाको लक्ष्य र प्रगति सम्बन्धी तुलनात्मक विश्लेषण गरी आवश्यक रणनीति सिफारिस, सुझाव तथा निर्देशन र पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।
राजश्व प्रतिवेदन	राजश्व शाखा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजश्व परामर्श समिति, कार्यपालिका, नगर सभा, लेखापरीक्षक	मासिक, चौमासिक र वार्षिक	• मासिक, चौमासिक तथा वार्षिक लक्ष्य र प्रगति प्रतिवेदनहरु सम्बन्धी तुलनात्मक विश्लेषण गरी आवश्यक रणनीति सिफारिस, सुझाव तथा निर्देशन र पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।
समीक्षा	राजस्व परामर्श समिति नगर कार्यपालिका,	चौमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक	• लक्ष्य र उपलब्धि सहित सिकाईको प्रस्तुति र सुधारको पृष्ठपोषण प्राप्त गरी आगामी मार्गचित्र तयार गर्ने ।

राजश्वका स्रोत अनुसार अनुगमन गर्दा हेर्नुपर्ने कुराहरुको सूची तयार गरी अनुगमन गर्दा प्रभावकारी हुन्छ । साथै अनुगमनको प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यलाई अनिवार्य गरिनु पर्दछ । उप-महानगरपालिकाले संस्थागत स्वमूल्याङ्कन गर्दा यस कार्ययोजनाका सम्बन्धित विषयमा आधार लिन सकिन्छ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

क्र.स.	करयोग्य सम्पत्ति	वार्षिक दर औषत (रु.)	अनुमानित करदाता संख्या	सम्भाव्य रकम रु.
३१	रु १ करोड २० लाख १करोड६०लाख सम्म	१६०००	२२५	३६०००००
३२	रु.१ करोड ६०लाख १ देखि माथि २ करोडसम्म	२००००	२००	४००००००
३३	रु.२ करोड १ देखि २ करोड २०लाख सम्म	२५०००	५०	१२५००००
३४	रु.२ करोड २०लाख १ देखि ३ करोड २०लाख सम्म	४००००	४५	१८०००००
३५	रु.३ करोड २०लाख १ देखि ४ करोड सम्म	५००००	३५	१७५००००
३६	रु.४ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	६००००	२५	१५०००००
३७	रु.५ करोड १ देखि माथिजतिभएत्यतिमा २ रुपैया प्रतिहजारका दरले			
			१५	१०५००००
		जम्मा	३३,३९५	४६५२२१२५

(ख) मालपोत (भूमि कर)

उप-महानगरपालिकाको जमिन २४७८३ विघा, १९ कठ्ठा ६.९६ धुर लाई लाई निम्नवमोजिम ४ किसिमअनुसार वर्गीकरण हुने अनुमान ८९६०० रोपनी र ६५२० रोपनीमा घर घडेरीमाउपयोग भएको अनुमान गरी नगरसभाबाट स्वीकृत मालपोत दर वमोजिम आम्दानी प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।

क.सं.	जग्गाको किसिम	अनुमानित क्षेत्रफल (कठ्ठा)	औसत मालपोत दर प्रतिकठ्ठा	सम्भाव्य रकम रु.
१	व्यापारिक	१०००	३००	३००,०००
२	आवासीय	३००००	१५०	४,५००,०००
३	कृषि	१२००००	१००	१२,०००,०००
४	वगर	४००००	५०	२,०००,०००
जम्मा		८९६००		१८,८००,०००

घर घडेरी (सम्पत्ति कर र भूमि कर) ८९६०० कठ्ठा (अनुमानित)

(ग) घर जग्गाबहाल कर

उप-महानगरपालिकामा रहेका कुल घरधुरीलाई जम्मा घर संख्या (घद्धढठड० मानेर त्यहाँका ३३ वटा वैंक, वित्तीय संस्थातथा ८५ सहकारीहरुले संस्थागत रुपमा भाडामा उपयोग गरेको, ६२२५ वटा व्यवसायले भाडामा लिएको र मासिक भाडा क्रमशः रु.३५०००, रु.९००० र रु.२००० अनुमान गरिएको छ ।

क्र.सं.	घरको वर्गीकरण	कुल संख्या	औषत मासिक वहाल दर	कुल वार्षिक वहाल रकम	बहाल कर दर	कुल सम्भाव्य आय
१	व्यवसायिक प्रयोजनका भवन/सटरहरु	८७२५		१६८५२५०००		१६,८५२,५००
१.१	व्यवसायिक भवन	२५००	४५०००	११२५०००००	१०%	११,२५०,०००

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्र.सं.	संचालनमा रहेका व्यापार व्यवसायको विवरण	अनुमानित संख्या	औषत करको दर	सम्भाव्य रकम रु.
३	भाँडा	२३८	१५००	३५७०००
४	होटल	६३	२५००	१५७५००
५	फेन्सी	८१३	१५००	१२१९५००
६	क्लिनिक तथा औषधि	३२१	१०००	३२१०००
७	तरकारी तथा फलफूल	४१२	१०००	४१२०००
८	इलेक्ट्रोनिक्स	९८	३०००	२९४०००
९	माछा मासु	२६८	१०००	२६८०००
१०	वोर्डिङ स्कूल	५७	३५००	१९९५००
११	ठेक्का			०
१२	जुत्ता पसल	१५२	१०००	१५२०००
१३	मिडिया, प्रेस, फोटो स्टुडियो	१८२	२५००	४५५०००
१४	फर्निचर			०
१५	किराना पसल	१२३७		०
१६	सिडि पसल			०
१७	अटो वर्कसप	३२२	२०००	६४४०००
१८	राइस मिल			०
१९	घडि, रेडियो, टिभि मर्मत			०
२०	दध, डेरी	१२३	१५००	१८४५००
२१	खोज अनुसन्धान केन्द्र			०
२२	मोबाइल कम्प्यटर	५१०	२०००	१०२००००
२३	ढुवानी सेवा	११३	३०००	३३९०००
२४	ट्युसन सेन्टर			०
२५	सरसफाई तथा फोहरमैला संकलन			०
२६	नर्सरी फूल व्यवसायी			०
२७	ग्याँस डिलर			०
२८	निर्माण व्यवसायी तथा सप्लायर्स			०
२९	मल, विउ उत्पादन			०
३०	पुस्तक पसल तथा फोटोकपि	२०१	१८००	३६१८००
३१	मनि ट्रान्सफर			०
३२	सहकारी	८५	१०००	८५०००
३३	बैंक	३३	१७०००	५६१०००
३४	भेटेनरी	३०		०

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्र.सं.	विवरण	इकाई	परिमाण	दर	सम्भावित आय (रु.)
१	ढुंगा, गिट्टी, बालवा	प्रति क्यू. फिट		७	०
२	माटो	प्रति क्यू. फिट		७	०
३	दहत्तर बहत्तर	प्रति क्यू. फिट		७	०
४	नदी तथा खोलाले बगाएर ल्याएको काठ	प्रति क्यू. फिट		१०	०
५	नदी तथा खोलाले बगाएर ल्याएको कुकाठ	प्रति क्यू. फिट		१०	०
६	नदी तथा खोलाले बगाएर ल्याएको जराजुरी	प्रतिकिलोग्राम		१०	०
	जम्मा				०

नोट : ६ चक्के टिप्पर ल.२६, चौ ९.८५, उ. ९.५ फिट हुने भएकोले २४३२.९५ घनफिट वा ६८.९० घन मिटर हुन्छ । (१ घमि वरावर ३५.३१ घफि)

उद्योग, पर्यटन, वनतथावातावरण मन्त्रालयअन्तर्गतका डिभिजन कार्यालयले संकलन गरी प्रदेश संचित कोषमादाखिला गर्नेछन् । प्रदेश आर्थिक ऐन २०७७ दफा९ (६)

(ड) सामुदायिक वनबाट प्राप्त रकम

सामुदायिक वनबाट वन पैदावार विक्रीवापत प्राप्त रकमको १० प्रतिशत (दफा ६२ (ख) अनुसार) को रकम उप-महानगरपालिकाको संचित कोषमाजम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा देहाय अनुसारको रकम दाखिलाहुने देखिन्छ ।

क्र.सं.	साविकको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल	प्रति हे. आय	जम्मा आय	जम्मा आयको १० प्रतिशत
१	भ्यूडरसुनपुर	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०२ ,भमके	२२८.५	२०००	४५७०००	४५७००
२	तकियापुर	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०२ ,तकियापुर	२.८८	२०००	५७६०	५७६
३	मनकामना	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०१ ,देविथान	१२१.४	२०००	२४२८००	२४२८०
४	नवदुर्गा	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०१ छोटेबयाले	१५७.९	२०००	३१५८००	३१५८०
५	जनता	तुलसीपुर उ.म.न.पा.०१ ,भ्यूडरसुनपुर	१४२	२०००	२८४०००	२८४००
६	मनहर	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०१ ,अभिधारा	१५३.५	२०००	३०७०००	३०७००
७	शान्ती	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०२ ,दाङ	२३०	२०००	४६००००	४६०००
८	शिवशक्ति	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०२ ,भमके	१.५६	२०००	३१२०	३१२
९	सिसाखानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०१ ,दमारगाउँ	१४७.५	२०००	२९५०००	२९५००
१०	कञ्वार	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ ,कञ्वार	३.८३	२०००	७६६०	७६६
११	घडेरीडाँडा	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ ,पतखौली	२.०८	२०००	४१६०	४१६
१२	पहेलपार	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ ,पहेलपार	६.०४	२०००	१२०८०	१२०८
१३	शिववाटिका	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ ,खैरेनी	९.५८	२०००	१९१६०	१९१६
१४	मिलनसुन्दर	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,अक्कमी	३२४.५	२०००	६४९०००	६४९००
१५	चपर्के	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,पदमपुर	४७६.७६	२०००	९५३५२०	९५३५२
१६	मटेरासिसवागनार	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,मटेरा	१२.९५	२०००	२५९००	२५९०
१७	सुन्दररानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,डवाङपुर	२८८.४	२०००	५७६८००	५७६८०
१८	सदाबहार	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,लेहाडबरा	३२६	२०००	६५२०००	६५२००
१९	चुरेपहाड	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,कर्मटिया		२०००	०	०
२०	बग्गीगनार	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ ,कञ्वार	९.११	२०००	१८२२०	१८२२
२१	दिव्यज्योति	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १४ ,अक्कमी	१२.४	२०००	२४८००	२४८०

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्र.सं.	साविकको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल	प्रति हे. आय	जम्मा आय	जम्मा आयको १० प्रतिशत
५५	रानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १८ ,स्यालापानी	१०४	२०००	२०८०००	२०८००
५६	सिद्धथरी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,भित्रीसग्राम	४९२.४५	२०००	९८४९००	९८४९०
५७	शुभाकोटी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १८ ,मनिकापुर	४.३४	२०००	८६८०	८६८
५८	शान्तीकर्मकोट	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,कुटेचौर	११०.०५	२०००	२२०१००	२२०१०
५९	पकरे	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,पकर्रे	१४०.२	२०००	२८०४००	२८०४०
६०	मान्द्रेकोट	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ।१९ ,बाहिरीसग्राम	२९३.३८	२०००	५८६७६०	५८६७६
६१	कालिका	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,श्रीचौर	१४९.२२	२०००	२९८४४०	२९८४४
६२	कालिकामालिका	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,विजौरी	७२.७७	२०००	१४५५४०	१४५५४
६३	जानकीमहिला	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १८ ,हेमान्तापुर	१८.९२	२०००	३७८४०	३७८४
६४	लामाखोला	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,बाहिरीसग्राम	१५२.८	२०००	३०५६००	३०५६०
६५	झरना	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,रनियापुर	७४.५६	२०००	१४९१२०	१४९१२
६६	खानेपानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,	९३.२७	२०००	१८६५४०	१८६५४
६७	घर्तीगाउँमहिला	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १९ ,कुटेचौर	१०.६१	२०००	२१२२०	२१२२
६८	सुकीदह	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,लामिदमार	११५.५	२०००	२३१०००	२३१००
६९	जरायोटाकुरी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,घोडानेटी	१७५.९५	२०००	३५१९००	३५१९०
७०	धारापानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,दाङ	१३.६४	२०००	२७२८०	२७२८
७१	न्याउली	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,खाद्रे	३२०.३	२०००	६४०६००	६४०६०
७२	खुजुवारानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,तल्लोहरी	२४.५५	२०००	४९१००	४९१०
७३	ठूलाचौर	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,वनहरी	४२.७९	२०००	८५५८०	८५५८
७४	कालिका	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,हलवार	३८.७२	२०००	७७४४०	७७४४
७५	विरेन्द्र	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,खाद्रे	२१८.२	२०००	४३६४००	४३६४०
७६	तारेपहरा	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,दाङ	५३.४६	२०००	१०६९२०	१०६९२
७७	मूलपानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०४ ,बायखोला	१७६.९३	२०००	३५३८६०	३५३८६
७८	भगवती	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,राम्री	१४६.८	२०००	२९३६००	२९३६०
७९	रायपानी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,खमारी	१०७.५	२०००	२१५०००	२१५००
८०	गादीबराह	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,रक्षाचौर	३०२.४	२०००	६०४८००	६०४८०
८१	नमूनाहरियाली	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,दमारगाउँ	२६३.३	२०००	५२६६००	५२६६०
८२	सम्झना	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,डाँडाखुटी	४२९.६	२०००	८५९२००	८५९२०
८३	नवदुर्गा	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०८ ,दूधेना	२०७.१२	२०००	४१४२४०	४१४२४
८४	फूलबारी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,भट्टे	११३.३	२०००	२२६६००	२२६६०
८५	महालक्ष्मी	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०८ ,कठकुइया	२१७.१	२०००	४३४२००	४३४२०
८६	भैरव	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,रानागाउँ	२८०.३	२०००	५६०६००	५६०६०
८७	श्रीगणेश	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०७ ,गणेशपुर	१०५.९	२०००	२११८००	२११८०
८८	अश्वारा	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०८ ,अश्वारा	२४१.८	२०००	४८३६००	४८३६०
८९	गैराखाली	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०६ ,मोतीपुर	१०१.८	२०००	२०३६००	२०३६०
९०	धर्मशाला	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ०३ ,आमवारी	२९५.७	२०००	५९१४००	५९१४०

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

अनुसूची -२

तथ्याङ्क/सूचना संकलनका लागि प्रयोग गरिएको फारम तथा सूची

- उप-महानगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६ को अनुसूची १ वमोजिमको तथ्यांक संकलन सूची (आवश्यक परिमार्जन सहित)
- उप-महानगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६ को अनुसूची २ वमोजिमको विषयगत विश्लेषणको नमूना
- उप-महानगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धीदिग्दर्शन २०७६ को अनुसूची ३ वमोजिमको वस्तुस्थिति विश्लेषण फाराम
- उप-महानगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजनातर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६ को अनुसूची ४ वमोजिमको राजश्व प्रक्षेपण ढाँचा

११) **पार्किङ शुल्क :** तुलसीपुर उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१२) **प्राकृतिक श्रोत शुल्क** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेका सम्पत्ति वा आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थलबाट उत्पादन हुने ढुंगा, गिट्टि, बालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट खरिढुंगा, आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य बस्तुहरुको बिक्रि तथा निकासीमा अनुसूची (११) मा उल्लेखित दरमा बिक्रि तथा निकासी शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ

१३) **ट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र र्‍याफ्टीङ्ग सेवा** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र र्‍याफ्टीङ्गसेवामा सेवाग्राहीबाट अनूसूचि (१२) मा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१४) **सेवा शुल्क, दस्तुर तथा जरिवाना** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सरसफाई शुल्क, स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट अनूसूचि (१३) मा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क, दस्तुर तथा जरिवाना लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१५) **प्रयटन शुल्क** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले बिभिन्न प्रयटन क्षेत्र तोकि सो क्षेत्रबाट प्राप्त हुने रकम अनुसूची (१४) लगानीमा लाभांश प्राप्ती र उल्लेखित दरमा लगानीको व्याज असुल उपर गरिनेछ।

१६) **लगानी बाट प्रतिफल** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले बिभिन्न क्षेत्रमा लगानी गरेको ऋण तथा शेयरबाट प्राप्त हुने रकम अनुसूची (१५) लगानीमा लाभांश प्राप्ती र उल्लेखित दरमा लगानीको व्याज असुल उपर गरिनेछ।

१७) **बसपार्क पुर्वाधार शुल्क** : तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले निर्माण गरेको बसपार्क क्षेत्रमा सेवा उपभेग गरे वापत अनुसूची (१६) मा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ।

१८) **कर छुट तथा अन्य व्यवस्था** : (१) यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन।

२) उपदफा १ मा जे सुकै लेखिएको भएता पनी नगरसभाले आवश्यक ठानेमा कुनै क्षेत्रमा अनुसूची (१४) बमोजिमका र निर्णयबाट कर छुट, अनुदान तथा सुविधा को व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

१९) **कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि** : यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले तोके अनुसार हुने छ।

अनुसूची–१
सम्पत्ती करका दरहरु (आ.व. २०७८/०७९)

तुलसीपुर उप–महानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (२) संग सम्बन्धित

क्र.सं.	सम्पत्तिको अन्तिम मुल्य	कर रकम रु.	कर अक्षरुपी
१	रु. १ देखि २ लाख सम्म		
२	रु. २ लाख १ देखि ३ लाख सम्म	२५।–	२५ रुपैया मात्र
३	रु. ३ लाख १ देखि ४ लाख सम्म	५०।–	५० रुपैया मात्र
४	रु. ४ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	७५।–	७५ रुपैया मात्र
५	रु ५ लाख १ देखि ६ लाख सम्म	१००।–	१०० रुपैया मात्र
६	रु. ६ लाख १ देखि ७ लाख सम्म	१२५।–	१२५ रुपैया मात्र
७	रु. ७ लाख १ देखि ८ लाख सम्म	१५०।–	१५० रुपैया मात्र
८	रु. ८ लाख १ देखि ९ लाख सम्म	१७५।–	१७५ रुपैया मात्र
९	रु. ९ लाख १ देखि १० लाख सम्म	१९०।–	१९० रुपैया मात्र
१०	रु. १० लाख १ देखि १२ लाख सम्म	२००।–	२०० रुपैया मात्र
११	रु. १२ लाख १ देखि १४ लाख सम्म	२५०।–	२५० रुपैया मात्र
१२	रु. १४ लाख १ देखि १६ लाख सम्म	३००।–	३०० रुपैया मात्र
१३	रु. १६ लाख १ देखि १८ लाख सम्म	३५०।–	३५० रुपैया मात्र
१४	रु. १८ लाख १ देखि २० लाख सम्म	३८०।–	३८० रुपैया मात्र
१५	रु. २० लाख १ देखि २२ लाख सम्म	४००।–	४०० रुपैया मात्र
१६	रु. २२ लाख १ देखि २४ लाख सम्म	५००।–	५०० रुपैया मात्र
		५५०।–	५५० रुपैया मात्र

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

आवासिय	भमके खोला डाडाचिस वालापुर पोटली (तुलसीपुर सुर्खेत सडक) छोएको जग्गा	५ लाख
	तुलसीपुर वाघमारे कालोपत्रे सडक छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	वालापुर तकियापुर भमके हे.पो. सडकले छोएको जग्गा	२ लाख ५० हजार
	हेकुली चौक देखी पहलुवा (सिद्धपुर) कुईरेपानी मनिकापुर तिनडुडे सडक खण्डमा छोएका जग्गाहरु	२ लाख
	घिमिरे चोक कार्तिके चौक एकले पिपल ५०० मिटर सम्म	२ लाख
	घिमिरे चोक कार्तिके चौक एकले पिपल ५०० मिटर पछाडि	२ लाख
	ढकप्रसाद पाठकको घर देखी बाल संगिनी स्कुल सम्म	३ लाख
	अश्वारा भुवनेश्वरी मन्दिर हुदै वाल संगिनी स्कुल पाठक टोलवाटो छेउमा	२ लाख ५० हजार
	मनिकापुर पोल्ट्री फर्म हुदै कार्की टोल	२ लाख ५० हजार
	तकियापुर खानेपानी भवन देखि भमके खोला सम्म	२ लाख
	खैरीपुर ताल देखि उत्तर दक्षिण मोटर वाटो	२ लाख
	खैरीपुर पूर्व ढलको लौवस्ता वस्तीको वाटो	२ लाख
	क्रसर उद्योग अगाडि पूर्व पश्चिम वाटो	२ लाख
	पोटली स्कुल रतननाथ प्रा.वि.को उत्तरको वाटो	२ लाख
	वजार क्षेत्र वालापुर, पोटली, घिमिरे चोक	२ लाख ५० हजार
	वडा कार्यालय, कमलपोखरी देखी भमके खोलासम्मको बाटो	२ लाख
कृषि	अन्य सवै खेतीयोग्य जमिन	१ लाख

वडा नं. ३ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	तुलसीपुर सल्यान सडकको गोटी खोला देखि प्रा.वि. रानागांउ महिला चौतारी सम्म सडकले छोएका जग्गाहरु	४ लाख
	तुलसीपुर सल्यान सडकको प्रा.वि. रानागांउ देखि सल्यान सिमाना सम्म सडकले छोएका जग्गाहरु	१ लाख
	प्रतापकोट, नाउला, टुनापानी, बल्लेका गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	५० हजार
	ग्राभल वाटोले छोएका जग्गाहरु	१ लाख
	गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	१ लाख
कृषि	तुलसीपुर सल्यान सडकको गोटी खोला देखि प्रा.वि.रानागांउसम्मको वांकी भाग	१ लाख
	प्रा.वि. रानागांउ देखि सल्यान सिमाना सम्मको वांकी क्षेत्र (खमारी, हर्नेटी, पैयाखोरे, रामी र धामा,पहरेखोला)	३० हजार
	दमारगाउं, डाडाखुटि, गहतेका वाटोले नछोएका जग्गाहरु	८५ हजार
	भ्युडहर, असुरकोट, पन्नापुरका बाटोले नछोएका जग्गाहरु	३० हजार
	नाउला, प्रतापकोट, गैरानाउला, बल्ले वाटोले नछोएका जग्गाहरु	३० हजार
वगर	पातुखोला (गोटिखोला, रानागाउं) कटान गरेको जग्गा	३० हजार
वगर	पातुखोला, गहतेखोल, भमके खोलाले कटान गरेको	७० हजार

वडा नं. ४ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	तुलसीपुर सल्यान सडक (रक्षाचौर क्षेत्र) ले छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	सहायक ग्राभल सडक (रक्षाचौर क्षेत्र) ले छोएका जग्गाहरु	४ लाख ५० हजार
	अन्य कच्ची वाटा (रक्षाचौर क्षेत्र) ले छोएका जग्गाहरु	४ लाख ५० हजार
	पर्सेनि देखी बेतराबती हुदै बनहरीसम्म सडकको दायां बांया पर्ने जग्गाहरु	३ लाख
	बनहरी देखी चमेरे गुफा जाने सडकको दायां बांया पर्ने जग्गाहरु सुकिदह देखी	१ लाख

वडा नं. ६ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
	तुल्सीपुर घोराही सडकदेखि मदन नगर टोलको ५०० मि. सडकमा पर्ने जग्गा हरु	७ लाख
	तुल्सीपुर घोराही सडकदेखि ५०० मि. देखी तल मदन नगर टोलको सडकमा पर्ने जग्गा हरु	६ लाख
	कालोपत्रे सडकले छोएका शहरी क्षेत्र बाहिर पर्ने तुल्सीपुर घोराही सडकका जग्गाहरु	८ लाख
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि राजापुर जाने सडकमा पर्ने जग्गा हरु	४ लाख
	उत्तर कपडादेवी बन्कट्टा गोठलिगाऊ सडकमा पर्ने जग्गा हरु	४ लाख
	माथि उल्लेखित कालोपत्रे सडक बाहेकका अन्य कालो पत्रे सडकमा पर्ने जग्गाहरु	८ लाख
	अन्य गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	२ लाख
कृषि	बांकी खेति योग्य जग्गाहरु	१ लाख ५० हजार
वगर	उत्तर कपडादेवी र गोठली गाऊमा पर्ने कालाखोला तथा रानीगार खोला छेउमा पर्ने जग्गाहरु	८० हजार

वडा नं. ७ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	तुलसीपुर सल्यान पिच सडकले छोएका जग्गाहरु	११ लाख
	तुलसीपुर घोराही पिच सडकले छोएका जग्गाहरु	११ लाख
	शहरी क्षेत्र भित्र पर्ने ग्राभेल वाटोले छोएका जग्गाहरु	८ लाख
	शहरी क्षेत्र वाहिर पर्ने ग्राभेल सडकले छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	तुलसीपुर लमहि सडकखण्डमा पर्ने जग्गाहरु	१० लाख
	पक्की वाटोले छोएका जग्गाहरु	८ लाख
	ग्राबेल कच्ची र प्रस्तावित सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु पर्सेनी बम्नै क्षेत्र	३ लाख
कृषि	शहरी क्षेत्र भित्रका सडकले नछोएका जग्गाहरु	१ लाख
	शहरी क्षेत्र वाहिरपर्ने सडकले नछोएका जग्गाहरु	१ लाख
	अन्य खेतीयोग्य जग्गा	७० हजार

वडा नं.८ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	तुलसीपुर सुर्खेत सडक (दोघरे पेट्रोल पम्प देखी गहतेखोला) ले छोएका जग्गाहरु	१० लाख
	(दोघरे पेट्रोल पम्प देखी गहतेखोला) अन्य ग्राभेल वाटोले छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	(दोघरे पेट्रोल पम्प देखी गहतेखोला) गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	तुल्सीपुर सुर्खेत सडक (गहतेखोला देखी भमके खोला) मा पर्ने जग्गा हरु	५ लाख
	(गहतेखोला देखी भमके खोला) ग्राभेल वाटोले छोएका जग्गाहरु	५ लाख
	(गहतेखोला देखी भमके खोला) गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	४ लाख
कृषि	वाटोले नछोएका जग्गाहरु	४ लाख
वगर	पातुखोला,गहतेखोला भमके खोलाले कटान गरेको जग्गा हरु	१ लाख
		५० हजार

वडा नं.९ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक		

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
	पुकार पसलसम्म सडकका दायाबांया पर्ने जग्गा हरु	
	तुलसीपुर अमिलिया सडक (पुकार पसल देखी कचिला कुलो) का दायाबाया पर्ने जग्गा	६ लाख
	भोजपुर रोड देखी दक्षिण शिवपुरसम्मको सडक दाया बाया पर्ने जग्गा	३ लाख ५० हजार
	भित्री सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	२ लाख
	दामोदर सडकको दायांबायां का जग्गाहरु (ग्वारखोला देखी कचिला कुलोसम्म)	२ लाख
	हेमनगर देखी क्वाडिसम्म जाने बाटोको दायांबायांका जग्गाहरु	१ लाख ५० हजार
	जसपुर देखी क्वाडी हुदै तुलसीपुर जाने कच्ची सडकका दायांबायां	१ लाख ५० हजार
	अन्य कच्ची सडकका दायांबायां	१ लाख ५० हजार
कृषि	खेतीयोग्य जग्गाहरु	७० हजार
बगर	गुहार खोलाले कटान गरेका जग्गाहरु	७० हजार

वडा नं. १३ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	तुलसीपुर अमिलिया सडक कालोपत्रे	५ लाख
	बखरिया ढकना सडक ग्रावेल सडक	२ लाख ५० हजार
	दमारगाउ अम्वापुर ग्राभेल सडक	२ लाख ५० हजार
	राप्ती राजमार्ग अम्वापुर मा.वि. ग्राभेल सडक	२ लाख ५० हजार
	राप्ती राजमार्ग गिधनिया मजघटुवा नौखान चौराह ग्राभेल सडक	२ लाख ५० हजार
	वाखे अकमी सडक ग्राभेल	२ लाख ५० हजार
	राप्ती राजमार्ग मजघटुवा रनियापुर सडक देखी अम्बापुर ग्राभेल सडक	१ लाख ५० हजार
	रनियापुर नौखान देखी बराहखुटि सिमलखुटि ग्राभेल सडक	१ लाख ५० हजार
	अन्य बाटाहरु	१ लाख ५० हजार
कृषि	खेतियोग्य जमिन सबै	७५ हजार
	वनसंग सटेका क्षेत्रको	७५ हजार
बगर	ववई तथा सोताको जग्गा	५० हजार

वडा नं. १४ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक		
आवासिय	खैरा कोठरी सडकको दायांबायांका जग्गाहरु	३ लाख
	बिजौरी डुरुवा सडकका दायांबायांका जग्गाहरु	३ लाख
	वडा कार्यालय देखी धमकापुर हुदै जनबहार जोडने सडकको दायांबायां का जग्गाहरु	३ लाख
	पुकार पसल देखी धमकापुर गवदवा हुदै मा.बि.भोजपुर जोडने सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३ लाख
	हेमन्तपुर पहरुवा हुदै कोठरी सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३ लाख
	अन्य सडकका दायां बांयाका जग्गाहरु	१ लाख ५० हजार
कृषि	खेतियोग्य जमीन	१ लाख
बगर	बगर, ववई, हापुर र गुहार खोलाका वगर	१ लाख

वडा नं. १५ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक		

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
	बनजंगल क्षेत्रका खेतीयोग्य	६० हजार
बगर		

वडा नं.१९ (सम्पत्ति कर प्रयोजन मुल्यांकन दर)

क्षेत्र	स्थान	न्युनतम मुल्य प्रति कठ्ठा(रु.)
व्यापारिक	तुलसीपुर घोराहि पक्की सडक संग जोडिएको बजार क्षेत्रका दायांबांया पर्ने जग्गाहरु	१५ लाख
आवासिय	बिजौरी हुदै हाडमे, स्थानगाउसम्म कच्ची सडक दाया बाया पर्ने जग्गा	५ लाख
	बिजौरी देखी बांसगढि कच्ची सडकखण्डका दाया बाया पर्ने जग्गाहरु	५ लाख
	बांसगढि देखी कुटेचौर कच्ची सडकका दायाबांया पर्ने जग्गाहरु	२ लाख
	दुधरास देखी संग्राम जोडने कच्ची सडकका दायाबांया पर्ने जग्गाहरु	२ लाख
	स्थानगाउं देखी खरखरे कच्ची सडकका दाया बाया पर्ने जग्गाहरु	२ लाख
	संग्राम देखी छिल्लीकोट कच्ची सडकका दायाबांया पर्ने जग्गाहरु	१ लाख
	भित्री सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	१ लाख
कृषि	खेतीयोग्य जग्गाहरु	५० हजार
	बनजंगल क्षेत्रका खेतीयोग्य	५० हजार
बगर	☐	

अनुसूची-१ संग सम्बन्धित
सम्पत्ती कर प्रयोजनका लागी भौतिक सरचनाको मुल्यांकन दर
(आ.व. २०७८/०७९)

क्र. सं.	भौतिक संरचनाको विवरण	शहरी क्षेत्र भित्र		शहरी क्षेत्र बाहिर	
		व्यापारीक दर प्रति वर्गफिट(रु.)	आवासीय दर प्रति वर्गफिट(रु.)	व्यापारीक दर प्रति वर्गफिट(रु.)	आवासीय दर प्रति वर्गफिट(रु.)
१	लिफ्ट जडित आर.सि.सि.	२,२००.००	२,०००.००	१,८००.००	१,५००.००
२	स्टिल फ्रेम स्टकचर	१,८००.००	१,५००.००	१,२००.००	१,०००.००
३	पक्कि आर.सि.सि.	१,९००.००	१,८००.००	१,५००.००	१,२००.००
४	लोड बेयरिङ	१,०००.००	८००.००	६००.००	५००.००
५	पक्कि इट्टा टिनको छाना	६००.००	५२५.००	४००.००	३००.००
६	कच्ची इट्टा	४५०.००	४००.००	३५०.००	३००.००
७	सेड	१००.००	५०.००	५०.००	५०.००
८	अस्थाई	५०.००	२५.००	२५.००	२५.००

क्र. सं.	भौतिक संरचनाको विवरण	दर प्रति वर्गफिट(रु.)
१	भित्री कांचो बाहिर पाको ईट्टामा माटोको जोडाई भएको वा काठै काठबाट बनेको र जस्ता भिंगटि टायल को छाना भएको	४०० -६००
२	भित्री बाहिर पाको ईट्टा वा ढुंगामा माटोको जोडाई भएको भित्र बाहिर सिमेन्ट प्लाष्टर गरि छाना ढलाना वा जस्ता टायल भिंगटि छाना भएको	५२५-७००
३	भित्र बाहिर पाको ईट्टा वा ढुंगामा सिमेन्ट प्लाष्टर गरि छाना ढलान भएको	८००-१७५०
४	आर सि.सि. फ्रेम स्टक्चरमा लिफट् एक्सीलेटर जडान भएको	१८००-२२००

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मकाप्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० कप्रति कठ्ठा (रु.).	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
	स्कुल सम्म			
	अश्वारा भुवनेश्वरी मन्दिर हुदै वाल संगिनी स्कुल पाठक टोलवाटो छेउमा	७५	१२०	१५०
	मनिकापुर पोल्ट्री फर्म हुदै कार्की टोल	७५	१२०	१५०
	तकियापुर खानेपानी भवन देखि भमके खोला सम्म	७५	१२०	१५०
	खैरीपुर ताल देखि उत्तर दक्षिण मोटर वाटो	७५	१२०	१५०
	खैरीपुर पूर्व ढलको लौवस्ता वस्तीको वाटो	७५	१२०	१५०
	क्रसर उद्योग अगाडि पूर्व पश्चिम वाटो	७५	१२०	१५०
	पोटली स्कूल रतननाथ प्रा.वि.को उत्तरको वाटो	७५	१२०	१५०
	वजार क्षेत्र वालापुर, पोटली, घिमिरे चोक	७५	१२०	१५०
	वडा कार्यालय, कमलपोखरी देखी भमके खोलासम्मको बाटो	७५	१२०	१५०
कृषि	सवै खेतीयोग्य जमिन	५०	७५	९०

वडा नं. ३ (भूमी कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
आवासिय	तुलसीपुर सल्यान सडकको गोटी खोला देखि प्रा.वि. रानागांउ महिला चौतारी सम्म सडकले छोएका जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
	तुलसीपुर सल्यान सडकको प्रा.वि. रानागांउ देखि सल्यान सिमाना सम्म सडकले छोएका जग्गाहरु	३०	५०	७०
	प्रतापकोट, नाउला, टुनापानी, बल्लेका गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	१५	२५	४५
	ग्राभल वाटोले छोएका जग्गाहरु	३०	५०	७०
	गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	३०	५०	७०
कृषि	तुलसीपुर सल्यान सडकको गोटी खोला देखि प्रा.वि.रानागांउसम्मको वांकी भाग	३०	५०	७०
	प्रा.वि. रानागांउ देखि सल्यान सिमाना सम्मको वांकी क्षेत्र (खमारी, हर्नेटी, पैयाखोरे, रामी र धामा, पहरेखोला)	१५	२५	४५
	दमारगाउं, डाडाखुटि, गहतेका वाटोले नछोएका जग्गाहरु	३०	५०	७०
	भ्युडहर, असुरकोट, पन्नापुरका बाटोले नछोएका जग्गाहरु	१५	२५	४५
	नाउला, प्रतापकोट, गैरानाउला, बल्ले वाटोले नछोएका जग्गाहरु	१५	२५	४५
वगर	पातुखोला (गोटिखोला, रानागाउं) कटान गरेको जग्गा	१५	२५	४५
वगर	पातुखोला, गहतेखोल, भमके खोलाले कटान गरेको	३०	५०	७०

वडा नं. ६ (भूमी कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कट्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कट्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कट्ठा (रु.)
व्यापारिक	कालोपत्रे सडकले छोएका नेत्रलाल चौक देखि गुम्राह चौक सम्मका जग्गाहरु	४००	६००	७००
	कालोपत्रे सडकले छोएका गुम्राह चौक देखि एर्पोट सम्मका,अंचल प्रहरी कार्यालय सडक जग्गाहरु	४००	६००	७००
	कालोपत्रे सडकले छोएका सहरी क्षेत्र भित्र पर्ने तुल्सीपुर घोराही सडकका जग्गाहरु	४००	६००	७००
आवासिय	ग्राभेल सडकले छोएका सुकौरा रोड भगवती टोल भित्र पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	ग्राभेल सडकले छोएका सुकौरा रोड सरस्वती टोल भित्र पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	ग्राभेल सडकले छोएका सुकौरा टोल गोलौरा पुच्छार सम्म पर्ने जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	ग्राभेल सडकले छोएका लक्ष्मी टोल (गोलौरा पुच्छार सम्म पर्ने जग्गाहरु)	१५०	२००	२५०
	ग्राभेल सडकले छोएका कैलाश नगर टोलमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	ग्राभेल सडकले छोएका एकता टोलमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	ग्राभेल सडकले छोएका पद्मम नगर टोल तथा डुम्री गाऊमा पर्ने सवै बाटोमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	ग्राभेल सडकले छोएका सरस्वती टोल क्याम्पस रोड मा पर्ने जग्गा हरु	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि बरुवागाउ भित्रका ग्राभेल सडकमा पर्ने जग्गा	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि क्याम्पस रोड जोड्ने सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि ईन्द्रनगर टोल सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि सगरमाथा टोल सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	सगरमाथा टोल देखि सिप विकास कार्यालय सम्मको सडकका जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि मदननगर टोलको ५०० मि. सडकमा पर्ने जग्गा	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि ५०० मि. देखी तल मदन नगर टोलको सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	कालोपत्रे सडकले छोएका शहरी क्षेत्र बाहिर पर्ने तुल्सीपुर घोराही सडकका	३००	४५०	६००
	तुलसीपुर घोराही सडकदेखि राजापुर जाने सडकमा पर्ने जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
	उत्तर कपडादेवी बन्कट्टा गोठलिगाऊ सडकमा पर्ने जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
	माथि उल्लेखित कालोपत्रे सडक बाहेकका अन्य कालो पत्रे सडकमा पर्ने जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	अन्य गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	१००	१५०	२००
कृषि	बांकी खेति योग्य जग्गाहरु	१००	१५०	२००

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७४

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मकाप्रति कट्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कट्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कट्ठा (रु.)
आवासिय	तुलसीपुर सुर्खेत सडकले छोएका जग्गाहरु (५/ख)	३००	४५०	६००
	दोघरे बेलुवा प्रतापकोट कालो पत्रेलाई छोएका जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	हाल प्रस्तावित न.वि.सहरी क्षेत्र (५/ख)	३००	४५०	६००
	अन्य ग्राभल वाटोले छोएका जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	राउटेचौर शिवपुर सल्लीबन ग्रावेल बाटोले छाएको बाटो	१५०	२००	२५०
	गोरेटो तथा कच्ची वाटोले छोएका जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
कृषि	वाटोले नछोएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
वगर	पातुखोलाले कटान गरेको जग्गाहरु	७५	१२०	१५०

वडा नं. १० (भूमी कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कट्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कट्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कट्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	राईखलियान देखी उत्तर तिरको सडकमा पर्ने जग्गाको	१५०	२००	२५०
	होताराम के.सी.को घरदेखी सुकौरा रोड जुद्धबहादुरको घरसम्मका सडकले छोएका	१५०	२००	२५०
	तुलसीपुर सुकौरा सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	बनगाउं पिरगाउ सडक खण्डमा पर्ने जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	अभयमार्गले छोएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	राईखलियान देखी बेलटाकुरासम्मको सडकले छोएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	सुकौरा सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	भित्री सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
कृषि	खेतीयोग्य जग्गा	५०	७५	९०
बगर	पातुखोलाले कटान गरेका जग्गाहरु	१५	२५	४५
	बगरमा परिणत भएका जग्गाहरु	१५	२५	४५

वडा नं. ११ (भूमी कर प्रयोजन मूल्याकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कट्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कट्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कट्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	तुलसीपुर अमिलिया सडकखण्डका दाया बाया पर्ने जग्गा हरु	७५	१२०	१५०
	तुलसीपुर अमिलिया सडकखण्डको उरहरी चौक देखी पश्चिम उ.मा.बि. जाने सडक दाया बाया पर्ने जग्गा हरु	७५	१२०	१५०
	दामोदर सडक (कचिली कुला देखी सुकौरा बाटो खोलासम्म) को दायांबायां का जग्गा	७५	१२०	१५०
	सुकौरा हुदै तुलसीपुर जाने सडक दायांबायांमा पर्ने	७५	१२०	१५०
	बेल्टाकुरा देखी कटाहा हुदै तुलसीपुर जाने कच्ची सडकका जग्गा	७५	१२०	१५०
	पिरगाउ हुदै तुलसीपुर जाने सडकका	७५	१२०	१५०

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

वडा नं. १४ (भूमी कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मकाप्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	खैरा कोठरी सडकको दायांबायांका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	बिजौरी डुरुवा सडकका दायांबायांका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	वडा कार्यालय देखी धमकापुर हुदै जनबहार जोडने सडकको दायांबायां का	७५	१२०	१५०
	पुकार पसल देखी धमकापुर गवदवा हुदै मा.बि.भोजपुर जोडने सडकमा पर्ने	७५	१२०	१५०
	हेमन्तपुर पहरुवा हुदै कोठरी सडकमा पर्ने जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	अन्य सडकका दायां बांयाका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
कृषि	खेतियोग्य जमीन	५०	७५	९०
बगर	बगर, ववई, हापुर र गुहार खोलाका वगर	३०	५०	८०

वडा नं. १५ (भूमी कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	खैरा कोठरी सडक दाया बायाका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	विजौरी डुरुवा सडक दाया बायाका जग्गाहरु	७५	१२०	१५०
	गा.वि.स. देखि धमकापुर मलवार हुदै जनबहार जोडने वाटो	७५	१२०	१५०
	पुकार पसल देखी धम्कापुर गबदवा हुदै मा.वि.भोजपुर जौड्ने बाटो	७५	१२०	१५०
	अन्य भित्री वाटो दाया बायाका जग्गाहरु	५०	७५	९०
कृषि	खेतियोग्य जमिन	५०	७५	९०
बगर	वगर, ववई, हापुर गुहार खोला	१५	२५	४५

वडा नं.१६ (भूमी कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	विजौरी भोजपुर सडक संग सटेको जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
	पुकार पसल भोजपुर संग सटेको जग्गा	१५०	२००	२५०
	७ मीटर चौडाई भएको कच्ची सडक	७५	१२०	१५०
	मानपुर भेलाही सडक संग सटेको जग्गाहरु	१५०	२००	२५०
कृषि	सवै सडक संग नसटेको खेतियोग्य जमिन	७५	१००	१५०

वडा नं. १७ (भूमी कर प्रयोजन मूल्यांकंन दर)

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कठ्ठा (रु.)	५ देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
व्यापारिक				
आवासिय	घोराही तुलसीपुर पक्की सडक संग सटेको जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	विजौरी मानपुर सडक संग सटेको जग्गाहरु	३००	४५०	६००
	घोराही तुलसीपुर पक्की सडकको १ कि.मी. भित्र सडेको जग्गा	१५०	२००	२५०
	साविक मानपुर ९/क ८/क ७/ग मा प्लटिङको जग्गा	१५०	२००	२५०

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

क्षेत्र	स्थान	५ क. सम्मको प्रति कठ्ठा (रु.)	[illegible]देखी १० क.प्रति कठ्ठा (रु.)	सो भन्दा बढिप्रति कठ्ठा (रु.)
	भित्री सडकसंग जोडिएका जग्गाहरु	५०	७५	९०
कृषि	खेतीयोग्य जग्गाहरु	५०	७५	९०
	बनजंगल क्षेत्रका खेतीयोग्य	३०	५०	७०
बगर				

अनुसुची - ३

घर जग्गा बहाल कर (आ.व. २०७८/०७९)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (४) संग सम्बन्धित

क्र.सं	भवन/संरचना अवस्थित स्थानको विवरण	न्यूनतम बहाल रकम प्रति महिना (रु.) प्रति सटर / कोठा	
१	विरेन्द्र चोक देखि गुम्राहा चोक सम्म	१२,०००।-	
२	विरेन्द्र चोक देखि उत्तर सल्यान रोड विष्णु टोल सम्म	३,०००।-	
३	'ख' लाइन चोक देखि सुनिल स्टेशनरी समम	१०,०००।-	
४	'ग'लाइन घोराही चोक देखि मिडिया चोक सम्म	१०,०००।-	
५	मिडिया चोक देखि महेन्द्र मा.वि	४,०००।-	
६	घोराही रोड गुल्म चोक देखि बसपार्क पिपलबोट सम्म	१०,०००।-	
७	पूर्वमा एकान्त होटल पश्चिममा बसपार्क पिपलबोट सम्म	१०,०००।-	
८	पुरानो बसपार्क चोक देखि उद्योग वाणिज्य संघ सम्म	४,०००।-	
९	तुसलीपुर विद्युत कार्यालय देखि हात्तिखौवा चोक सम्म	६,५००।-	
१०	बसपार्क पुल देखि पश्चिम भ्याली पेट्रोल पम्प सम्म	४,०००।-	
११	बरुवागाउ टोल/गोरखा बोर्डिङ्ग स्कूल सम्म	३,०००।-	
१२	वेस्टर्न प्यालेस चोक देखि माथितिर	३,०००।-	थप
१३	भ्याली पम्प देखि गहते खोला पुल सम्म	३,०००।-	
१४	राप्ती राजमार्ग उरहरी चोकको दाँया बायाँ	३,०००।-	
१५	राप्त शान्ति उद्यान पार्कको वरिपरि	२,०००।-	
१६	सुनिल स्टेशनरी देखि वाहिनी चोक सम्म	५,०००।-	
१७	'घ' लाइन	४,०००।-	
१८	राप्ती प्रादेशिक हस्पिटल देखि तुल्सी बोडिङ्ग चोक सम्म	५,०००।-	
१९	'ङ' लाइन तुलसी बोर्डिङ्ग चोक देखि १९ नं वाहिनीको पर्खाल सम्म	७,०००।-	
२०	वसपार्क न्युरोड लाइन	३,५००।-	
२१	घोराही तुलसीपुर हाइवेको विजौरी र दुधरास बजार	६,०००।-	
२२	घोराही तुलसीपुर सडकको पर्सेनी/हेमन्तपुर/मजौ	३,०००।-	
२३	विजौरी र दुधरासका भित्री सडकहरु	३,०००।-	

द्रष्टव्य :

१) उल्लेखित बमोजिम तोकिएको न्यूनतम बहालदर भन्दा कम नभएको बहाल संझौता पेश भएमा सोहि बमोजिम र न्यूनतम दर भन्दा कम दरको संझौता पेश भएमा माथि उल्लेखित दरलाई आधार मानी बहालकर निर्धारण गरिनेछ ।

२) सपिङ कम्पलेक्स, होटेल, हाउजिङ, बैंक, रेष्टुरेण्ट, पार्टि प्यालेस, कार्यालय प्रयोजन, र व्यापारिक प्रयोजनका गोदाम र यस्तै अन्य व्यापारिक प्रयोजनको लागि बहालमा लिएमा संझौता पत्र अनिवार्य पेश गर्नु पर्नेछ ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

व्यवसाय कर (आ.व. २०७८/०७९)				
क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)		संशोधन/थप
	समिति, सिंचाइ उपभोक्ता समिति लगायत निर्माण सम्बन्धी उपभोक्ता समितिको दर्ता			
	प्रदेश तथा संघिय सरकारका हकमा सोहि अनुसार			
	नेपाल सरकारका पूर्ण स्वामित्वमा रहेका बाहेक आर्थिक कारोवार गर्ने वित्तिय सेवा	दर्ता तथा संचालन अनुमति	नविकरण शुल्क	
	क श्रेणीको बैक	२५,०००.००	२०,०००.००	
	ख श्रेणीको बैक	२०,०००.००	१७,०००.००	
४	ग श्रेणीको बैक	१७,०००.००	१४,०००.००	
	घ श्रेणीको बैक	१४,०००.००	११,०००.००	
	आर्थिक कारोवार समेत गर्ने वित्तिय कम्पनीको मुख्य कार्यालय ।	२०,०००.००	१७,०००.००	
	विमा कम्पनी ।	१०,०००.००	८,०००.००	
	वित्तिय कम्पनी र सहकारी बैकको शाखा कार्यालय स्थापना ।	१०,०००.००	७,०००.००	
	फाईनान्स कम्पनि तथा वित्तिय संस्था	१०,०००.००	५,०००.००	
	दुरसंचार सेवा प्रदायक	१००,०००.००	५०,०००.००	
	बैदेशिक रोजगारी	१०,०००.००	८,०००.००	
	मनी ट्रान्सफर संस्था	५,०००.००	३,०००.००	थप तथा संसोधन
	विदेशी मुद्रा सटही	५,०००.००	३,०००.००	
	वहुउद्देश्य सहकारी संस्था	२,५००.००	२,०००.००	
	वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	१,५००.००	१,०००.००	
	अन्य सहकारी संस्था	१,५००.००	१,०००.००	
	कोचिङ्ग/टयुसन सेन्टर/प्रशिक्षण केन्द्र/ तालिम केन्द्र	१०,०००.००	८,०००.००	
	विदेशी भाषा प्रशिक्षण	१५,०००.००	१०,०००.००	
	प्राविधिक तथा व्यवसायिक सिप विकास तालिम	१,००००	८,०००.००	
	स्वदेशी (राष्ट्र) भाषा प्रशिक्षण	०००	०००	
	मोबाईल टावर शुल्क वार्षिक	५,०००.००	३,०००.००	
	डिजिटल केबुल नेटवर्क	२५,०००.००	२०,०००.००	
	ईन्टरनेट प्रदायक	२५,०००.००	२०,०००.००	
	ईन्टरनेट तथा टि.भी. प्रदायक	५०,०००.००	२५,०००.००	
	ईन्टरनेट, टि.भी. तथा फोन प्रदायक	१००,०००.००	५०,०००.००	
	अनलाइन पोर्टल दर्ता	२०००.००	१५००.००	
	पेशा व्यवसाय अनुमति	२,०००.००	१,०००.००	
	एफ एम संचालन तथा नविकरण शुल्क १०० वाटसम्म	५,०००.००	२,५००.००	
	दैनिक पत्रिका प्रकाशक	५,०००.००	२,५००.००	
	साप्ताहिक पत्रिका प्रकाशक	२,५००.००	२,५००.००	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

व्यवसाय कर (आ.व. २०७८/०७९)

क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)		संशोधन/थप
	रक्सी र खाना खुवाउने होटल	५,०००.००	३,५००.००	
	होटल र लज १५ बेडसम्म	१०,०००.००	७,०००.००	
	होटल र लज ३० बेडसम्म	२०,०००.००	१५,०००.००	
	होटल र लज ३० बेडभन्दा माथि	२५,०००.००	२०,०००.००	
	पार्टि प्यालेस	२०,०००.००	१५,०००.००	
	क्याटेरिङ्ग व्यवसाय	१५,०००.००	१०,०००.००	संसोधन
	टेन्ट हाउस	८,०००.००	५,०००.००	संसोधन
	सिमेन्ट उद्योग, सिमेन्ट निकासी	प्रति के जी १ पैसा		संसोधन
९	**शिक्षा सेवा**	**दर्ता र संचालन**		**नविकरण**
	मन्टेश्वरी स्कूल	१,००,०००. ००		५०,०००.००
!)	**निजी क्षेत्रका स्कुल** (० देखि १२)	**दर्ता र संचालन**	**नविकरण**	
	विद्यार्थि संख्या ५०० सम्म ।	५,०००.००	३५,००.००	
११	विद्यार्थि संख्या ५०० देखि १००० सम्म ।	८,०००.००	६,०००.००	
	विद्यार्थि संख्या १००० देखि १५०० सम्म ।	१०,०००.००	८,०००.००	
	विद्यार्थि संख्या १५०१ देखि २००० सम्म ।	१५,०००.००	१३,०००.००	
	विद्यार्थि संख्या २००१ देखि २५०० सम्म ।	२५,०००.००	२३,०००.००	
	विद्यार्थि संख्या २५०१ देखि ३००० सम्म ।	३०,०००.००	२७,०००.००	
	विद्यार्थि संख्या ३००० भन्दा माथि ।	४०,०००.००	३५,०००.००	थप/संसोधन
	प्राविधिक धारका निजी क्याम्पस			
	विद्यार्थि संख्या ५०० सम्म ।	२०,०००.००	१८,०००.००	
१२	विद्यार्थि संख्या ५०१ भन्दा माथि ।	२५,०००.००	२३,०००.००	
	अप्राविधिक धारका निजी क्याम्पस			थप/संसोधन
	विद्यार्थि संख्या ५०० सम्म ।	१०,०००.००	८,०००.००	
१३	विद्यार्थि संख्या ५०१ भन्दा माथि ।	१२,०००.००	१०,०००.००	
	निजी विद्यालय कक्षा थप शुल्क			
	प्रति कक्षा १ देखी १० सम्म	१०,०००.००		थप/संसोधन
	प्रति कक्षा ११ र १२	१५,०००.००		
१४	कक्षा थप अनुगमन शुल्क	१०,०००.००		
	विद्यालयको नाम परिवर्तन	५,०००.००		
	विद्यालयको ठेगाना परिवर्तन	५,०००.००		
	निजी क्षेत्रका विद्यालय (० देखि १२), धरौटी रकम ।	**नगरको शिक्षा ऐन अनुसार**		थप/संसोधन
	स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धि	अनुमति शुल्क	नविकरण शुल्क	
	अस्पताल (१५ शैया)	४०,०००.००	२०,०००.००	
१५	पोलिक्लिनिक	२०,०००.००	१५,०००.००	
	क्लिनिक	१५,०००.००	१०,०००.००	
	नर्सिङ्ग होम	३००००.००	२०,०००.००	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

ब्यवसाय कर (आ.व. २०७८/०७९)				
क.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)		संशोधन/थप
२०	आलुमण्डि क्षेत्र	१०००.००		
	कर कार्यालय उत्तर तर्फ	१५००.००		
	बसपार्क क्षेत्र	३०००.००		
	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका कार्यालयमा दर्ता नभएका तर कुनै पनि सेवा प्रदायक संस्थाको हकमा सुचिकृत वापतको शुल्क	५००.००		
	प्रदेश तथा संघिय सरकारका हकमा सोहि अनुसार तथा अन्य छुट भएको हकमा नगरप्रमुखले तोकि दिए अनुसार			
२१				

अनुसुची - ५

जडिबुटि, कवाडि, जिवजन्तु कर (आ.व. २०७८/०७९)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (६) संग सम्बन्धित

जडिबुटि, कवाडि, जिवजन्तु कर (आ.व. २०७८/०७९)			
क.सं.	विवरण	परिमाण	संशोधन/थप
ञ	उ.म.न.पा. भित्र उत्पादन भई निकासी हुने बस्तुमा लाग्ने कर		
	उन (प्राकृतिक, कृतिम, जगर) प्रति के.जी	रु.। १० पैसा	
	खोटो प्रति के.जी	रु.। ५० पैसा	
	जडिबुटि प्रति के.जी	रु. १।५०	
	बनकस (खर), अम्लिसो, बाबिया, लोक्ता,पटेर, मलहन पत्ता, छवाली, पराल, निगालो आदि		
	प्रति गाडा/ठेला	रु. १०।-	
	प्रति ट्रेक्टर	रु. ५०।-	
	प्रति ट्रक	रु. १००।-	
ट	**मरेका वा मारिएका जिवजन्तु र पशु पंक्षिहरुको हाड, सिङ्ग, खुर, प्वांख निकासी**		
	प्वांख प्रति के.जी.	रु. २।-	
	सिङ्ग प्रति के.जी.	रु. २।-	
	हाड प्रति के.जी.	रु. १।-	
	खुर प्रति के.जी.	रु. २।-	
घ	**मरेका वा मारिएका जिवजन्तुहरुको छाला निकासी**		
	छाला (ठुलो जनावर) प्रति गोटा	रु. ३०।-	
	छाला (सानो जनावर) प्रति गोटा	रु. १५।-	
ड	**कवाडि निकासी कर**		
	फलाम प्रति क्वी	रु.२००।-	
	धातु तामा पितल प्रति क्वी	रु.३००।-	
	पुरानो कागज, कार्टुन प्रति क्वी	रु.१००।-	
	प्लास्टिक प्रति क्वी	रु.१००।-	
	अन्य प्रति क्वी	रु.२५।-	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

(आ.व. २०७८/०७९)			
क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन
१	चलचित्र, नाटकघर, भिडियोघर र थियटरमा टिकट मुल्यको मनोरञ्जन कर लाग्ने	५ %	
२	जादु ,चटक, सर्कस, र रमाइलो मेला		
	१ दिनको	१०,०००.००	
	७ दिनसम्मको	५०,०००.००	
	८ देखी १५ दिनसम्मको	१००,०००.००	
	१६ देखी ३० दिनसम्मको	१५०,०००.००	

अनुसूची – ९
बहाल विटौरी कर (आ.व. २०७८/०७९)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (१०) संग सम्बन्धित

बहाल विटौरी कर (आ.व. २०७८/०७९)			
क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
१	पसल घर न्यूनतम		
	पसल घर भाडा अगाडि र पछाडिको प्रति दुई कोठा	९,०००.००	संशोधन
	पसल घर भाडा पछाडि एक कोठा	१,५००.००	
	पसल घरभाडा अगाडिको सटर मात्र	७,५००.००	संशोधन
२	मासु बधशाला प्रति महिना प्रति स्टल	२,५००.००	संशोधन
३	आलुमण्डिको भाडा दर प्रति कोठा प्रति स्टल	२,५००.००	संशोधन
४	अटो भिलेज प्रति ६ मिटर मोहडा	१,५००.००	संशोधन
५	साझाबजार व्यापारिक स्टल		
	कोठा नं.१, २, ३, ४, ५, १८, १९, २०, २१, २२	४,२५०.००	
	कोठा नं.११, १२, १३, १४	४,७५०.००	
	कोठा नं.६, ७, ८, ९, १०, १५, १६, १७	५,२५०.००	
६	तुलसीपुर तरकारी तथा फलफुल कृषि बजार केन्द्र	सम्झौता अनुसार	
७	उ.म.न.पा. र ट्रेक्टर व्यवसायी समितिको संयूक्त लगानीमा बनेको प्रति सटर	११,०००.००	संशोधन
८	बाल उद्यान तथा शौचालय शुल्क ग लाईन वार्षिक	सम्झौता अनुसार	
९	बहाल बिटौरी व्यापारिक क्षेत्र (प्रति वर्ग फिट)	८.००	
१०	बहाल बिटौरी आवासिय क्षेत्र (प्रति वर्ग फिट)	४.००	

अनुसूची – १०
पार्किङ्ग शुल्क कर (आ.व. २०७८/०७९)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (११) संग सम्बन्धित

पार्किङ्ग शुल्क कर (आ.व. २०७८/०७९)			
क्र.सं.	विवरण	एक दिनसम्म (२४ घन्टा सम्म) (रु.)	प्रति २ घन्टासम्म (रु.)
१	उ.म.न.पाले तोकेको क्षेत्रमा पार्किङ गरे वापत पार्किङ शुल्क लिने		
	बस, ट्रक	२५०.००	४०.००
	ट्रेक्टर , मिनिवस	१५०.००	३०.००
	टयाक्सी ,टेम्पो कार आदी	७५.००	२०.००
	मोटर साईकल, स्कुटर	५०.००	१०.००

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तुलसीपुर, दाङ लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल २०७३

सेवा शुल्क दस्तुर (आ.व. २०७८/०७९)			
क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
१८	विदेश प्रयोजनका लागि अंग्रेजीमा अनुवाद गरिएको कागजात प्रमाणित गर्ने (प्रति पाना)	१००.००	थप
१९	कर क्लिरेन्स सिफारिस विदेशी प्रयोजन	१०००.००	थप
२०	विदेश प्रयोजनका लागि फोन नं. प्रमाणित गर्ने	५०.००	थप
२१	विदेशी प्रयोजनका लागि साविकको गा.वि.स / न.पा./वडालाई हालको तुलसीपुर उपमहानगरपालिका प्रमाणित गर्ने	५०।००	थप
२२	सशुल्क स्वास्थ्य उपचार सिफारिश	५००.००	
२३	ठेगाना /चारित्रिक /नाम फरक अंग्रेजी प्रमाणित विदेश प्रयोजन	१,५००.००	संसोधन
२४	घर पाताल प्रमाणित	५००.००	
२५	पारिवारिक/व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित	३००.००	
२६	नाम, थर, जन्ममिति, जन्मस्थान, वतन, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, फरक फरक भई एकै सच्याई सर्जमिन	७००.००	
२७	नाम, थर, जन्ममिति, जन्मस्थान संशोधन सिफारिश	७००.००	
२८	जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा हराएको सिफारिश	७००.००	
२९	लालपुर्जा प्रतिलिपी सिफारिश	७००.००	संसोधन
३०	लालपुर्जा फोटो टांस	१००.००	
३१	संरक्षक प्रमाणित तथा सिफारिश	७००.००	
३२	हकवाला वा हकदार प्रमाणित	७००.००	
३३	**घर जग्गा नामसारी सिफारिस शहरीक्षेत्र**		
	५ कठ्ठा सम्म	५००.००	
	५-१० कठ्ठा सम्म	७००.००	
	१०-१ विगाह सम्म	१,०००.००	
	सो भन्दा माथि	१,५००.००	
३४	**घरजग्गा नामसारी सिफारिस शहरी क्षेत्र वाहिर**		
	५ कठ्ठा सम्म	३००.००	
	५-१० कठ्ठा सम्म	४००.००	
	१०-१ विगाह सम्म	६००.००	
	सो भन्दा माथि	८००.००	
३५	उद्योग नामसारी (ठुलो)	१,०००.००	
३६	उद्योग नामसारी (सानो)	५००.००	
३७	व्यवसाय नामसारी/ ठाउसारी सिफारिश	५००.००	
३८	पेन्सन नामसारी स्वदेशी	२२५.००	
३९	पेन्सन नामसारी भारतिय	५०५.००	
४०	पेन्सन नामसारी तेश्रो मुलुक	८००.००	
४१	टेलिफोन, विधुत धारा नामसारी सिफारिस	५००.००	
४२	जग्गा नामसारी सर्जमिन	५००.००	
४३	जग्गाको हक सम्बन्धि सिफारिश	५००.००	
४४	उद्योग खरिद बिक्रि तथा ठाउसारी ठुलो	१,०००.००	
४५	उद्योग खरिद बिक्रि तथा ठाउसारी सानो	५००.००	
४६	आधाभुत विद्यालय खोल्ने सिफारिश	१,०००.००	
४७	**सम्पत्ति मूल्यांकन (अन्य प्रयोजनका लागि)**		
	सम्पत्ति मूल्यांकन प्रति हजार	२.००	
४८	**जग्गा मूल्यांकन (विदेश पढन जाने प्रयोजन)**		

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

सेवा शुल्क दस्तुर (आ.व. २०७८/०७९)

क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
८२	पेन्सन सिफारिश तेश्रो मुलुक	८००.००	
८३	सामुदायिक बन दर्ता तथा कार्ययोजना नविकरण शुल्क	२,५००.००	
८४	केबुल पुन जडान शुल्क	२००.००	
८५	बाटो कायम प्रमाणित सिफारिश	१,०००.००	
८६	व्यवसाय / फर्म सर्जमिन शुल्क	५००.००	
८७	घर नक्सापास सर्जमिन	५००.००	
८८	नावालक प्रमाणित सिफारिश	२००.००	
८९	कर चुक्ता प्रमाण पत्र / सिफारिश	५००.००	
९०	तमसुक प्रमाणित (रु पाँच लाख सम्म)	२००.००	संसोधन
९१	तमसुक प्रमाणित (रु पाँच लाख भन्दा बढीको)	५००.००	संसोधन
९२	विदेश गएको सिफारिश	५००.००	
९३	जनजाती अन्य वर्ग सिफारिश	२००.००	
९४	पशुधन बिमा सिफारिश	२००.००	
९५	चिम्नी भट्टा दर्ता सिफारिश	५,०००.००	
९६	कृषि फर्म दर्ता सिफारिश	२००.००	
९७	पशुपक्षी दर्ता सिफारिश	२००.००	
९८	जग्गा जोतभोग सिफारिश	५००.००	
९९	उद्योग/व्यवसाय दर्ता सिफरिश (घरेलु)	१,०००.००	
१००	वातावरण प्रदुशन सम्बन्धि सिफारिश शुल्क	२,०००.००	
१०१	अन्य कार्यालयको माग अनुसार विवरण खुलाई पठाउने कार्य	२००.००	
१०२	टोल बिकास दर्ता सिफारिश शुल्क	२००.००	
१०३	न्यायीक समितिमा मुद्दा दर्ता	२००.००	
१०४	साना किसान दर्ता तथा नविकरण	१,०००.००	
१०५	गाडिको बिमा सिफारिश शुल्क सानो	५००.००	
१०६	गाडिको बिमा सिफारिश शुल्क ठुलो	१०००.००	
१०७	व्यवसाय प्रमाणित सिफारिश	५००.००	
१०८	अन्य सिफारिस (यस ऐनमा सिफारिष शिर्षक नखुलेमा)	५००.००	थप
१०९	भेटनरी, कृषि सम्बन्धि सिफारिश	२५०.००	
११०	बैंक ऋण लिने प्रयोजनका लागि कृषि र पशु सम्बन्धि स्टिमेट	५००.००	
१११	**पशु नाम दर्ता**		
	गाई/ भैसी/ रांगा आदी	१०.००	
	कुखुरा/ बाखा / भेडा आदी	५.००	
	कुकुर	२५.००	
११२	कुखुरा पोष्टमार्टम	५०.००	
११३	प्राविधिक डोर शुल्क	१,०००.००	संसोधन
११४	**अपुताली शिफारिस शहरी क्षेत्र भित्र**		
^	५ कठ्ठा सम्म	२,०००.००	
स	५-१० कठ्ठा सम्म	३,०००.००	
ल	१०-१ विगाह सम्म	४,०००.००	
३	सो भन्दा माथि	५,०००.००	
११५	**अपुताली शिफारिस शहरी क्षेत्र बाहिर**		
^	५ कठ्ठा सम्म	१,५००.००	
स	५-१० कठ्ठा सम्म	२,०००.००	
ल	१०-१ विगाह सम्म	३,०००.००	
३	सो भन्दा माथि	४,०००.००	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

सेवा शुल्क दस्तुर (आ.व. २०७८/०७९)

क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
	उपरोक्त जग्गामा भवन निर्माण भएको भए प्राविधिक वाट ऐन वमोजिम मूल्यांकन गराई जग्गाको मूल्यमा थप गरी लिने		
१२६	उद्यम तथा बजार विकास कोषबाट उपलब्ध गराउने उद्यम दर्ता / नविकरण	१,०००.००	
१२७	सडक बत्ति सेवा शुल्क बजार क्षेत्र	२००.००	
१२८	सडक बत्ति सेवा शुल्क बजार क्षेत्र	१००.००	
१२९	घर नं. प्लेट शहरी क्षेत्र	३००.००	
१३०	घर नं. प्लेट शहरी क्षेत्र बाहिर	२००.००	
१३१	**सरसफाई शुल्क वापत रु.६००।– देखी रु.१००,०००।– सम्म**	सरसफाई कार्यविधी तयार गरी	
^	**आवास शूल्क (प्रतिघर प्रतिदिन)**		
	सरसफाई सेवा शूल्क प्रतिघर परिवार (चुलो) वार्षिक	६००.००	
स	**होटेल (बार्षिक)**		
	होटल क बर्ग	५५००.००	
	होटल ख बर्ग	४०००.००	
	होटल ग बर्ग	३०००.००	
ल	**चिकित्सा जन्य फोहर (बार्षिक)**		
	हस्पीटल	२४,०००.००	
	पोलिक्लिनिक	१८,०००.००	
	औषधि पसल	१२,०००.००	
३	**तरकारी पसल (वार्षिक)**		
	थोक	१२,०००.००	
	फुटकर	६,०००.००	
	ढयाब्ली	२,०००.००	
उ	**फेस हाउस (वार्षिक)**		
	सटर	६०००.००	
	ढयाब्ली	६०००.००	
च	**अन्य (वार्षिक)**		
	प्रति सटर	६०००.००	
	सैलून	१२,०००.००	
	पाउरोटी उद्योग	६०००.००	
	सिसा (फ्रेम काटेको)	६०००.००	
१३२	**सरसफाई जरिवाना शुल्क वापत रु.५००। देखी रु.२५,०००। सम्म लिन सकिनेछ।**	कार्यविधी अनुसार	
	पहिला पटक	रु. ५,०००।-	
	दोश्रो पटक	रु. १०,०००।-	
	तेश्रो पटक	रु. २५,०००।-	
१३३	**अन्य**		
	सक्सन पम्प प्रयोग गरे वापत प्रति ट्रिप	रु.२,५००.००	
	ट्रिपर, ट्रेक्टर,डोजर,पानी टंकि,अन्य सवारी साधन भाडामा लिए वापत	कार्यविधि अनुसार	
१३४	मार्कसिट प्रतिलिपी	रु.३००.००	
१३५	ड्रोन उडान शुल्क प्रति ड्रोन	१,०००.००	
१३६	गैर नेपाली श्रमिक शुल्क दर्ता तथा नविकरण	१,५००.००	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

सेवा शुल्क दस्तुर (आ.व. २०७८/०७९)

क्र.सं.	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
१४६	घर कायम सिफारिश १००० बर्गफुटसम्म	१,१२०.००	
१४७	घर कायम सिफारिश १००० बर्गफुट देखी माथि	२,२४०.००	
१४८	घर अभिलेखीकरण घ वर्गका प्रति घर	२,०००.००	
१४९	पक्कि घरहरुको अभिलेखिकरण	लक्सापास दस्तुरमा २ गुणा दस्तुर थप गर्ने।	
१५०	स्थानीय सरकार संचालन ऐन लागु हुन अघि राजस्व तिरी नक्सा पास गरी आंशिक कार्य सम्पन्न गरी प्रमाणपत्र लिएका तर राजस्व तिरेको मितिले चार वर्ष सम्म पनि निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र नलिएका घरको अभिलेखिकरण	नक्सा पास दस्तुरमा १० प्रतिशत जरिवान लिने.	थप
१५१	स्थानीय सरकार संचालन ऐन लागु हुन अघि नक्सा पासका लागि राजस्व तिरेका तर चार वर्ष सम्म पनि कुनै प्रमाण पत्र नलिएका घरहरुको अभिलेखिकरण	नक्सा पास दस्तुरमा २० प्रतिशत जरिवान लिने	थप
१५२	आंशिक भाग नक्सा पासको प्रमाणपत्र लिएका र तला थपको अभिलेखिकरण गर्न	नक्सा पास दस्तुरमा दुई गुणा दस्तुर थप गर्ने	थप
१५३	पहिले नक्सा पास लिइसकेका तर क्षेत्रफल बढाई अभिलेखिकरण गर्न	थप क्षेत्रफलमा नक्सा पास दस्तुरको तीन गुणा दस्तुर लिने	थप
१५४	स्थानीय सरकार संचालन ऐन लागु भए पश्चात नक्सा पासको अनुमति लिएका तर चार वर्ष सम्म पनि निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र नलिएका घर धनिलाई थप दुई वर्षका लागि म्याद थप गर्न (प्रति वर्ग फिट)	नक्सा पास दस्तुरको ५० प्रतिशत स्तुर तिरी म्याद थप गर्ने।	थप
१५५	घ वर्गका घरहरु निर्माणका लागि नक्सा पास अनुमति (प्रति वर्ग फिट)	रु ३.०	
१५६	अस्थायी भवनहरु निर्माणका लागि नक्सा पास अनुमति (प्रति वर्ग फिट)	पक्की संरचना निर्माणका लागि तोकिएको दर १५६ रेटमा २५ प्रतिशत छुट गरी राजस्व लिने।	थप
१५७	अस्थायी टहराहरु (जस्तै कुखुरा पालन, पशु पालन,कृषि प्रयोजन,गोदाम घर, मेला तथा पर्वमा बनाइने टहरा तथा अन्य टहराहरु) अभिलेखिकरण प्रति वर्ग फिट	रु.३.००	थप
१५८	महिलाको नाममा घर नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण गरेमा	लाग्ने राजस्वमा २५ प्रतिशत छूट	थप
१५९	स्थानीय सरकार संचालन ऐन लागु भए पश्चात र २०७७ अषाढ मसान्त भन्दा अगाडी घर नक्साका लागि राजस्व तिरेका र कुनै पनि प्रमाणपत्र नलिएका घरको अभिलेखिकरण गर्ने	हालको नक्सा पासको दस्तुरमा दुई गुणा थप गरि राजस्व लिने	थप
१६०	भुई तलामा व्यापारिक प्रयोजन र अन्य तलामा आवासीय प्रयोजन भएमा नक्सा पासका लागि दस्तुर प्रति वर्ग फिट	व्यापारिक प्रयोजनका लागि लिइने दस्तुर लिने	थप
१६१	अनुमति लिएको दुई वर्ष पुरा भई थप दुई वर्षका लागि नक्सापास; म्याद थप	रु. २५००.००	
१६२	मापदण्ड पालना गरेका तर अनुमति नलिई घर निर्माण गरिसकेकालाई नक्सापास अनुमति	नक्सा पास दस्तुरको तिन गुणा राजस्व लिने	संसोधन
१६३	२०७७ आषाढ सम्म मापदण्ड भित्र रही स्वीकृत लिएका तर मापदण्ड पुरा नगरी निर्माण भएका घर नक्सा अभिलेखीकरणका लागि	२० प्रतिशत थप जरीवाना प्रति वर्ग फिट	
१६४	२०७७ श्रावण देखी मापदण्ड भित्र रही स्वीकृत लिएका तर मापदण्ड पुरा नगरी निर्माण भएका घर नक्सा अभिलेखीकरणका लागि	तोकिएको दरमा दुई गुणा थप जरीवाना प्रति वर्ग फिट	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

१	भित्र काँचो बाहिर पाको इट्टामा माटोका जोडाई भएका भवन र काठबाट बनेका भवन	३%	२५ वर्ष	थप
२	भित्र बाहिर पाको इट्टा वा ढुंगा र माटोका जोडाई भएका सबै किसिमका भवन	२%	३५ वर्ष	
३	प्रीफायब भवन,गोदाम भवन	३%	२५ वर्ष	
४	भित्र बाहिर पाको इट्टा र सिमेन्टको जोडाई भएको भवन	१.५%	५०वर्ष	
५	स्टील स्टक्ट्रचर(ट्रस)भवन	२%	३५ वष	
६	आर.सी.सी फ्रेमस्ट्रक्चर भवन	१%	७५ वर्ष	
७	अस्थाई संरचनाहरु	१०%	५ वर्ष	

१७६	ऐलानी जग्गामा घर बनाए वापतको नगर सेवा शुल्क प्रति तल्ला वार्षिक : वडा कार्यालयबाट			
	वडा नं.	व्यापारिक पक्की	व्यापारिक कच्ची	आवासिय पक्की	आवासिय कच्ची
	१	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	२	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	३	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	४	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	५	रु.८०००।-	रु.३०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	६	रु.८०००।-	रु.३०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	७	रु.५०००।-	रु.२०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	८	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	९	रु.५०००।-	रु.२०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१०	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	११	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१२	रु.३०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१३	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१४	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१५	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१६	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१७	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१८	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-
	१९	रु.२०००।-	रु.१०००।	रु. १०००।	रु.५००।-

अनुसुची १३ संग सम्बन्धित

चारकिल्ला तथा घर बाटो प्रमाणित वडा नं. ५, ६, ९ को ५ (ख), ५/(ग)

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

अनुसुची - १५
लगानीबाट प्रतिफल (आ.व. २०७८/०७९)
तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (१६) संग सम्बन्धित

लगानीबाट प्रतिफल (आ.व. २०७७/०७८)			
क्र.सं.	विवरण	दरहरु	संशोधन/थप
१	शेयर लगानीबाट प्रतिफल	नगर कार्यपालिकाले तोके बमोजिम	
२	उद्यम विकासको व्याज		
३	दुना टपरी उद्योगलाई लगानी गरेको ऋणमा	२ प्रतिशत वार्षिक	
४	हाम्रो पहुच सहकारी संस्थालाई लगानी गरेको ऋणमा	६ प्रतिशत वार्षिक	
५	अन्यको हकमा कार्यपालिकाले तोके बमोजिम		

अनुसुची - १६
बसपार्क पुर्वाधार शुल्क (आ.व. २०७८/०७९)
तुलसीपुर उपमहानगरपालिका आर्थिक ऐन, २०७८ दफा (१७) संग सम्बन्धित

बसपार्क पुर्वाधार शुल्क (आ.व. २०७८/०७९)			
सि.नं	विवरण	दरहरु (रु.)	संशोधन/थप
१	सटर पुर्व आगाडि	१०,०००.००	
२	सटर पश्चिम पछाडि	८,०००.००	
३	पिसाब गरेको	५.००	
४	शौच गरेका	१०.००	
५	स्नान	२५.००	
६	टर्मिनल भवन टिकट घर	१००००.००	
७	टर्मिनल भवन २ वटा टिकट घर	१५०००.००	
८	टर्मिनल भवन चमेना गृह	८०,०००.००	टेन्डर ठेक्कामा लागेमा सोहि बमोजिम।
९	पार्किङ्ग शुल्क लामो समय रात्री समेत		
	दैनिक	१००.००	
	मासिक (७ दिन देखी ३० दिनसम्म) एकमुष्ट	१,५००.००	
१०	पार्किङ्ग शुल्क छोटो समय प्रति दुई घन्टा		
	मोटर साईकल	१०.००	
	अन्य सवारी साधन	१५.००	
११	प्रवेश तथा निकास		
	अटो	२०.००	
	जिप	२५.००	
	दाङ्ग जिल्ला भित्र चल्ने सवारी साधन	५०.००	
	प्रदेश भित्र चल्ने सवारी साधन	७५.००	
	मध्यम दुरीमा चल्ने सवारी साधन	१७५.००	
	लामो दुरीमा चल्ने सवारी साधन	२००.००	
	अन्तरदेशयि चल्ने सवारी साधन	३००.००	
	बाहिर समितिका सवारी साधनलाई थप	२५.००	
१२	गाडि धुलाई क्षेत्र जग्गा भाडा प्रति एक स्थान	२०,०००.००	

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

अनुसूची- ४

मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्याशालाका सहभागीहरुको विवरण

आज मिति २०७८।०८।१० गते बिहानबाट यस तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको संस्थागत सुधार कार्ययोजना तर्जुमा कार्यक्रमको कार्यक्रम यस उप-महानगरपालिकाका उप-मेयर/का.वा. मेयर सुर्य बहादुर थापा को अध्यक्षतामा तपसिलका महानुभावको उपस्थितिमा कार्यक्रमको कार्यक्रम सम्पन्न भयो।

उपस्थिति

उप मेयर/का.वा. मेयर - सुर्य बहादुर थापा
प्रमुख अतिथि प्रहलाद कार्की उप सचिव, संघीय मामिला मन्त्रालय
अतिथि श्री मादव राज जोशी प्र.प्र.अ.
डेपुटी लिडर आइ पार्टी - राजेश्वर कर्ण
श्री माधव वली आर्थिक विकास समिति संयोजक १८ नं. वडा अध्यक्ष
श्री राम प्रसाद चालिसे ५ उ.मा.पा. दिगो अफ्रकाइ
नविनराज बर्मा USAID सिमि ककला PCP
पुष्पलता दुंगाना वडा सचिव वडा नं. ६
रेखा शर्मा कार्यपालिका उ.म.न.पा. तुलसीपुर, सदस्य
लक्ष्मी नाना अ. ईदे " उ.उ.म.न.पा.-१९ वडा सचिव
गोपाल न्यौपाने " " " १३
डिल्ली परियार कार्यपालिका सदस्य - ४
बलश्याम रवडाल वडा नं. ५ अध्यक्ष
वासुदेव अधिकारी प्रशासन शाखा प्रमुख
पवन कुमार योगी इन्जिनियर
नवराज ओझा USAID's Sayhudari SPPM
विष्णुकुमारी आचार्य तु.उ.म.न.पा. सूचना तथा सञ्चार शिक्षा
अनिल बगाले " कानुन अधिकृत
भीमनाथ चौधरी अनुगमन तथा मापदण्ड कार्यान्वयन
बालुराम न्यौपाने सहायक अधिकारी
रेषराम चन्द राजस्व प्रशासन शाखा सु.हेर्ने
पुष्कर राज गिसाल लेखा अधिकृत (वा.ले.प.)
नृपेन्द्र झा कम्प्युटर इन्जिनियर (तु.उ.म.न.पा.)
टेक बहादुर रावल श्री तुलसीपुर उद्योग वाणिज्य (उ. ड्रेल)
राधा भट्टराई म.बा. तथा सामाजिक शाखा
रेखा रावत उद्योग तथा व्यवसाय प्र. शाखा
ओम प्रकाश खत्री - राजस्व प्रशासन शाखा, तु.उ.म.न.पा.
शिता थापा प्रशासनिक अधिकृत
नवराज पाण्डे कं.ई. (पानी) [illegible] शाखा

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

सन्दर्भ सामग्री

- नेपालको संविधान २०७२
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तरसरकारी वित्तव्यवस्थापन ऐन, २०७४
- नेपाल सरकारको वजेट वक्तव्य, २०७८/७९
- नेपाल सरकारको आर्थिक ऐन, २०७७
- प्रदेश आर्थिक ऐन, २०७७
- राष्ट्रिय प्राकृतिकश्रोत तथावित्तआयोग ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय परिचयपत्रतथापञ्जीकरण ऐन, २०७६
- सहकारी ऐन, २०७४
- वन ऐन, २०७६
- भूउपयोग ऐन, २०७६
- एकीकृत आर्थिक संकेत तथावर्गीकरण र व्याख्या, २०७५
- तलसीपर उप-महानगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०७७
- प्रदेश तथा स्थानीय कर सम्बन्धीअध्ययनतथा सुझावप्रतिवेदन, २०७५ - नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) निर्णयबाट गठितकार्यदलले अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गरेको
- तलसीपर उप-महानगरपालिकाको विभिन्नआर्थिक वर्षहरूको योजना, बजेट तथाकार्यक्रमहरू
- संघीय मामिला तथा सामान्यप्रशासनमन्त्रालयकाप्रगतिप्रतिवेदनहरू
- गाउँ तथा नगरपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजनातर्जुमा सम्बन्धीदिग्दर्शन २०७६
- ढुंगा, गिट्टी, वालुवाउत्खनन्, बिक्रीतथाव्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड २०७७,
- विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन २०७६
- आर्थिक कार्यविधितथावित्तीयउत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन २०७६
- औद्योगिकव्यवसाय ऐन २०७३ (संशोधन २०७६)
- RK Shah, Fiscal federalism in Nepal : Challenges and Opportunities, Research Nepal Journal of Development Studies, 2019
- Sepulveda and Vazquez, Explaining property tax collections in developing countries: the case of Latin America, 2012
- Federalism in Nepal, Local Bodies Fiscal Commission - LBFC, Nepal.